

GLAS ISLAMA

A KO GOVORI LJPŠE OD ONOGA KOJI POZIVA ALLAHU, KOJI DOBRA DJELA ČINI I KOJI GOVORI: 'JA SAM DOISTA MUSLIMAN!' (KUR'AN)

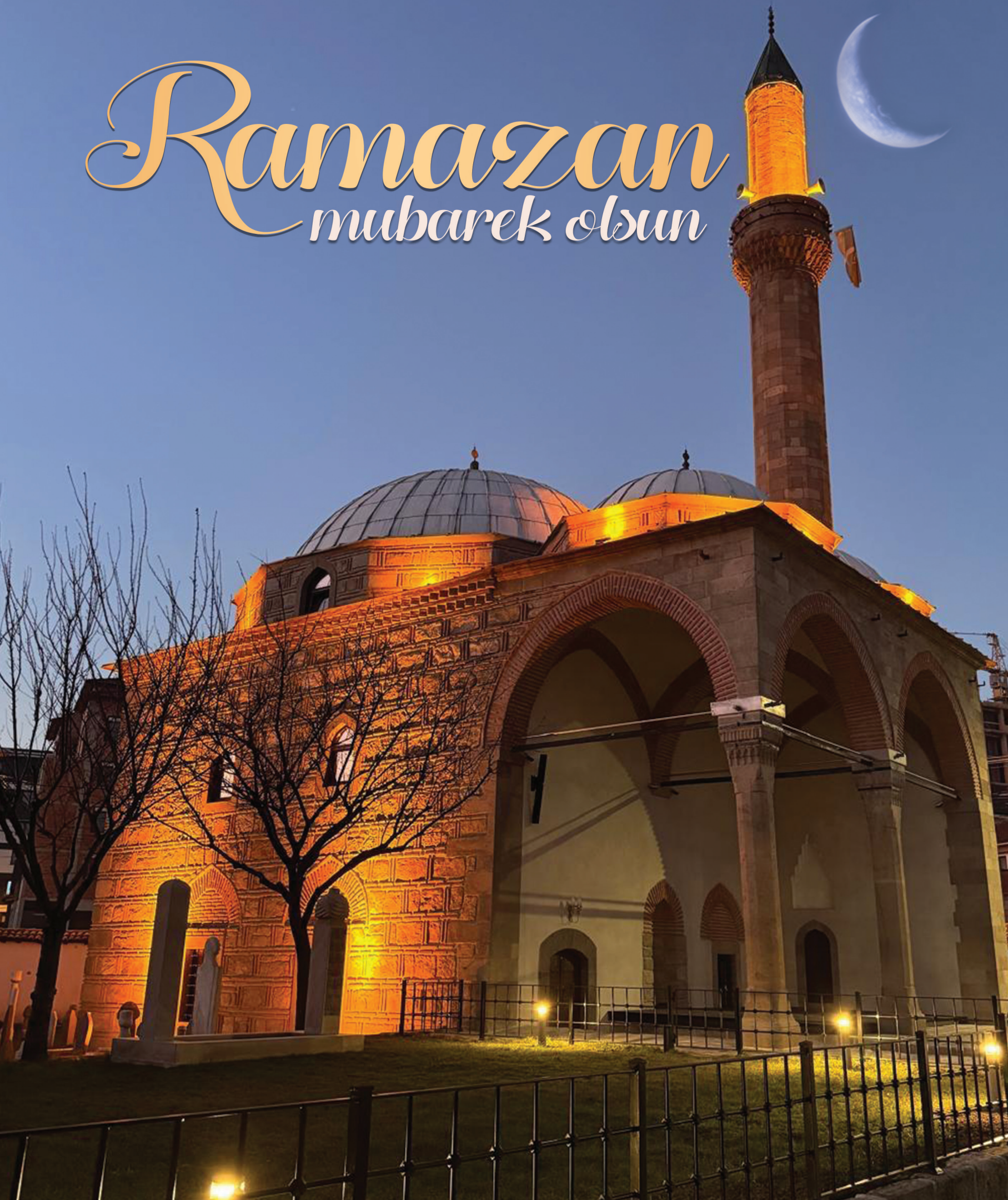
ZƏRI I ISLAMIT
الصوت
الإسلام

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

CIJENA: 120 DINARA | BIH 2 KM | CG 1€ | EU 3€ | US 4\$ | CHF 4 | CAD 4 | AUD 2

FEBRUAR 2026. | BROJ 364

Ramazan mubarek olsun

IMPRESUM

GLAS ISLAMA ZĚRI I ISLAMIT
الاسلام وَاللّٰهُ اَعْلَمُ

LIST ZA VJERU, DRUŠTVO I KULTURU

IZDAVAČ:

Media centar Islamske zajednice u Srbiji

DIREKTOR:

Salahudin Fetić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Msc. Edin Redžepović

POMOĆNICA UREDNIKA:

Džemila Dudić-Delić

NOVINAR:

Amela Biberović

FETVA-I-EMIN:

Dr. Rešad-ef. Plojović

SARADNICI:

Dr. Hajrudin Balić
Hfz. dr. Almir Pramenković
Dr. Mersada Agović
Dr. Fatima Fejzović
Dr. Kemal Džemić
Dr. Sumeja Smailagić
Mr. Muharem-ef. Omerdić
Mr. Asmir-ef. Crnovršanin
Dr. Harun-ef. Eminagić
Msc. hfz. Haris Zogić
Msc. Dženis Šaćirović
Dženan Kamešničanin
Senad Redžepović

LEKTURA:

Samir Škrijelj

TEHNIČKI UREDNIK:

Ifet Aličković

MARKETING

Alen Omerović

WEB REDAKCIJA

Denis Kučević

DISTRIBUCIJA:

Izdavačka ustanova El-Kelimeh, Novi Pazar

ŠTAMPA:

Grafičar, Užice

ADRESA:

Ul. Gradska 1, 36300
Novi Pazar, Srbija

TEL/ FAX:

(381)20 337 270

ČASOPIS IZLAZI MJESEČNO

E-MAIL

Salahudin Fetić: salahudin@glas-islama.com
Edin Redžepović: edin_redzepovic@hotmail.com
Amela Salković: amela@glas-islama.com
Ifet Aličković: ifet@glas-islama.com
Redakcija: redakcija@glas-islama.com
Marketing: marketing@glas-islama.com

PORTAL

Glas islama: www.glas-islama.com

Redakcija Glasa islama odgovorna je samo za stavove iznesene u rubrici "Naše viđenje". Za stavove u ostalim priložima odgovorni su potpisani autori.

Kao mjesečni list bavimo se vjerskim, društvenim i kulturnim temama, te geopolitičkim i stratejskim istraživanjima. Pozivamo autore i istraživače, kao i prevodioce na suradnju; da objavljuju svoje autorske radove, kao i prijevode, u formi analitike, kolumne, reportaže, intervjua i dr. Čitaocima pozivamo da kandidiraju i podrže naše projekte, akcije i ideje.

Rad Glas islama podržava Ministarstvo pravde – Uprava za crkve i vjerske zajednice.

Ministarstvo pravde
Uprava za saradnju s crkvama
i vjerskim zajednicama

Rješenjem od 12.12.1996. g. GLAS ISLAMA je registrovan kod Ministarstva za informacije Republike Srbije pod registarskim brojem 2281.

KUPLJEN PLAC ZA DŽAMIJU U PRIBOJU

U Beogradu je održano javno nadmetanje za prodaju zemljišta u Novom gradu – Priboj, koje je pripadalo preduzeću FAP transport, na kojem je u ime Mešihata učešće uzeo Medžlis IZ-e Priboj, koji je kao ponuđač najbolje cijene kupio pomenutu parcelu. Ovim činom ispunjeni su uslovi da nakon 33 godine čekanja i borbe Islamska zajednica i muslimani ovog dijela Priboja ostvare svoj san i krenu u proceduru dobijanja neophodnih dozvola za izgradnju, na lokaciji na kojoj je shodno ranije usvojenom Planu detaljne regulacije predviđena izgradnja džamije.

PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE

Bismillahir-rahmanir-rahim

Poštovana braćo imami, hatibi, muallimi, cijenjena ulemo, nosioci emaneta Islamske zajednice, esselamu alejkum.

Okupljamo se uoči mubarek mjeseca Ramazana u vremenu koje od nas traži više razuma nego buke, više mudrosti nego reakcije i više odgovornosti nego improvizacije. Okupljamo se ne zato što je to forma, već zato što je savjetovanje sunnet i put ustrajnosti Zajednice. Okupljamo se kao ljudi koji nose isti emanet, ali različite terete, te kao braća čije se misije ne mjere samo brojem hutbi, nego dubinom traga koji ostavljamo u srcima ljudi.

Ovogodišnji moto našeg savjetovanja jeste „Ramazan, mjesec natjecanja u dobru“. Nije to samo lijepa poruka. To je poziv na preispitivanje. Natjecanje u dobru ne znači nadmetanje jednih protiv drugih, već nadmetanje svakoga od nas sa samim sobom: koliko sam u prošlom Ramazanu bio bliži Kur'anu, koliko sam bio tiši u svom egu, a glasniji u služenju ljudima; koliko sam bio imamu po funkciji, a koliko po savjesti.

Nalazimo se pred Ramazanom, pred mjesecom koji u sebi sabira ibadet i odgovornost, duhovnost i društvenu zrelost, ličnu bogobožnost i institucionalnu snagu. Ramazan nije samo dolazak posta, nego dolazak istine o nama samima. U tom mjesecu ne iskušava se samo strpljenje vjernika, već se provjerava stabilnost imameta, snaga džemata i ozbiljnost Islamske zajednice kao institucije.

Ramazan nije mjesec pasivnosti, već mjesec intenzivne odgovornosti. On nije vrijeme povlačenja iz stvarnosti, nego vrijeme njenog popravljivanja. U Ramazanu se ne testira samo naša pobožnost, već i naša zrelost. Ne samo naša disciplina u ibadetu, već i naša sposobnost da budemo oslonac Zajednici u vremenu smutnje, brzine i moralne konfuzije.

Uzvišeni Allah u Časnom Kur'anu kaže: „O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili.“ (El-Bekare, 183)

Post je propisan radi bogobožnosti, ali bogobožnost nije samo unutarnje stanje, već ona ima i svoje vanjske posljedice. Ona se vidi u govoru, u ponašanju, u odnosu prema nama samima, prema imamima autoritetima, prema Zajednici i prema ljudima. Zato Ramazan nije privatni projekat pojedinca, nego zajednički ispit čitavog ummeta.

Ramazan je mjesec Kur'ana. Kur'an nije objavljen da bi bio ukras na polici, niti da bi se citirao selektivno, već da bude mjerilo istine, pravde i reda, da bude vodilja svakom pojedincu i grupi.

Uzvišeni Allah kaže: „Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njenim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili.“ (Sad, 29)

Draga braćo

Ramazan je i mjesec zikra, mjesec u kojem se srca vraćaju smiraju. U vremenu u kojem živimo, bučnom, nervoznom, opterećenom podjelama i sumnjama, zikr je potreba, a ne samo preporuka.

Kako nam Gospodar Allah poručuje u Svom Kitabu: „Oni koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju, a srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju!“ (Er-Ra'd, 28)

Moramo biti izvor smiraja. Naš govor treba da donosi jasnoću, a ne konfuziju; nadu, a ne strah; jedinstvo, a ne razdor. Ako imam postane izvor napeposti, on gubi svoju misiju. Ako postane faktor podjela, on odstupa od sunneta Poslanika, alejhi selam, koji je ljude okupljao, a ne razjedinjavao.

Allahov Poslanik, alejhi selam, rekao je: „Olakšavajte, a ne otežavajte; obradujte, a ne odbijajte.“ (Buharija i Muslim)

Ramazan je mjesec bratstva. Ali bratstvo se ne gradi parolama, nego odgovornošću. Bratstvo se ogleda u ajetu Uzvišenog Allaha dž.š. Koji jasno poručuje: „Vjernici su zaista braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha, da bi vam se milost ukazala.“ (El-Hudžurat, 10)

Imam je čuvar tog bratstva. On ne smije biti glas jedne strane, jedne grupe ili jednog interesa. Imam pripada Zajednici i govori u ime Zajednice. Njegova riječ mora biti odmjerenjena, njegova pozicija jasna, a njegov odnos prema instituciji besprijekoran.

Posebno u Ramazanu, kada se povećava osjetljivost naroda, kada se emocije pojačavaju, a fitna lako širi, imam mora pokazati zrelost. Ne reagirati na svaku provokaciju, a to nije nije slabost, nego mudrost. Neodgovaranje na svaku uvredu nije poraz, nego dostojanstvo.

Draga ulemo, poštovani imami.

Zekat i sadekati-l-fitr zauzimaju posebno mjesto u ramazanskom ibadetu. Oni nisu samo individualni činovi, već temelj društvene pravde i institucionalne stabilnosti.

Uzvišeni Allah kaže: „Uzmi od dobara njihovih zekat, da ih njime očistiš i blagoslovljenim ih učiniš, i pomoli se za njih, molitva tvoja će ih, zaista, smiriti – a Allah sve čuje i sve zna.“ (Et-Tevba, 103)

Kroz zekat se ne čisti samo imetak, čisti se društvo. Kroz institucionalno prikupljanje i raspodjelu zekata čuva se dostojanstvo siromaha i autoritet Islamske zajednice. Naša je obaveza da to vjernicima objasnimo jasno, smireno i argumentirano, bez pritiska, ali s punom sviješću o odgovornosti koju nosimo.

Imamet, braćo, nije privatna stvar. Imam nije privatno lice. Njegova riječ ima težinu, njegovo ponašanje ima posljedice, njegova prisutnost ili odsutnost ostavlja trag.

Poslanik, alejhi selam, rekao je: „Svi ste vi pastiri i svako će biti odgovoran za svoje stado. Vladar je pastir i on je odgovoran za svoje stado, čovjek je pastir svoje porodice i odgovoran je za svoje stado, žena je pastirica u kući svoga muža i bit će odgovorna za svoje stado, sluga je pastir imetka svoga gazde i bit će odgovoran za njega. Svi ste vi pastiri i svi ćete biti pitani za svoje stado.“

Ova odgovornost posebno se pojačava u Ramazanu. Imam tada postaje centralna figura džemata, ne kao zvijezda, nego kao hizmećar vjeri. Ne kao govornik, nego kao vodič. Ne kao sudija, nego kao savjetnik.

Institucionalno djelovanje u Islamskoj zajednici kičma je našeg opstanka. Islamska zajednica nije skup pojedinaca i nije ni moja ni vaša, već je ona svakog ko je smatra svojom, ali ona ima uređeni sistem i svog domaćina. Uređena Zajednica je poput safa u namazu: svako ima svoje mjesto, red je jasan, a snaga je u jedinstvu i disciplini. Sve što se radi mimo institucije, mimo dogovora i mimo odgovornosti, vodi ka anarhiji, a anarhija nije islamska vrijednost.

Islam nas uči redu, hijerarhiji i odgovornosti. Uči nas da se Zajednica čuva kroz dogovor, a ne kroz samovolju. Kroz povjerenje, a ne kroz sumnju. Kroz strpljenje, a ne kroz ishitrene reakcije.

Braćo imami

Ramazan dolazi da nas ojača, a ne da nas razotkrije. Dolazi da obnovimo povjerenje naroda u džamiju, u imama i u Islamsku zajednicu. Dolazi da budemo bolji nego što smo bili, zreliji nego što jesmo i odgovorniji nego ikada.

Ovo savjetovanje nije mjesto podučavanja, jer vi ste ljudi znanja. Ovo je mjesto zajedničkog usmjeravanja, podsjećanja i osnaživanja. Poštujem vaš trud, vašu izloženost, vašu svakodnevnu borbu između ideala i realnosti. Znam da nije lako biti imam u vremenu kada se riječ relativizira, autoritet dovodi u pitanje, a buka često nadjača istinu. Ali upravo zato je vaša uloga danas važnija nego ikada.

Ramazan dolazi kao prilika da obnovimo povjerenje, da učvrstimo bratstvo među imamima, da govorimo jednim glasom – glasom smirenosti, odgovornosti i nade. Da pokažemo da snaga Zajednice nije u konfliktu, nego u safu; nije u razjedinjenosti, nego u uređenosti; nije u galami, nego u dosljednosti.

Budimo dostojni emaneta koji nosimo. Neka nam Kur'an bude orijentir, zikr snaga, bratstvo zaklon, institucija sigurnost, a Ramazan prilika da pokažemo da znamo čuvati ono što nam je Allah povjerio.

Molim Allaha da vas nagradi za svaki trenutak koji ste posvetili Uputi i službi Zajednici, da primi vaš trud, vašu predavanja, vaše savjete i vaša djela, te ih učini svjetlom koje vodi druge ka Istini.

Amin, Ya Rabbel-Alemin.

Selam alejkum.

Obraćanje muftije Dudića na predramazanskom savjetovanju

Dekan FIS-a primljen u članstvo Naučnog vijeća Britanskog instituta BAYAN

Dekan Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru, dr. Enver Omerović, primljen je u članstvo Naučnog vijeća (The Academic Council) Britanskog instituta BAYAN za univerzitetsko obrazovanje i razvoj (BAYAN British Institute for Higher Education and Development), sa sjedištem u Šefildu, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Ovo priznanje dolazi kao potvrda njegovog uglednog akademskog statusa i dugogodišnjeg naučnog i pedagoškog iskustva u oblasti visokog obrazovanja i islamskih studija. U zvaničnom pismu upućenom dekani Omeroviću, rukovodstvo Instituta BAYAN izrazilo je posebno zadovoljstvo njegovim pristupanjem Naučnom vijeću, ističući da će njegov doprinos biti od velikog značaja za unapređenje akademskog kvaliteta, razvoj naučno-istraživačkog rada i jačanje međunarodne naučne saradnje.

Britanski institut BAYAN djeluje u okviru organizacije BAYAN za obrazovanje i razvoj, registrirane kao neprofitna obrazovna institucija u Ujedinjenom Kraljevstvu, s jasno definiranom misijom pružanja savremenog univerzitetskog obrazovanja koje povezuje islamski identitet s otvorenošću prema savremenom društvu i akademskim tokovima. Institut je usmjeren na razvoj humanističkih nauka, islamskih i arapskih studija, pedagogije, upravljanja i srodnih oblasti, uz primjenu modernih nastavnih metoda i tehnologija.

Članstvo dekana Fakulteta islamskih studija u Novom Pazaru u Naučnom vijeću ove međunarodne institucije predstavlja značajan iskorak u jačanju akademskih veza između domaćih i britanskih obrazovnih institucija, ali i priznanje ulozi i ugledu FIS-a na međunarodnoj akademskoj sceni.

Medžlis Tutin priredio svečani ručak u čast dijaspore

U organizaciji Medžlisa IZ-e Tutin, a pod pokroviteljstvom Mešihata IZ-e u Srbiji, 28.12.2025. godine, u Tutinu u restoranu „Autotehna“ priređen je svečani ručak u čast dijaspore, vakifa i prijatelja Islamske zajednice.

Ručku je prisustvovala delegacija Mešihata koju je predvodio muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, kao i preko 200 gostiju koji su se družili u bratskoj atmosferi.

Na početku programa dijasporu, vakife i prijatelje Zajednice poselamio je i poželio toplu dobrodošlicu predsjednik Tutinskog medžlisa msc. Omer Đondić. On je izrazio radost da na jednom mjestu može sresti veliki broj ljudi koji brinu o džematima i džamijama, ali i svim projektima Medžlisa. Istakao je da je važnost dijaspore u očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta velika te da je dijaspora sa svojim kvalitetima i iskustvima najveći resurs našeg naroda, našta smo svi ponosni.

Prisutni gosti iz raznih dijelova zapadnih zemalja iskoristili su ovu priliku da razmijene ideje, ojačaju prijateljstva i međusobno poštovanje.

Nakon posluženja i ručka prisutne je poselamio glavni imam Medžlisa Tutin Vahjudin-ef. Čosović izrazivši radost što na jednom mjestu vidi veliki broj braće i prijatelja iz dijaspore. On je istakao da je Zajednica zajednička kuća, a Tutin i Sandžak zajednička domovina svih nas te uputio dovu za sve prisutne i njihove porodice.

Na kraju je sve prisutne poselamio i predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, ističući sreću i ponos da Zajednica ima prijatelje i čuvare kao što je naša dijaspora. On je istakao da naša braća nose sudbinu i određenje od Uzvišenog da imaju dvije kuće i dvije domovine te da imaju obavezu sačuvati i pomoći i doprinijeti razvoj obje kuće.

„Džamije u našem rodnom selu ili gradu, kao i džamije u dijaspori naš su i vaš zajednički amanet i mi smo dužni brinuti se o ezanu, mektebu i džumi u našem Sandžaku. Zajednica je kuća svih nas, iako jaka i stabilna, često je na udaru raznih vjetrova i pokušaja degradiranja. Islamska zajednica je institucija koja pripada svim ljudima i vjernicima, bez obzira gdje živjeli i kojih političkih ili društvenih stavova bili.“

Muftija Dudić je sa prisutnima podijelio radost povodom kupovine placa za džamiju u Priboju, početku rješavanja lokacije i pitanja izgradnje Kolo džamije, vraćanja vakufske zemlje na Pojilima, otvorenja 80. džamije u Novom Pazaru.

Također je istakao velike i značajne infrastrukturne projekte u Medžlisu Tutin, te pored izgradnje i renoviranja velikog broja džamija, zahvaljujući Allahu dž.š., a nakon toga vjernicima, završen je projekat Islamskog centra Bedr, a privodi se kraju projekat Edukativnog centra kod Mi'radž džamije, proširenje Validejn džamije te veličajni Islamski centar na Kleču.

Na kraju je zahvalio braći iz dijaspore na svemu što čine za Zajednicu i uputio im iskrene riječi poštovanja.

Svečani ručak je, kako i dolikuje, završen dovom koju je proučio zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović.

Održano tradicionalno Veče Kur'ana u Hadži Mehovoj džamiji

Dana 27. decembra 2025. godine, u Hadži Mehovoj džamiji u Novom Pazaru upriličeno je tradicionalno Veče Kur'ana, koje je okupilo veliki broj vjernika i ljubitelja Allahove Knjige.

Učenje Časnog Kur'ana priredili su ugledni hafizi i učaci: kurra hafiz Sabahudin-ef. Jeribićanin, hafiz Egzon Ibrahim, Ammar-ef. Nuhambašić, Ensar-ef. Latifović i Besar Latifović, koji su svojim nadahnutim i melodičnim učenjem uljepšali ovaj događaj.

Prisutnima se obratio predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, koji je u svom obraćanju govorio o značaju Kur'ana u životu muslimana, kao i važnosti očuvanja tradicije zajedničkog okupljanja oko Allahove Knjige.

Također, govorio je i o značaju vakufa u islamu, ističući njihovu trajnu ulogu u očuvanju vjerskog, obrazovnog i društvenog života muslimana. Posebno se osvrnuo na vakuf u Priboju, te na Kolo džamiju u Novom Pazaru, naglasivši njen historijski i duhovni značaj za grad i njegove stanovnike.

Muftija Dudić je pozvao džematlije da pomognu projekte Islamske zajednice, a posebno onaj koji se realizira u okviru Hadži Mehove džamije.

Na kraju programa prisutnima se je obratio i imam pomenute džamije, msc. Sead-ef. Islamović, zahvalivši se učesnicima i džematlijama na prisustvu, naglasivši da ovakvi skupovi jačaju duhovnost, zajedništvo i ljubav prema Kur'anu.

Tradicionalno Veče Kur'ana u Hadži Mehovoj džamiji još jednom je potvrdilo značaj džamije kao mjesta okupljanja i ibadeta, te podsjetilo na trajnu vrijednost Kur'ana u životu vjernika i zajednice.

Predsjednik Mešihata sa imamima i rukovodstvom Medžlisa Priboj

Dana 27.12.2025. godine, u prostorijama Medžlisa Islamske zajednice Priboj upriličen je sastanak predsjednika Mešihata

IZ-e u Srbiji, muftije sandžačkog dr. Mevlud-ef. Dudića sa pribojskim imamima, na čelu sa glavnim imamom dr. Harun-ef. Eminagićem i predsjednikom Medžlisa Harisom Zekovićem, kojem je prisustvovao i zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović.

Glavni imam Eminagić izrazio je dobrodošlicu musafirima uz duboku zahvalnost za nesebični doprinos koji su dali u procesu obezbjeđivanja parcele za džamiju u Novom gradu.

Upoznao je prisutne da je dan prije morao biti isplaćen kompletan iznos za otkup parcele, od čega je jedan dio od donacije vjernika, dok je preostali, veći dio, od pozajmice Mešihata koju u narednom periodu treba vratiti.

Muftija Dudić, istakavši važnost projekta ne samo za muslimane Priboja već i Zajednice u cjelini, mubareklisao je ovaj zajednički poduhvat ističući važnost i ugled Zajednice koje uživa u društvu.

Dr. Plojović je obavijestio prisutne o dosadašnjim radnjama, kao i o narednim koracima koje se trebaju poduzeti kako bi se što prije ušlo u proceduru obezbjeđivanja neophodne dozvole, ali i same izgradnje džamije.

U narednom periodu javnost će biti upoznata o dosadašnjem toku akcije i visini prikupljenih sredstava, te koliko je preostalo da se sakupi do potpunog izmirenja duga.

Održana šesta redovna sjednica Sabora IZ-e u BiH

Pod predsjedavanjem Edhema Bičakčića, 27.12.2025. godine, u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu, održana šesta redovna sjednica Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, kojoj je prisustvovao i predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić sa članovima Sabora sa područja Islamske zajednice u Srbiji.

Sabornicima se ovom prilikom obratio reisu-l-ulema Islamske zajednice dr. Husein-ef. Kavazović, koji je podsjetio na obavezu istrajnog i upornog rada na popravljajući stanja svih ljudi, posebno potlačenih.

„Valja nam pomagati potlačene i obespravljene koliko možemo i u tome ustrajati. Ali mi nikada ne smijemo posegnuti za onim što je Bog zabranio: nasiljem, nepravdom i lažima, ili za onim što nam ne pripada“ – poručio je reisu-l-ulema Kavazović.

Napomenuo je da se zasjedanje Sabora dešava nakon 30. godišnjice potpisivanja Dejtonskog sporazuma, te se referirao na riječi predsjednika Alije Izetbegovića: „Ovo možda i nije pravedan mir, ali je pravedniji od nastavka rata. U situaciji poput ove i u svijetu kakav jeste, bolji mir nije moguće postići. Bog nam je Svjedok da smo učinili sve što je u našoj moći da smanjimo dio nepravde za našu zemlju i naš narod.“

„Kao odgovorni ljudi koji su preuzeli emanet u javnim poslovima, trebamo svijet posmatrati u realnim kategorijama, onakvim kakav on jeste, ma koliko nam on izgledao nehuman i nepravedan. Ne trebamo se zanositi romantiziranom slikom naše prošlosti, iz koje svakako trebamo učiti, već se su-

očiti sa svijetom onakvim kakav jeste u vremenu u kojem živimo“ – istakao je Reisu-l-ulema.

U okviru dnevnog reda usvojen je zapisnik sa pete redovne sjednice Sabora, te je predstavljen plan rada Reisu-l-uleme, Rijasetu Islamske zajednice i Vijeća muftija za 2026. godinu.

Sabor je razmatrao i usvojio budžet organa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini za 2026. godinu.

„Predviđen je rast prihoda te, prema tome, i rashoda, što će omogućiti ozbiljnije djelovanje Islamske zajednice u narednom periodu“ – izjavio je predsjednik Bičakčić.

Također je usvojen Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti službenika Islamske zajednice.

„Ovaj važan normativni akt, koji se tiče disciplinske odgovornosti unutar Islamske zajednice, sigurno će doprinijeti daljem jačanju ustanova Islamske zajednice kada, u narednoj godini, počne primjena“ – pojasnio je Bičakčić.

Također se osvrnuo i na nekoliko saborskih inicijativa.

„Jedna se tiče odgovarajućeg medijskog odgovora na izazove u današnjem vremenu, a iznesen je od strane sabornice Tahirović. Sabornik Šišić je govorio o situaciji u manjem entitetu, gdje su na neki način ugrožena naša osnovna identitetska pitanja: jezik, položaj, zastupljenost, sigurnost, pa i vjerska prava, što predstavlja lošu sliku o Bosni i Hercegovini u svijetu“ – kazao je Bičakčić.

(Preporod.info)

Zamjenik predsjednika Mešihata predvodio džumu u Priboju

U petak, 26.12.2025. godine, Medžlis Islamske zajednice Priboj posjetio je zamjenik predsjednika Mešihata, dr. Rešad-ef. Plojović.

Tom prilikom, sastao se s rukovodstvom Medžlisa i pribojskim imamima, nakon čega je kazivao hutbu i predvodio džumu namaz u glavnoj Hasan-aginoj džamiji.

U svome obraćanju istakao je da učajluci nisu mogli početi na ljepši način u Priboju te da se upravo na Lejletu-l-regaib ispunila jedna od najvećih želja pribojskih muslimana, a to je kupovina parcele za džamiju u Novom Gradu, čija se izgradnja uskoro očekuje.

U duhu kur'anskih poruka: „*Ko se Allaha istinski boji, On će mu dati izlaz...*“ i „*A onome ko se u Allaha uzda, On mu je dovoljan*“, u ime Mešihata uputio je čestitke Medžlisu Priboj i svim muslimanima. Pozvao ih je da iskoriste ovu priliku kako bi učinili trajno dobro i ustrajali do konačne izgradnje džamije.

Naglasio je da je kupovina zemljišta potvrda razumijevanja, međusobnog poštovanja i dobre saradnje između Mešihata te nadležnih državnih i lokalnih organa, na dobrobit muslimana i svih građana Priboja.

Dekan FIS-a primio dr. Ferida Bulića

Pomoćnik direktora Uprave za saradnju s crkvama i vjerskim zajednicama, dr. Ferid Bulić, boravio je 16.01.2026. godine u posjeti Fakultetu za islamske studije, gdje ga je primio dekan ove visokoškolske ustanove, dr. Enver Omerović.

Tokom susreta razgovarano je o dosadašnjim rezultatima saradnje između FIS-a i Uprave, kao i o mogućnostima unapređenja te saradnje kroz nove projekte i oblike podrške.

Sagovornici su istakli značaj očuvanja i daljeg unapređenja vitalnosti Fakulteta, naglasivši njegovu važnu ulogu kao jedne od ključnih obrazovnih ustanova za naš narod, kako u obrazovnom, tako i u društvenom kontekstu.

Dekan FIS-a čestitao Edinu Redžepoviću na novoj knjizi

Dana 5. januara 2026. godine, Edin Redžepović posjetio je dekana Fakulteta za islamske studije, dr. Envera Omerovića, kojem je uručio svoju novu autorsku knjigu „Vrijednost i značaj salavata“, te uvakufio više primjeraka knjige biblioteci Fakulteta.

Tokom susreta, dekan FIS-a uputio je autoru iskrene čestitke i zazelio mu mnogo uspjeha u daljnjem naučnom i prosvjetnom radu.

Knjiga je posvećena jednoj od najljepših vjerskih tema, donošenju salavata na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Autor jednostavnim i pristupačnim stilom pojašnjava smisao i vrijednost salavata, donosi provjerene hadise, praktične savjete i primjere iz života vjernika. Djelo je pisano toplo i razumljivo, te je namijenjeno kako onima koji se prvi put susreću s ovom tematikom, tako i onima koji žele produbiti svoju vezu s ovom blagoslovljenom praksom. Ovo je peta autorska knjiga Edina Redžepovića, a trenutno priprema još nekoliko novih autorskih djela. Do sada je preveo petnaest knjiga, dok se još nekoliko prijevoda nalazi u pripremi i uskoro će ugledati svjetlo dana.

Redžepović je radio na komentaru i recenziji Sahiha imama Buharije i Sunena imama Nesā'ija, a aktivno radi i na komentiranju Sahiha imama Muslima. Također je šerijatski recenzent više od 50 naslova, od kojih pojedini imaju više tomova.

Trenutno obavlja dužnost asistenta za hadis na Fakultetu, profesor je ahlaka u Medresi Gazi Isa-beg, te je doktorant na Odsjeku za hadis FIS-a.

Tribina: „Svijest o blagodatima i potreba zahvale“

Dana 28.01.2026. godine, maturantica Emına Krkušić održala je tribinu u okviru predmeta Vaz, pod mentorstvom profesorice Esade Zukorlić, na temu „Svijest o blagodatima i potreba zahvale“.

Na početku tribine odlomak iz Kur'ana proučila je maturantica Kadira Bahtijarević, a prijevod značenja tih ajeta Amina Rizvanović.

Ljudi danas nisu svjesni koliko im je Allah podario blagodati i koliko trebaju Gospodaru zahvaljivati na istim. Dakle, blagodati su mnogobrojne, jer kako Allah kaže: „I kada biste brojali Allahove blagodati ne biste ih nabrojali...“

Postoje one blagodati koje su ljudima uočljivije i u kojima uživaju svakodnevno, a isto tako postoje i one kojih ljudi nisu svjesni.

Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, zahvalu prema Allahu uslovljava zahvalom prema ljudima, pa kaže: „Ko nije zahvalan ljudima nije zahvalan ni Allahu.“

Tribinu su svojim prisustvom uljepšale profesorice Esada Zukorlić, Sema Plojović Mekić, Irma Abdulkerim Šiljević i dr. Misala Pramenković, koja se na kraju tribine učenicima obratila sa par korisnih nasihata.

Molimo Allaha da nagradi našu Eminu i da je pomogne na putu sticanja i prenošenja korisnog znanja.

Odjel za brak i porodicu Mešihata posjetio porodicu Đerlek

U džematu Islamskog centra Gazilar, Medžlisa IZ-e Novi Pazar, upriličena je posjeta porodici Đerlek od strane koordinatorice Odjela za brak i porodicu msc. Denise Međedović.

Porodica Đerlek dobila je sedmo dijete.

Posjeti je prisustvovala i saradnica odjela msc. Aida Murić.

Prenijele su joj selame od reisu-l-uleme dr. Husein-ef. Kavazovića i muftije dr. Mevlud-ef. Dudića te joj predale novčanu hediju.

Odjel za brak porodicu pokrenuo je lijepu praksu obilaska i darovanja porodica koje dobiju sedmo dijete.

Porodici Đerlek mubarek olsun. Allah im dao beričet i sačuvao ih našem gradu.

SAOPŠTENJE

Spriječiti dalju uzurpaciju vakufa

I majući u vidu da je u toku evidentiranje i upis prava svojine na objektima izgrađenim bez propisanih dozvola, Mešihat Islamske zajednice u Srbiji podsjeća nadležne službe Grada Novog Pazara, kao i drugih sandžačkih opština, koje se bave ovom procedurom, da se na mnogim privatnim parcelama nalaze manji ili veći dijelovi uzurpirane vakufske imovine, uz zahtjev da ne dozvo- le uknjiženje bilo koje parcele koja je u vlasništvu Islamske zajednice ili parcele koja sadrži i najmanji dio vakufske imovine, kako bi se spriječila dalja zlo- upotreba i uzurpacija vakufa.

Obilježena 35. godišnjica od izgradnje džamije u Dobrom Dubu

Mešihat Islamske zajednice, Medžlis IZ-e Tutin i džemat Dobri Dub, 30.12.2025. godine, organizirali su svečanost povodom obilježavanja 35. godišnjice od izgradnje džamije u Dobrom Dubu.

Svečanost je okupila veliki broj vjernika, mještana, imama, kao i gostiju, koji su se zajedno podsjetili na značaj ove džamije u vjerskom, kulturnom i društvenom životu mjestu.

Program je započeo učenjem Kur'ana, nakon čega su prisutnima upućeni prigodni govori.

Imam džamije u Dobrom Dubu, Emin-ef. Zukorlić, istakao je da džamija već tri i po decenije predstavlja mjesto okupljanja, duhovnosti i zajedništva, ali i simbol istrajnosti i vjere muslimana ovog kraja. Zahvalio je predstavnicima Islamske zajednice, kao i svima koji se trude i čine hizmet ovoj lijepoj džamiji, naglasivši njihovo zalaganje da džamija funkcionira bez problema.

Glavni imam Tutinskog medžlisa, Vahjudin-ef. Čosović, naglasio je važnost očuvanja islamskih vrijednosti, tradicije i jedinstva, posebno među mlađim generacijama. Istakao je da smo svjedoci promjena kroz vrijeme te da su današnje prilike Allahove dž.š. blagodati, uz poruku da Allah daje beričet tamo gdje vlada zajedništvo. U ime Medžlisa Tutin zahvalio je džematu Dobri Dub na brizi i odgovornosti prema svojoj zajednici.

Na kraju se prisutnima obratio i predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić. On je, između ostalog, kazao da su se okupili kako bi zajedno proučili dovu i na ovaj način se odužili i onima koji više nisu među živima, a koji počivaju u ovom mezarju. Podsjetio je na riječi Poslanika Muhammeda, alejhi selam, da sadaka čuva od velikih musibeta, otklanja prepreke i produžava život, te poručio da vjernici, kako u domovini tako i u dijaspori, ne čekaju na druge, već da sami pokreću inicijative i doprinose da džamija bude ljepša od njihovih kuća.

Zahvalnica za doprinos održavanju džamije i džemata uručena je sinu rahmetli hadžije Vejsela Tutića, Sefedinu Tutiću.

Svečanost je završena dovom za napredak džemata, zdravlje i mir, uz poruku da će džamija u

Dobrom Dubu i ubuduće biti svjetionik vjere i zajedništva.

Draga dijasporo, dobrodošli i hairli vam povratak

Draga braćo i cijenjene sestre u dijaspori Postoje dolasci koji nisu samo putovanja. Dolazak vas, naše dijaspore u Sandžak, nosi dublje značenje. On je svjedočanstvo privrženosti, odgovornosti i ljubavi prema vjeri, narodu i zajednici. Svaki vaš povratak u rodni kraj potvrđuje da se korijen ne zaboravlja i da se emanet čuva, bez obzira na udaljenost i vrijeme.

Sudbina mnogih od vas jeste da živite između dvije kuće, dva džemata i dvije porodice – jedne u tuđini i druge u domovini. Nijedna od njih nije manje vrijedna, niti ijedna može biti potpuna bez vas. Vaše ulaganje u porodicu, briga o roditeljima, podrška džematima i ustanovama Islamske zajednice jesu trajna sadaka i ibadet koji ostavlja dubok trag.

Vaša ustrajnost u dolascima, vaša veza s vjekom, vaš odnos prema ulemi i Islamskoj zajednici daju nam pravo na nadu i obavezu na odgovornost. Islamska zajednica je emanet svih nas, ona ne pripada pojedincima, grupama niti interesima, već svakom vjerniku koji je doživljava kao svoju kuću. Ona se gradi povjerenjem, čuva jedinstvom i jača stabilnošću.

Ulema i rukovodstvo Islamske zajednice svjesni su težine tog emaneta i, ako Bog da, ostat će mu dosljedni. Iskustvo nas uči da se opstanak i dostojanstvo naroda ne čuvaju improvizacijama, niti pojedinačnim istupima, već kroz jake i uređene institucije. Samo stabilna i snažna Islamska zajednica može biti oslonac sadašnjim i budućim generacijama.

Vaši dolasci, ne daj Bože, nisu teret, kako se ponekad neodgovorno tvrdi. Oni su bereket, radost porodicama, snaga džematima i nada Sandžaku. Svaki vaš dolazak obnavlja život ovog kraja i učvršćuje vezu koja se ne može prekinuti granicama.

Sandžak vas dočekuje otvorenog srca. Islamska zajednica na vas računa kao na svoju snagu, svoj oslonac. Neka vam povratak bude hairli, a svaka vaša veza s domovinom izvor dobra i bereketa. Molimo Uzvišenog Allaha da vaše korake učini hairli, da vam putovanja u domovinu budu ibadet, a povratak u tuđinu bude ispunjen smirajem i bereketom. Da vam sačuva porodice, učvrsti vjeru u srcima vaše djece, uveća nafaku i podari snagu da ostanete ono što jeste – čuvari Bošnjaka i most između domovine i bijeloga svijeta. Neka Allah ukabuli vaša djela, primi vaše sadake i učini da Sandžak, kroz vašu prisutnost i dovu, ostane prostor mira, dostojanstva i nade za sve generacije koje dolaze.

Sandžački mu'temiri u gradu Allahovog Poslanika a.s.

Januarska grupa od 98 mu'temira, koji su u organizaciji Mešihata Islamske zajednice, 31.12.2025. godine, krenuli iz Novog Pazara, uspješno su doputovali u Medinu, smjestili

se u hotel i započeli aktivnosti u gradu Allahovog Poslanika a.s. Putovanje je proteklo uredno, a svi mu'temiri su dobro.

Po dolasku, mu'temiri su otpočeli sa planiranim vjerskim i edukativnim aktivnostima, te su obišli znamenitosti Poslanikove džamije, kao i druge važne historijske i duhovne lokalitete Medine.

Boravak u gradu Allahovog Poslanika a.s. protekao je u duhu smirenosti, zajedništva i ibadeta, uz dovu da Uzvišeni Gospodar primi ibadete svih mu'temira, olakša obavljanje propisa umre u Meki i podari bereket ovom mubarek putovanju.

U pratnji ove grupe mu'temira u svojstvu vodiča bili su mr. Sead-ef. Islamović i prof. Džemal-ef. Jusović

Muftija Dudić otvorio divanhanu u Arap džamiji

Dana 06.01.2026. godine, nakon jacie namaza, u novopazarskoj Arap džamiji otvorena je divanhana – prostor namijenjen okupljanju, razgovoru i jačanju zajedništva. Divanhanu je svečano otvorio predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, istakavši značaj ovakvih projekata za vjerski, kulturni i društveni život Zajednice.

Imam džamije, kurra hzf. Sabahudin-ef. Jerebičanin, naglasio je da su radovi na divanhani trajali devet mjeseci, do konačne realizacije projekta. Prema njegovim riječima, realizacija je rezultat predanog rada stručnog tima, uz pažljivo planiranje i poštovanje arhitektonskih i funkcionalnih zahtjeva džamijskog prostora.

„Hvala Uzvišenom Gospodaru, Allahu dž.š. Koji nas je večeras okupio ovdje radi ovog hairli povoda – svečanog otvorenja divanhane i učionice u potkrovlju Arap džamije. Prije nekoliko mjeseci niko nije razmišljao o ovoj ideji. Nakon devet mjeseci rada, večeras svečano otvaramo ovu divanhanu. Sa nama su večeras vakifi, džematlije i hadžije koji su doprinijeli da se tih 70.000 eura sakupi u najkraćem roku. Toliko smo uložili u divanhanu“, kazao je on.

Muftija Dudić je istakao da je otvaranje divanhane poseban i radostan trenutak za Zajednicu, uz zahvalnost svima koji su doprinijeli njenoj realizaciji. Naglasio je da su iza ovog projekta stajali dugogodišnji naponi i iskrena namjera da Arap džamija zauzme mjesto centralne džamije.

„Lijepa je ovo noć, lijep je ovo trenutak i lijep je ovo prostor. Večeras smo ovdje nečijim povodom, pozivom, odnosno sebebom Vas koji ste se okupili povodom otvorenja divanhane u okviru Arap džamije. Molim Allaha dž.š. da vam nadoknadi kad vam najpotrebnije bude bilo, ovoga i onoga svijeta.

Molim Allaha da Vas nagradi i da vam mnogostruko vrati. Allaha molim da obaspe milošću nas i naše porodice, kao i ovaj narod i ovaj kraj. Molim Ga da budemo oni koji će se nadmetati u činjenju dobrih djela. Molim Ga da se smiluje svim vakifima koji su promijenili način života, onima koji su učestvovali u izgradnji ove džamije, od njenog nastanka, kao i svih drugih hajrata. Gospodaru, obraduj one koji su pomogli, u ovoj noći, ovog mubarek dana, mubarek mjeseca. Arapska poslovica glasi: „Sanjajte, jer sve što je nekad bilo san danas je java.“ Nije davno bilo kada smo se odlučili da vratimo prvobitni izgled ovoj džamiji – to je bilo u ovome vijeku. Trnovit je bio put ka ovoj džamiji od 2010. godine. Imali smo iskren nijet da Arap džamija bude glavna džamija i da zauzme centralno mjesto među svim našim džamijama“, kazao je predsjednik Mešihata.

Također je podsjetio na projekte Mešihata koje realizira, posebno naglasivši obnovu Kolo džamije koju bi pojedinci da ospore iznoseći neistine da su poklonjena 3 ara od strane Grada kompenzacija za oduzetih 17 ari u vrijeme komunizma. Istakao je da je to netačno te da ćemo se boriti kod Agencije za restituciju u Beogradu za kompenzaciju vakufskog zemljišta gdje su sagrađene dvije stambene zgrade '50-ih godina prošloga vijeka. Posebno je istakao da on kao muftija i njegova ahmedija pripadaju svim muslimanima koji ih uvažavaju te da će Islamska zajednica biti centar okupljanja vjernika, a nikako servis nekoj od partija, poručivši: „Čuvajte se fitne i neistine. Ponosim se sa vama braćo i čestitam vam.“

Muftija Dudić uručio je kurra hzf. Jerebičaninu i džematskom odboru posebno priznanje za uloženi trud i uspješnu realizaciju projekta divanhane.

Otvaranjem divanhane, Arap džamija dobila je dodatni sadržaj koji će, osim vjerske, imati i važnu društvenu ulogu, kao mjesto susreta, dijaloga i razmjene ideja.

Predsjednik Mešihata posjetio O.Š. „Desanka Maksimović“ u Novom Pazaru

Dana 14.01.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, posjetio je O.Š. „Desanka Maksimović“ u Novom Pazaru i tom prilikom razgovarao s direktoricom ove škole Vilđanom Čurkić.

Tokom razgovora bilo je riječi o uslovima rada u školi, koji su u proteklom periodu značajno unaprijeđeni završetkom renoviranja školskog objekta i izgradnjom fiskulturne sale; zatim o broju učenika, kao i o pitanjima koja se tiču nastavnog procesa te realizacije nastavnog plana i programa.

Muftija Dudić izrazio je zadovoljstvo ostvarenim rezultatima na polju kvaliteta rada, kako u infrastrukturnom i kadrovskom smislu, tako i kroz uspjehe učenika, čime se ova škola svrstava među najuspješnije u gradu.

Direktorica Čurkić zahvalila je predsjedniku Mešihata na posjeti i podršci koju pruža obrazovnim ustanovama u Novom Pazaru i okolini, naglasivši

Direktor Medrese primio predstavnike HO „Bošnjaci Frankfurta i dijaspore“

Medresu Gazi Isabeg su 25.12.2025. godine posjetili muhsafiri iz Hhumanitarne organizacije „Bošnjaci Frankfurta i dijaspore“.

Zahvaljujući sredstvima ove humanitarne organizacije, već nekoliko godina određeni broj učenika Medrese prima redovnu mjesečnu stipendiju.

Tim povodom, direktor Medrese, hzf. Adnan-ef. Dupljak, uručio je zahvalnicu predstavnicima organizacije, Besimu Fehratoviću i Sabru Hasanoviću, naglasivši važnost ulaganja u obrazovanje, posebno u Medresu, jer je to jedna od najvrednijih investicija.

Također, izrazio je duboku zahvalnost uvaženim donatorima na njihovom nesebičnom doprinosu, uz uvjerenje da će se ova hairli saradnja nastaviti i u budućnosti.

Jahja Klica osvojio prvo mjesto na takmičenju u učenju Kur'ana u Podgorici

Uamfiteatru medrese „Mehmed Fatih“ je 24. decembra 2025. godine održano državno takmičenje u učenju Kur'ana, u organizaciji Mešihata Islamske zajednice u Crnoj Gori i Uprave za vjerske poslove pri Ambasadi Kraljevine Saudijske Arabije u Bosni i Hercegovini.

Takmičenje je okupilo 24 takmičara i takmičarke iz svih krajeva Crne Gore, koji su se nadmetali u tri kategorije: hifz deset džuzova, hifz pet džuzova i hifz dva džuzova, u muškoj i ženskoj konkurenciji.

Učenik prvog razreda Gazi Isabeg medrese, Jahja Klica, osvojio je prvo mjesto u kategoriji 5 džuzeva, dok je prvo mjesto u kategoriji 10 džuzeva osvojio hzf. Edin Matović, također svršnik naše Medrese.

Mubarek olsun takmičarima, pobjednicima i Medresi, a posebno našem Jahji, koji je u našoj školi poznat po svojoj predanosti Allahovoj Knjizi.

da je preduslov za ostvarivanje dobrih rezultata zajednički angažman svih članova kolektiva, predvođenih direktorom i njegovim timom, kao i doprinos svih društvenih faktora čija su pomoć i razumijevanje neophodni.

Predsjednik Mešihata razgovarao sa predstavnicima Medžlisa Tutin i IC Delimeđe

Dana 13.01.2026. godine, u svom kabinetu, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je delegaciju džematskog odbora Islamskog centra Delimeđe, predvođenu glavnim imamom Medžlisa IZ-e Tutin Vahjudin-ef. Čosovićem, povodom urušavanja krova stare džamije u ovom mjestu. Cilj sastanka bio je informiranje o nastaloj situaciji te donošenje plana za dalje aktivnosti koje će se poduzimati sa nivoa Mešihata, Medžlisa Tutin i džemata Delimeđe, u cilju iznalaženja najboljeg rješenja koje će doprinijeti očuvanju i afirmaciji ovog vakufa.

Sagovornici su se usaglasili da je potrebno utvrditi u kakvom se stanju nalazi građevina, te je u tom kontekstu dogovoreno da Mešihat, posredstvom Vakufske direkcije, koordinira aktivnosti na terenu, kao i da se formira posebna stručna komisija koja će, uvidom u novonastalo stanje, predložiti dalje korake koje je potrebno poduzeti prije izrade projekta obnove ovog vakufskog dobra.

Također, Mešihat će u saradnji sa Medžlisom Tutin i džematskim odborom IC-a Delimeđe utvrditi obim i dinamiku radova koji će se realizirati u cilju revitalizacije vakufa, kao i sadržaje koje će objekat imati nakon obnove, kako bi od njega korist imali vjernici koji žive na širem prostoru Pešteri, prolaznici, a posebno vakifi koji su uvakufili svoje zemljište na kojem je nekada bio mekteb, a potom je krajem sedamdesetih godina prošloga vijeka podignuta džamija.

Postignut je konsenzus da, pored velelepne džamije i IC-a Delimeđe, nije potrebno da se stari objekat koristi u džamijske svrhe, već da se obogati sadržajima koje novi Islamski centar ne sadrži.

Sastanku su prisustvovali zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović i direktor Vakufske direkcije hfz. Abdurrahman-ef. Kujević, penzionisani imam džemata Delimeđe Hasim-ef. Bilalović, aktuelni imam Abdulah-ef. Mujović, Hajro-ef. Tutić, Nedžad-ef. Hasanović - koordinater Muftijstva beogradsko-novosadskog, te dr. Hajrudin-ef. Balić, koji su porijeklom sa pomenutih prostora.

Direktor Vakufske direkcije i predstavnici Medžlisa IZ-e Tutin u posjeti džematu Delimeđe

U skladu sa zaključkom donijetim na sastanku predstavnika Mešihata, Vakufske direkcije, Medžlisa Tutin i džemata Delimeđe, koji je održan 13.01.2026. godine, a sa ciljem utvrđivanja plana i dinamike sanacije krova i objekta stare džamije u Delimeđu, ovaj džemat obišli su predstavnici Vakufske direkcije, stručni tim inženjera, predvođeni direktorom hfz. Abdurrahman-ef. Kujevićem.

Ispred Medžlisa IZ- e Tutin prisutni su bili glavni imam Vahjudin-ef. Čosović i predsjednik msc. Omer Đondić.

Abdulah-ef. Mujović - imam IC Delimeđe, Hasim-ef. Bilalović - dugogodišnji imam u džematu Delimeđe, kao i 20-tak džematlija, zajedno sa predstavnicima Vakufske direkcije i Medžlisa, obišli su staru džamiju na kojoj je došlo do obrušavanja krova, sagledali sve bitne činjenice te konstatirali potrebu i želju da se ova džamija što prije rekonstruira i ponovo zablista u svom starom i autentičnom obliku.

Stručni tim inženjera izvršio je skiciranja, mjerenja i ostale neophodne stručne ekspertize u pogledu stanja objekta, munare, zidova i ostalih dijelova džamije, te će ubrzo izraditi svoj prijedlog za dalju aktivnost i realizaciju sanacije objekta, krova džamije.

Direktor Vakufske direkcije upoznao je prisutne sa zaključcima sastanka u sjedištu Mešihata i napomenuo da će ubrzo biti formiran i imenovan građevinski odbor te zajedno sa svim džematlijama i zainteresiranim licima ući u obnovu ovog starog i vrijednog vakufskog dobra.

Pozvao je imame i džematlije da se uključe kroz građevinski odbor, ali i na svaki drugi način podrže ovaj hairli projekat.

Nakon stručne ekspertize i prijedloga inženjera, krenut će se u realizaciju projektnih aktivnosti, o čemu će vjernici blagovremeno i transparentno biti obavješteni, posebno cijeneći realne potrebe i stavove džematlija i vakifa džemata Delimeđe i Donje Pešteri.

Zamjenik predsjednika Mešihata posjetio Medžlis Nova Varoš

U petak 16.01.2026. godine, zamjenik predsjednika Mešihata Islamske zajednice, dr. Rešad-ef. Plojović, obišao je Medžlis IZ-e Nova Varoš i tom prilikom održao hutbu i predvodio džuma namaz u Skender-pašinoj džamiji.

Dr. Plojović govorio je o porukama i poukama Isra i Mi'radža, posebno o njihovoj aktuelnosti u svakom vremenu.

Nakon džume prisutni džematlije upoznati su s odlukom predsjednika Mešihata o imenovanju novih članova Povjereništva Medžlisa,

koji će svoju dužnost obavljati u narednih šest mjeseci do godinu dana, kada će biti održani i izbori za članove Medžlisa.

U razgovoru sa imamom Adin-ef. Balijom i džematlijama istaknuto je da se realiziraju raznovrsne aktivnosti koje obuhvataju sve uzraste, uz naglasak da se posebna pažnja poklanja mektebskoj pouci i radu sa djecom i mladima, zašta se ima puna podrška Mešihata i nadležnih službi.

Predsjednik Mešihata primio turskog vjerskog atašea

Dana 28.01.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, primio je atašea za vjerska pitanja pri Konzulatu R. Turske u Novom Pazaru, Mehmet Melih Yilmaza.

Povod posjete bila je podrška Mešihatu nakon nedavnog požara koji je zahvatio prizemlje zgrade Vakufa. Tom prilikom, atašea Yilmaz je muftiji Dudiću prenio selame novoimenovanog predsjednika Diyaneta R. Turske, dr. Safi Arpaguša.

Muftija Dudić zahvalio se gostima na posjeti uz konstataciju da iskreni prijatelji pružaju podršku onda kada je najteže.

Predsjednik Mešihata primio delegaciju Medžlisa Nova Varoš

Dana 28.01.2026. godine, predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić primio je delegaciju novoimenovanog Povjereništva Medžlisa IZ-e Nova Varoš, na čelu sa predsjednikom Šabanom Džanovićem i imamom Adin-ef. Balijom.

Muftija Dudić uputio je čestitku izabranom predsjedniku, te zaželio uspjeh u vođenju Međžlisa, uz naglasak da će Mešihat i nadležne službe pružiti punu podršku u realizaciji planiranih aktivnosti za dobrobit islama i muslimana u Novoj Varoši, posebno u mjesecu Ramazanu koji je pred nama.

Delegacija je zahvalila predsjedniku Mešihata na povjerenju koje im je ukazano, uz obećanje da će isto opravdati svojim rezultatima u radu, što je očekivanje Islamske zajednice, ali i svih muslimana, posebno džematlija Nove Varoši, kako onih koji žive u ovom gradu, tako i onih širom svijeta, koji žele dati svoj doprinos unapređenju vjersko-prosvjetnog djelovanja Međžlisa i Islamske zajednice na njenom prostoru.

Delegacija Muftijstva beogradsko-novosadskog u posjeti Reisu-l-ulemi

Dana 28.01.2026. godine, delegacija Muftijstva beogradsko-novosadskog, predvođena koordinatorem Nedžad-ef. Hasanovićem, posjetila je vrhovnog poglavara muslimana, reisu-l-ulemu dr. Husein-ef. Kavazovića. Delegaciju su činili imami, predsjednici međžlisa, profesori Škole Kur'ana i vjeroučitelji s područja Muftijstva.

U srdačnom i prijatnom razgovoru, koordinatorem Hasanovićem prenio je selame Reisu-l-ulemi od predsjednika Mešihata Islamske zajednice u Srbiji, muftije sandžačkog dr. Mevlud-ef. Dudića, kao i od svih službenika i džemata sa područja Muftijstva beogradsko-novosadskog.

Nedžad-efendija je predstavio članove delegacije, kao i svih 15 džemata pomenutog Muftijstva. Reisu-l-ulema je upoznat sa raznovrsnim i brojnim aktivnostima koje se realiziraju, od mektebske nastave, Škole Kur'ana, predavanja, te stručnih seminara i savjetovanja. Ono što je Reisu-l-ulemu posebno obradovalo jeste konstantno napredovanje postojećih, a i otvaranje novih džemata u ova dva muftijstva.

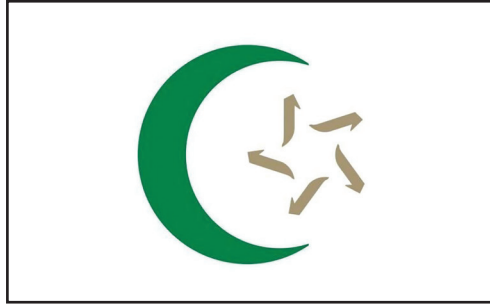
Vrhovni poglavar je u duhu prvog čovjeka Zajednice i u svjetlu kur'ansko-hadiskih poruka uputio savjete i dao nekoliko vrlo bitnih instrukcija i prijedloga za još dinamičnije i agilnije djelovanje džemata. On je svojim mudrim riječima ohrabrio sve prisutne da je Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini kuća sviju nas i da je okrilje za sve muslimane, ma kojoj naciji pripadali. Uvaženi Reis-efendija obećao je još veće prisustvo kroz vjerske, edukativne, humanitarne i socijalne programe.

Svi prisutni članovi delegacije imali su mogućnost da izravno predstavljaju svoje aktivnosti, kao i planove razvoja i unapređenja svojih džemata.

Na kraju prijema, koordinatorem Hasanovićem se, u svoje ime i ime delegacije, najsrdačnije zahvalio Reisu-l-ulemi i njegovim saradnicima

na izdvojenom vremenu i korisnim savjetima.

Osuda neosnovanih optužbi na račun predsjednika Mešihata

SAOPŠTENJE

Mešihat Islamske zajednice u Srbiji smatra neprihvatljivim proizvoljne tvrdnje pojedinih političara o navodnom prodiranju kriminalaca, udbaša i političkih faktora u Islamsku zajednicu. Ovako proizvoljne i neutemeljene tvrdnje smatramo tendencioznim i štetnim za instituciju Islamske zajednice i njen ugled.

Društvene mreže nisu okvir u kojem će se kreirati strategija i određivati ciljevi, niti će političke organizacije voditi Islamsku zajednicu. Za Islamsku zajednicu je neprimjeren takav način iskazivanja neslaganja i iznošenja eventualnih kritika na njen rad.

Optužbe i konstrukcije koje se putem društvenih mreža iznose na račun rukovodstva Islamske zajednice o „ugroženosti slobode“, „prodoru kriminalca i udbaša“, te „predaji Zajednice jednoj političkoj partiji“, nisu izraz brige za Zajednicu. Takav način kvalificiranja Zajednice prije se može razumjeti kao nezadovoljstvo činjenicom da je Zajednica slobodna i autonomna.

Islamska zajednica nije i ne smije biti poligon za nadmetanje političkih aktera, te svaki pokušaj političkih organizacija da se miješaju u unutrašnje uređenje ili utiču na njen rad doživljavamo kao napad na njenu autonomnost. Optuživati današnje rukovodstvo Islamske zajednice za nedovoljnu brigu i nesavjesan odnos prema ostvarenom stepenu slobode i autonomnosti Islamske zajednice, te za nepoštovanje lika i djela rahmetli muftije Zukorlića, degutantno je i zlonamjerno.

Islamskoj zajednici nisu potrebni samozvani zaštitnici koji je napadaju da bi je spasili. O ugroženosti Islamske zajednice i opasnostima, načinima njene zaštite i odbrane, uključujući i različite oblike političkog djelovanja, kada se procijeni da je neophodno, mogu govoriti i odluke donositi jedino organi i čelnici Islamske zajednice.

Autonomnost Islamske zajednice i unutrašnje uređenje nisu pitanja koja trebaju političari ili bilo koji drugi faktori „rješavati“, već vrijednosti koje svi moraju poštovati.

Svaki pokušaj da se kroz pritisak, diskreditaciju ili navodnu brigu nametne politički autoritet nad Islamskom zajednicom predstavlja direktno zadiranje u njenu slobodu i tome se odlučno suprotstavljamo.

Islamska zajednica ostaje otvorena za saradnju sa svim političkim faktorima koji okupljaju Bošnjake, ali i svima drugima, uz uslov punog poštovanja njene slobode i autonomnosti, garantirane Ustavom i zakonom, a na dobrobit svih njenih vjernika i društva općenito.

Muftija Dudić održao hutbu u mektebu Altun alem džamije

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, 30.01.2026. godine, održao je hutbu i predvodio džuma namaz u Starom mektebu Altun alem džamije.

Tom prilikom, muftija Dudić je mubareklisao džematskom odboru pomenute džamije, Međžlisu IZ-e Novi Pazar, kao i cijeloj Islamskoj zajednici okončanje radova na restauraciji, rekonstrukciji i adaptaciji Altun alem džamije, čiji je proces trajao dvije i po godine, naglasivši da je Stari mekteb ove džamije za to vrijeme odigrao ulogu mesdžida i mekteba, podsjetivši da je star koliko i Altun alem džamija, te da je bio najpoznatiji sibjan mekteb u Bosanskom pašaluku, čiju restauraciju također treba planirati u skorije vrijeme.

Nakon džume, predsjednik Mešihata sa saradnicima obišao je unutrašnjost džamije, koja je u potpunosti završena, gdje je nakon temeljite obnove dobila originalni izvorni izgled i bit će ubrzo na usluzi vjernicima.

Puna podrška predsjedniku Mešihata od Zajednice sandžačke dijaspore

Kao ponosni aktivisti pokreta utemeljenog od strane rahmetli akademika Zukorlića, svjesni smo da je Islamska zajednica nadstranačka institucija koja pripada svim vjernicima. Ona je bila i ostaje kišobran za sve vjernike. Ipak, ne zaboravljamo ko je u najtežim vremenima stajao uz Islamsku zajednicu, ko ju je napadao, a ko branio.

U vremenu brojnih izazova, od izuzetne je važnosti da ostanemo dostojanstveni, smireni i ujedinjeni. Pozivamo sve vjernike da čuvaju međusobno poštovanje i da se suzdrže od bilo kakvih postupaka koji bi mogli produbiti podjele ili izazvati nemir.

Naša snaga je u mudrosti, saburu i međusobnoj podršci. Vjera nas uči da se na poteškoće odgovara dostojanstvom, dijalogom i oslanjanjem na Allahovu pomoć.

Glavni odbor ZSD

Obavljen prvi zajednički namaz nakon restauracije Altun alem džamije

Altun alem džamija, jedan od najvažnijih vjerskih i kulturnih simbola Novog Pazara, 30.01.2026. godine, „proklanjana“ je nakon dvije i po godine opsežnih radova na njenoj restauraciji.

Tim povodom, obavljen je podne namaz koji je predvodio predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, a kojem su prisustvovali imami i rukovodioci ustanova i službi Mešihata.

„Poštovana ulemo, draga braćo, mi smo ovim namazom zvanično danas obavili tzv. proklanjavanje i otvorili vrata ove džamije za obavljanje namaza. Nema ljepše prilike od ove da to učini ulema, poslije dvije i po godine izvođenja radova, nakon što su namazi obavljani u najstarijem i najznačajnijem mektebu u Bosanskom pašaluku. Sa ovim danom, u mjesecu šabanu, od ovog namaza, džamija će biti u upotrebi i za druge namaze našim džematlijama i vjernicima. Dā se primijeti da se vodilo računa o svakom detalju. Stručnjaci koji su ovdje dvije i po godine boravili kažu da je trebalo skinuti sedam slojeva da bi se došlo do originala. Kako je koja generacija dolazila, ona je po svom naumu radila i ovu džamiju dotjerivala. Allah dragi se ovoj generaciji muslimana smilovao da temeljito obnovimo i uradimo rekonstrukciju Altun alem džamije iz 16. stoljeća. Svi oni koji se razumiju u arhitekturu, građevinu i turski stil džamija, kažu da je ona ovako izgledala i u 16. vijeku. Mnogo se uložilo truda, pod budnim okom naših stručnjaka, naše Džemile koju treba spomenuti kao arhitektiku, gradskog arhitekta Hamidovića i svih drugih.“

Muftija Dudić je naglasio da je ovo ostvarenje sna svih muslimana.

„Posebno džematskog odbora koji su ovdje uložili mnogo truda. Obavili su kompletnu zamjenu tepiha u mektebu, plafona i svega ostalog. Svaki dan su se trudili da se ne osjeti nedostatak što je džamija zatvorena, već da se u mektebu, koji je građen u isto vrijeme i od istog materijala kao Altun alem džamija, također osjeća toplina. Pripala mi je čast da nakon ovog predramazanskog savjetovanja zajedno sa našim imamima prvi padnemo na sedždu, a onda će ostali, ako Bog da, na ikindiji i svim drugim namazima. Neka je mubarek olsun svima nama, svim muslimanima. Ona će, ako Bog da, i dalje biti dragulj. Nekada je pisalo: „Altun alem džamija – dragulj Jugoslavije“ ili: „Islamski spomenik – dragulj Jugoslavije“. Jeste ona dragulj, ne samo u Novom Pazaru i Sandžaku, već i u mnogo šire. Uspjeli smo da dešifrujemo nišane svih koji su ukopani u haremu Altun alem džamije, te imamo u pisanoj formi podatke svih merhuma. Znaete dobro da je posljednji koji je tu ukopan naš muftija rahmetli Muamer-efendija, da ga

Allah obraduje, njega i sve ostale, najljepšim mjestom u Džennetu. Predstoji nam, ako Bog da, i dodatno renoviranje mekteba. Hvala vam što ste došli da obavimo zajedno ovaj namaz. Neka je mubarek olsun, ako Bog da još mnogo radosnih trenutaka i još mnogo ovako lijepih džamija.“

Proklanjavanje džamije je simbolički trenutak koji označava završetak obnove, ali i početak nove ere za našu zajednicu, koja će u ovom obnovljenom prostoru nastaviti obavljati vjerske obrede i okupljati se u zajedničkoj molitvi.

U Sarajevu potpisan ugovor o izgradnji džamije u Prijepolju

Dana 02.02.2026. godine, u prostorijama Fondacije „Hifz Časnog Kur'ana“ u Sarajevu potpisan je ugovor o realizaciji projekta za izgradnju džamije u Prijepolju između pomenute Fondacije i Mešihata Islamske zajednice u Srbiji.

Potpisivanju su prisustvovali direktor Fondacije „Hifz Časnog Kur'ana“ dr. Džemal Muslihi, predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, glavni imam Međzliisa IZ-e Prijepolje Admir-ef. Gojak i sekretar Međzliisa Alen-ef. Duraković.

Tom prilikom, muftija Dudić zahvalio se donatoru na projektu koji se ostvaruje uoči mubarek noći Lejletu-l-Berata, a posebno direktoru Fondacije dr. Muslihu, kao i ostalima koji su doprinijeli da do njegove realizacije dođe.

Obavljena prva džuma u Altun alem džamiji nakon obnove

Upetak, 06.02.2026. godine, obavljen je prvi džuma namaz nakon završetka radova na sanaciji i rekonstrukciji Altun-alem džamije, koju je predvodio zamjenik predsjednika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović.

Dr. Plojović je podsjetio na historijat ove džamije i njenog graditelja, Muslihudin-efendije, koji je iz svojih sredstava podigao džamiju, uz nju mekteb i tri kuće za imama i njegovog asistenta, ali i han sa preko deset dućana i sedam mlinova, iz kojih se finansirao rad džamije, mekteba i hana, ali i obezbjeđivala

sredstva za jačanje vjere na prostoru Novog Pazara.

Također, naglasio je da je svaka generacija činila sve što je mogla i znala u cilju zaštite džamije kroz bogatu povijest, kako bi džamija preživjela vjekove i sve ono što je tokom njih svjedočila, uz zaključak da ono što je urađeno tokom zadnje obnove nije učinjeno nikada ranije.

Zahvalio je svim faktorima koji su pomogli obnovu džamije, uz pružanje neophodne stručne i materijalne podrške, od džemata, Islamske zajednice, Grada Novog Pazara, Vlade i predsjednika države, Zavoda za zaštitu spomenika kulture, kao i svim pojedincima i organizacijama koje su bile na raspolaganju Islamskoj zajednici u realizaciji ovog historijskih poduhvata, čiji rezultat daje pravo svima na radost i zadovoljstvo.

Dr. Plojović je također istakao da razlike među ljudima ne smiju biti prepreka da svako nađe svoje mjesto u džamijskom safu, koji moraju biti čvrsti poput zidova Altun alem džamije, da bi Zajednica preživjela i napredovala, kao što je ova džamija preživjela stoljeća, bez obzira na činjenicu što je svaki kamen u njenom zidu različit u odnosu na drugi, ali je vještom rukom neimara ugrađen i učvršćen na odgovarajućem mjestu.

Nakon proklanjavanja džamije, koje je

obavljeno u subotu 31.01.2026. godine, a koje je predvodio predsjednik Mešihata i muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić i prve džume u obnovljenoj džamiji, koju je obavio zamjenik predsjednika, bit će upriličeno i njeno zvanično otvorenje uz obilježavanje 500 godina Altun alem džamije.

ISRA I MI'RADŽ

U povodu mubarek noći Isra i Mi'radža, Mešihat Islamske zajednice i Medžlis IZ-e Tutin, 15.01.2026. godine, organizirali su Centralnu svečanost u Mi'radž džamiji u Tutinu. Svečanosti je prisustvovao predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić sa delegacijom. Program je započeo nakon jacije namaza. Prisutnima se obratio imam Mi'radž džamije Sead-ef. Sokolović, koji je poselamio vjernike i uvaženog gosta sa delegacijom. Nakon toga uslijedio je prigodan vjersko-kulturni program, u okviru kojeg je hor imama izveo nekoliko ilahija, dok je učenjem Kur'ana svečanost dodatno oplemenjena duhovnom atmosferom. U nastavku programa, glavni imam Tutinskog medžlisa Vahjudin-ef. Čosović obratio se prisutnima kratkom porukom, podsjetivši na značaj i poruke ove mubarek noći za vjernički život i jačanje zajedništva. Na kraju svečanosti, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić održao je nadahnut govor, govoreći o važnosti noći Isra i Mi'radža, njenim duhovnim porukama i poukama koje vjernici trebaju primjenjivati u svakodnevnom životu. Svečanost je protekla u dostojanstvenoj i duhovno ispunjenoj atmosferi, uz prisustvo velikog broja vjernika koji su zajedno obilježili ovu mubarek noć.

ZNAČAJ I PORUKE ISRA I MI'RADŽA

U četvrtak, 15.01.2026. godine (26. redžeb 1447. h.g.), sa zalaskom sunca, po takvemu Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, nastupila je noć Isra i Mi'radža, kod nas poznata kao Lejletu-l-Mi'radž, tj. noć blagoslovljenog i ugodnog zemaljsko-nebeskog putovanja Allahovog Poslanika a.s. započeto od Mesdžidu-l-Harama, tj. časne Kabe u Mekki, do Mesdžidu-l-Aksaa u Jerusalimu, a potom nastavljenog kroz sedam nebesa, sve do najuzvišenije tačke – Sidretu-l-Muntehaa, o kojem Uzvišeni Allah kaže: „Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svo-ga roba iz Harama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagosloville kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. On, uistinu, sve čuje i sve vidi.“ (Al-Isra, 1)

Ovaj događaj posebna je mu'džiza darovana Allahovom Poslaniku a.s. jedanaeste godine poslanstva, u trenutku kada se Resulullah a.s. sa svojim malobrojnim, ali iskrenim sljedbenicima suočio sa najtežim iskušenjima od početka poslanstva, kada ga njegov narod, nakon bezočnih poniženja, odbacuje i izolira, a Milostivi Gospodar stavlja na dodatnu kušnju preseljenjem najdražih osoba, amidže Ebu Taliba i supruga Hatidže, koje su

predstavljale ključni oslonac i podršku Poslaniku a.s., kojom je Uzvišeni Gospodar ohrabrio i učvrstio Svog miljenika a.s. da odlučno i strpljivo nastavi dalje u nošenju emaneta za koji je od Uzvišenog odabran i pripremljen, a njime počašćen i ljudski rod, posebno njegovi sljedbenici.

Brojne su pouke i poruke Isra i Mi'radža, o kojem su napisani tomovi knjiga, u kojima su opisani različiti tokovi istog i sve ono što se dešavalo, od samog konteksta kada se desio, pripreme Allahovog Poslanika a.s., načina putovanja i svega onoga sa čime se je Allahov Poslanik a.s. susreo tokom putovanja, kako u onom zemaljskom dijelu (Isra), od Časne Kabe u Meki do Mesdžidul Aksaa u Jerusalimu, tako i nebeskom dijelu putovanja (Mi'radž) od prvog neba do najviših sfera, nakon sedmog neba, do kojih niko prije, čak ni odabrani melek Džibril, nije stigao, gdje je samo koprena – zastor bila ono što je dijelilo odabranog roba – Muhammeda a.s. i Uzvišenog Gospodara, Allaha dž.š. Od tih pouka su i sljedeće:

- Potvrda Allahove moći, koja je čovječanstvu pokazana kroz ovaj događaj.

- Jedinstvo poslanika i potvrda da su svi nosili isti emanet, pozivajući vjeri u Jednog Boga – Allaha dž.š., kojima je naš poslanik bio imam, čime je izražena počast njemu kao po-

sljdnjem nosiocu Allahove poruke na Zemlji.

- Nepokolebljiva vjera i strpljenje u iskušenjima, jer život na ovome svijetu nije moguć bez iskušenja, a jedini put za njihovo dostojanstveno prevazilaženje jeste iskrena vjera i strpljenje.

- Odgovornost na Ahiretu, jer Poslaniku a.s. pokazano je šta očekuje ljude nakon života na ovome svijetu, tj. Džennet i Džehennem, kao nagrada ili kazna za ono što su tokom života na ovom svijetu činili.

- Namaz kao stub vjere, jer Uzvišeni Gospodar je odabrao da baš u ovoj noći Svom Miljeniku i njegovom ummetu daruje poseban poklon, a to je namaz, kao priliku da putem njega čovjek održava neraskidivu vezu sa svojim Stvoriteljem i u njemu nalazi snagu za prevazilaženje svojih iskušenja.

- Značaj Mesdžidul-Aksa: Isra i Mi'radž ukazuju na važnost Mesdžidul-Aksa u Jerusalimu, kao trećeg najsvetijeg mjesta u islamu, koje od muslimana danas, više nego ikada ranije, traži da daju doprinos zaštiti i očuvanju njegove svetosti, koja se svakodnevno skrnavi, a ponižavaju oni, malobrojni i nejak, koji je štite i poštuju.

Dr. Rešad ef. Plojović

ODRŽANO PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE

Mešihat Islamske zajednice tradicionalno organizira predramazanska savjetovanja na nivou svih medžlisa, okupljajući imame i uposlenike ustanova Islamske zajednice radi što bolje organizacione, duhovne i institucionalne pripreme za mjesec Ramazan.

U amfiteatru Fakulteta za islamske studije, 31.01.2026. godine, održano je predramazansko savjetovanje u organizaciji Vjersko-prosvjetne službe Mešihata Islamske zajednice. Savjetovanju su prisustvovali imami i nosioci vjerskih aktivnosti iz svih medžlisa i ustanova Islamske zajednice. Cilj skupa bio je koordinacija i usaglašavanje vjerskih aktivnosti koje će se realizirati tokom predstojećeg mjeseca Ramazana.

Predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić istakao je da je ovogodišnji moto predramazanskog savjetovanja „Ramazan, mjesec natjecanja u dobru“.

„Nije to samo lijepa poruka. To je poziv na preispitivanje. Natjecanje u dobru ne znači nadmetanje jednih protiv drugih, već nadmetanje svakoga od nas sa samim sobom: koliko sam u prošlom Ramazanu bio bliži Kur'anu, koliko sam bio tiši u svom egu, a glasniji u služenju ljudima; koliko sam bio imam po funkciji, a koliko po savjesti. Nalazimo se pred Ramazanom, pred mjesecom koji u sebi sabira ibadet i odgovornost, duhovnost i društvenu zrelost, ličnu bogobožnost i institucionalnu snagu. Ramazan nije samo dolazak posta, nego dolazak istine o nama samima. U tom mjesecu ne iskušava se samo strpljenje vjernika, već se provjerava stabilnost imameta, snaga džemata i ozbiljnost Islamske zajednice kao institucije.“

Naglasio je da u mjesecu Ramazanu moramo biti izvor smiraja.

„Naš govor treba da donosi jasnoću, a ne konfuziju; nadu, a ne strah; jedinstvo, a ne razdor. Ako imam postane izvor napetosti, on gubi svoju misiju. Ako postane faktor podjela, on odstupa od sunneta Poslanika, alejhi selam, koji je ljude okupljao, a ne razjedinjavao. Allahov Poslanik, alejhi selam, rekao je: - Olakšavajte, a ne otežavajte; obradujte, a ne odbijajte.“ (Buharija i Muslim)

Ramazan je mjesec bratstva. Ali bratstvo se ne gradi parolama, nego odgovornošću. Bratstvo se ogleda u ajetu Uzvišenog Allaha dž.š. Koji jasno poručuje:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

„Vjernici su zaista braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha, da bi vam se milost ukazala.“ (El-Hudžurat, 10)

Imamima je poručio da ne smiju biti glas jedne strane, jedne grupe ili jednog interesa.

„Imam pripada Zajednici i govori u ime Zajednice. Njegova riječ mora biti odmjerena, njegova pozicija jasna, a njegov odnos prema instituciji besprijekoran. Posebno u Ramazanu, kada se povećava osjetljivost naroda, kada se emocije pojačavaju, a fitna lako širi, imam mora pokazati zrelost. Ne reagirati na svaku provokaciju nije slabost, nego mudrost. Neodgovaranje na svaku uvredu nije poraz, nego dostojanstvo. Institucionalno djelovanje u Islamskoj zajednici kičma je našeg opstanka. Islamska zajednica nije skup pojedinaca i nije ni moja ni vaša, već je ona svakog ko je smatra svojom, ali ona ima uređeni sistem i svog domaćina. Uređena Zajednica je poput safa u namazu: svako ima svoje mjesto, red je jasan, a snaga je u jedinstvu i disciplini. Sve što se radi mimo institucije, mimo dogovora i mimo odgovornosti, vodi ka anarhiji, a anarhija nije islamska vrijednost. Ovo savjetovanje nije mjesto podučavanja, jer vi ste ljudi znanja. Ovo je mjesto zajedničkog usmjerenja, podsjećanja i osnaživanja. Poštujem vaš trud, vašu izloženost, vašu svakodnevnu borbu između ideala i realnosti. Znam da nije lako biti imam u vremenu kada se riječ relativizira, autoritet dovodi u pitanje, a buka često nadjača istinu. Ali upravo zato je vaša uloga danas važnija nego ikada.“

Prisutnima su se obratili i zamjenik predsjed-

nika Mešihata dr. Rešad-ef. Plojović, glavni imam Medžlisa IZ-e Priboj dr. Harun-ef. Eminagić, koordinatorica Odjela za brak i porodicu mr. Denisa Međedović, kao i rukovodilac Ureda za zekat pri Rijasetu IZ-e u BiH Vehid-ef. Arnaut.

U SJENICI ODRŽANO PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE IMAMA I UPOSLENIKA IZ-E

Dana 3. februara 2026. godine, u divan-hani Islamskog centra „Ebu Hanife“ u Sjenici, nakon jacie namaza, održano je predramazansko savjetovanje rukovodstva Mešihata Islamske zajednice sa imamima Medžlisa IZ-e Sjenica.

Delegaciju su činili predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, njegov zamjenik i direktor Vjersko-prosvjetne službe dr. Rešad-ef. Plojović, te dekan Fakulteta za islamske studije dr. Enver-ef. Omerović.

Pored imama Medžlisa Sjenica, savjetovanju su prisustvovali i uposlenice Škole Kur'ana i Predškolske ustanove Reuda, profesorice Medrese Gazi Isa-beg u Sjenici, kao i vjeroučitelji, što ovom skupu daje poseban značaj, budući da je po prvi put organiziran sastanak ovako širokog i raznolikog sastava uposlenika Islamske zajednice.

Na početku skupa, prisutne je poselamio i gostima izrazio dobrodošlicu glavni imam Medžlisa IZ-e Sjenica Berin-ef. Ljajić, nakon čega se prisutnima obratio direktor Vjersko-prosvjetne službe dr. Rešad-ef. Plojović. U svom obraćanju, dr. Plojović je govorio o predstojećim imamskim obavezama tokom mjeseca Ramazana, naglasivši potrebu usaglašenog, koordiniranog i jednoobraznog dje-

lovanja na cijeloj teritoriji Islamske zajednice. Tom prilikom, imami su upoznati i sa visinom sadekату-l-fitra i iznosom nisaba za tekuću godinu, koji su utvrđeni na nivou Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Na kraju savjetovanja, prisutnima se obratio muftija dr. Mevlud-ef. Dudić, koji je izrazio zadovoljstvo organizacijom i sadržajem skupa. Govoreći u svjetlu dosadašnjih uspjeha Islamske zajednice, muftija Dudić je posebno istakao odgovornost krovne institucije, kao i stepen svijesti, zrelosti i mudrosti koji se danas očekuje od svakog imama, imajući u vidu složene društveno-političke okolnosti savremenog vremena.

Govoreći o Islamskoj zajednici kao nasljednici islamske države na ovim prostorima, predsjednik Mešihata je ukazao na prava i obaveze koje ona ima kod vjernika, naglasivši da institucija Bejtu-l-mala, posebno u pogledu zekata, nema i ne može imati alternativu.

Na kraju, muftija Dudić je mubareklisao nastupajuće mubarek dane, uz dovu da predstojeći Ramazan protekne u ibadetu, pokornosti Allahu, dobročinstvu i međuljudskoj solidarnosti.

Završnu dovu proučio je dekan FIS-a dr. Enver-ef. Omerović.

ODRŽANO PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE U MEDŽLISU IZ-E TUTIN

Dana 04.02.2026. godine, nakon jacije namaza, u prostorijama odjeljenja Medrese Gazi Isabeg, održano je predramazansko savjetovanje u Medžlisu IZ-e Tutin za imame, muallime, profesore, profesorice i nosioce vjerskog života u predstojećem mubarek mjesecu Ramazanu.

Savjetovanje je održano u organizaciji Vjersko-prosvjetne službe i Tutinskog medžlisa, sa ciljem da se realiziraju posljednje pripreme za doček mubarek mjeseca u svim džematima.

U ime domaćina prisutne je poselamio glavni imam Medžlisa IZ-e Tutin, Vahjudin-ef. Čosović, koji je zahvalio na prisustvu i podršci delegaciji Mešihata koju su činili predsjednik, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, te zamjenik predsjednika i rukovodilac Vjersko-prosvjetne službe dr. Rešad-ef. Plojović.

Glavni imam je otvorio savjetovanje osnovnim podacima i planovima za rad u Ramazanu sa kojima je upoznao prisutne.

U uvodnom izlaganju prisutne je poselamio dr. Plojović koji ih je upoznao sa najznačajnijim odlukama vezanim za isnose nisaba za zekat i sadekату-l-fitr te broj rekata na teravim namazu. Podsjetio je prisutne na institucionalno djelova-

U FOKUSU SARADNJA I PREDRAMAZANSKE PRIPREME: SUSRET MUFTIJE DUDIĆA I DIREKTORA MALKIĆA

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, 02.02.2026. godine, boravio je u radnoj posjeti Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, gdje se sastao s direktorom Uprave za vjerske poslove dr. hfz. Mensur-ef. Malkićem.

Tokom susreta razgovarano je o dosadašnjoj saradnji, aktuelnim pitanjima u Islamskoj zajednici, kao i o planovima za naredni period.

Muftija Dudić je izrazio zahvalnost direktoru Malkiću na kontinuiranoj i uspješnoj saradnji Uprave za vjerske poslove s Mešihatom Islamske zajednice u Srbiji, posebno ističući njegovu nedavnu posjetu Sandžaku i učešće na seminaru za imame, hatibe i muallime, koji je održan na Fakultetu za islamske studije, u organizaciji Vjersko-prosvjetne službe i Uprave za vjerske poslove, pod pokroviteljstvom Mešihata.

Direktor Malkić je zahvalio muftiji Dudiću na posjeti, naglasivši da ovakvi susreti i zajedničke aktivnosti dodatno jačaju jedinstvo Islamske zajednice i unapređuju međusobnu saradnju njenih institucija.

Posebno je istakao značaj planskog djelovanja, pravovremenog informiranja i stručnog, profesionalnog pristupa realizaciji zajedničkih projekata i programa.

S obzirom na nadležnosti Uprave za vjerske poslove u oblasti vjerskog života Islamske zajednice, poseban fokus razgovora bio je na pripremama za nastupajuću mubarek mjesec Ramazan, kao i na pitanjima vezanim za mubarek noći i bajrame. Razmijenjena su mišljenja i o drugim aktuelnim temama unutar Islamske zajednice.

Na kraju sastanka izražena je obostrana spremnost i očekivanje da će se dobra saradnja nastaviti i dodatno unaprijediti, s ciljem jačanja misijskog djelovanja i zajedničkog djelovanja na terenu.

(Preporod.info)

nje te činjenicu da je Zajednica jedan tim koji ide ka zajedničkom cilju, a to je razvijena i stabilna, ali nezavisna i autonomna Islamska zajednica, te da svaki uposlenik doprinosi njenom ugledu i izgrađivanju povjerenja među vjernicima.

Muftija Dudić je izrazio zadovoljstvo što je među svojom braćom i sestrama, kolegama i kolegicama, koji su najodgovorniji pojednici u našem društvu i organiziranju vjerskog života u Tutinu. Poručio je da svako u domenu svog amanaeta predstavlja vrlo značajan dio Zajednice i da je zahvaljujući radu svih uposlenika i uposlenica Zajednica na najvišem nivou razvoja i organiziranosti. Svaki uposlenik je uglednik u svom okruženju i mora čuvati svoj, ali i ugled svoje kuće i svoje

zajednice.

„Medžlis IZ-e Tutin je mjesto gdje sam i ja prije 35 godina otpočeo svoj radni vijek i svoju misiju imama i muallima, ali da će Medžlis, Medresa i ostale ustanove imati ovako ozbiljan nivo infrastrukturnog i projektnog napretka nismo nikada mogli ni zamisliti. Naši uslovi za rad bili su vrlo skromni i minimalni, te zato budite zahvalni Uzvišenom na svim blagodatima i na vašoj zajednici“, poručio je muftija Dudić.

Prisutne je poslao i predsjednik Tutinskog medžlisa msc. Omer Đondić, koji je istakao važnost ovog sastanka i što njemu prisustvuju predstavnici svih ustanova na nivou Medžlisa, te upoznao sve prisutne da je 2025. godina bila vrlo uspješna kako organizaciono, kroz projektne i infrastrukturne aktivnosti, tako i kroz vrlo značajan i sadržajan odgojno-obrazovni i vjerski život, ali i finansijski vrlo prosperitetna i pozitivna godina.

Savjetovanje je osnaženo i kroz pitanja i odgovore imama vezane za rad džemata i drugih značajnih ramazanskih aktivnosti, koje će biti sastavni dio ukupnih Medžlisovih planova i zadataka u mjesecu Ramazanu.

Savjetovanje je završeno zajedničkom večerom i posluženjem gdje je u neformalnom razgovoru i druženju dogovoreno puno značajnih pitanja kako bi se Ramazan dočekao i proveo uspješno – organizaciono i duhovno.

PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE IMAMA I UPOSLENIKA USTANOVA SA PODRUČJA NOVOG PAZARA

Dana 05.02.2026. godine, u organizaciji Vjersko-prosvjetne službe Mešihata Islamske zajednice, u amfiteatru Fakulteta za islamske studije, nakon jacije namaza, održano je predramazansko savjetovanje za novopazarske imame i druge uposlenike ustanova Islamske zajednice sa područja Novog Pazara, nosioce vjerskog života u predstojećem mjesecu Ramazanu.

Skup je kur'anskim ajetima otvorio mr. Muhedin-ef. Latifović, a uvodnu riječ imao je zamjenik predsjednika Mešihata i rukovodilac Vjersko-prosvjetne službe dr. Rešad-ef. Plojović, koji je podsjetio da su imami glavna energija Zajednice u mubarek mjesecu, od kojih uglavnom zavisi kvaliteta vjerskog života na terenu, a koji se na kraju Ramazana ogleda u uspješnosti projekta zekata i sadekatu-l-fitra. Međutim, istakao je dr. Plojović, ustanove Islamske zajednice: FIS, Medresa, Skola Kur'ana, PU Reuda, CHR Hajrat, ID El-Kelimeh, Media centar i druge upošljavaju preko 500 kvalitetnih kadrova koji su glavni korisnici Bejtu-l-mala, te da su uporedo sa imamima obavezni angažirati se u ramazanskim aktivnostima, a ne biti pasivni posmatrači imamskih aktivnosti.

Predsjednik Mešihata, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić izrazio je zadovoljstvo sastavom ovog skupa, naglasivši da je Novopazarski medžlis najveći i najorganiziraniji u cijeloj Islamskoj zajednici, uz podsjećanje da su imami bajraktari i da se

njihova riječ sluša i poštuje, naročito u mjesecu Ramazanu, te da posebnu pažnju moraju posvetiti promociji zekata i Bejtu-l-mala, jer je to za nas misija od koje zavisi održavanje odgojno-obrazovnih i drugih ustanova Islamske zajednice, a ne biznis kao kod nevladinih i humanitarnih organizacija koje se nelegalno bave vjerskim aktivnostima. Također je istakao da je ponosan na činjenicu da mu niko niotkud ne može narediti šta da radi niti zaprijetiti dok je na čelu Zajednice, jer je decenijama učio od najboljeg – od muftije Muamer-ef. Zukorlića, te da rahmetli Muftiju ne treba „braniti“ od njege, kako to neke društvene mreže žele predstaviti.

U nastavku savjetovanja, otvorena je diskusija kada su se prisutnima obratili: glavni imam dr. Enver-ef. Gicić, direktor Skole Kur'ana hfz. Irfan-ef. Malić, direktor CHR Hajrat Mirsad-ef. Bećirović, profesor Medrese mr. Muhedin-ef. Latifović, ko-

ordinatorka Odjela za brak i porodicu mr. Denisa Međedović, predsjednik Medžlisa Enes-ef. Ibrović, imam Skender Kelebi džamije mr. Asmir-ef. Crnovršanin, koji su iznijeli svoje prijedloge i zapažanja u cilju što efikasnijeg i plodotvornijeg vjerskog života u predstojećem mubarek mjesecu.

Na kraju savjetovanja, završnu riječ uputio je muftija Dudić, a gost sa El-Azharu šejh Seid Ahmed Selam okončao je dovom ovaj neskakidašnji skup, koji je odisao duhom bratstva, kako i priliči našoj ulemi.

ODRŽANO SAVJETOVANJE SA IMAMIMA LIMSKE DOLINE

U ponedjeljak, 09.02.2026. godine, u prostorijama Medžlisa IZ-e Prijepolje održano je predramazansko savjetovanje sa imamima medžlisâ Limske doline: Prijepolja, Priboja, Nove Varoši i Brodareva. Sastanku su prisustvovali i prisutnim imamima se

obratili predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud ef. Dudić i rukovodilac Vjersko-prosvjetne službe i zamjenik predsjednika Mešihata dr. Plojović.

Sastanak se održao u sklopu redovnih predramazanskih aktivnosti Vjersko-prosvjetne službe, a ima za cilj detaljnu analizu i unapređenje ramazanskih ibadeta u pomenutim medžlisima. Analizom dosadašnjeg stanja konstatovano je da se medžlisi razvijaju na svakom planu i da dosadašnji rezultati pokazuju ispravan i jasan kurs na kojem se Zajednica nalazi.

U uvodnom izlaganju rukovodstva Mešihata dr. Plojović je upoznao sa najznačajnijim odlukama vezanim za isnose nisaba za zekat i sadekatu-l-fitr, te o broju rekata na teravah namazu. Istakao je važnost institucionalnog djelovanja, te da su imami, kao najvažniji resurs Zajednice, prvi na liniji implementacije ramazanskih ibadeta.

Muftija dr. Dudić je akcentirao da se slobodarski duh Islamske zajednice mora očuvati, a Zajednica je otvorena za sve dobronamjerne vjernike koji je smatraju svojom. „Ramazan je prilika da ga iskoristimo u duhu svega onoga što Ramazan nosi sa sobom. Ponosim se ulemom Limske doline i njenim džematlijama i neka je Ramazan mubarek olsun.“

Potom su prisutni glavni imami medžlisâ i imami imali priliku uključiti se u diskusiju, iznijeti svoja mišljenja i prijedloge za unapređenje rada Zajednice, te postaviti pitanja za eventualne dileme na koja su dobili adekvatne i detaljne odgovore.

Savjetovanje je završeno zajedničkom dovom u duhu zajedništva i međusobnog razumijevanja i potpomaganja, jer samo se na taj način kreira ambijent kako bi se Ramazan dočekao i proveo uspješno, ne samo duhovno već i organizacijski na svakom polju.

PREDRAMAZANSKO SAVJETOVANJE UVODNO IZLAGANJE

Bismillahi-r-rahmani-r-rahim

Poštovani imami i uposlenici Islamske zajednice, braćo i sestre, cijenjena ulemo.

Pred nama je još jedan mubarek Ramazan – mjesec Kur'ana, posta, brojnih ibadeta i duhovne obnove. Mjesec koji od nas zahtijeva da ga spremni dočekamo i shodno utvrđenom planu i dogovorenim aktivnostima provedemo.

Ramazana nije samo mjesec odricanja od hrane, već sveobuhvatna škola duhovnosti, discipline i odgovornosti, kako za pojedinca, tako i za cijelu zajednicu. On je prilika da ojačamo svoju vezu sa Uzvišenim Allahom, popravimo međusobne odnose, ali i da preispitamo i osnažimo svoju ulogu u Zajednici u kojoj djelujemo i društvu u kojem živimo.

Važnost Ramazana koji je pred nama možda je izraženija nego ikada ranije, jer je svijet u kojem danas živimo suočen s brojnim izazovima: ratovima, nepravdom, strahom, moralnom krizom i konfuzijom, porastom mržnje i nepovjerenja među ljudima.

U takvom ambijentu, ovaj Ramazan nam dolazi kao vrijeme smiraja i nade, te podsjećanje da je upravo vjera snaga za popravljivanje našeg stanja.

Ramazana je vrijeme u kojem se Allahova milost obilato spušta, vjernička srca otvaraju, a duše napajaju sa čista izvora. Stoga je Ramazan prilika koju ne smijemo doživljavati kao teret i obavezu koja se ponavlja iz godine u godinu, već kao novu šansu za ličnu i zajedničku preobrazbu.

Posebno je važno da naše pripreme i djelovanje tokom Ramazana budu sinhronizirani, u okviru institucije, jer pojedinačni napori imaju puni smisao i efekat tek kada su dio zajedničke vizije.

Zato želim posebno naglasiti važnost ovog današnjeg skupa, predramazanskog savjetovanja (tj. šure) koje organizira naš Mešihat, za svoje imame i uposlenike, koji su nosioci različitih aktivnosti tokom mjeseca Ramazana.

Naša vjera nas uči da se važne odluke donose kroz međusobno savjetovanje i razmjenu mišljenja. Savjetovanje nije znak slabosti, već pokazatelj snage, zrelosti i odgovornosti.

Redovna i otvorena komunikacija među nama – čelnicima Zajednice, rukovodiocima resora i ustanova, imamima i svim drugim uposlenicima, jača povjerenje, sprječava nesporazume, otklanja sumnje, liječi srca i omogućava efikasnije djelovanje, posebno u osjetljivim ramazanskim danima i aktivnostima.

Naš koordiniran rad omogućava da naši programi budu sadržajni, poruke usklađene, a djelovanje vidljivo i prepoznatljivo, kroz koje se ogleda kompaktnost, jedinstvo i snaga naše institucije.

U Ramazanu, kada su naše aktivnosti intenzivirane, dobra koordinacija između imama, džemata, međžliša i viših organa Islamske zajednice ključni je predušlov za uspjeh u radu, očuvanje reda, jedinstva i ugleda institucije.

Stoga, a svi ste svjedoci, rijetko kad je, kao tokom Ramazana, Islamska zajednica izložena različitim oblicima udara i agresije. Jer neprijatelji Zajednice i vjere dobro znaju da je slabljenje Zajednice moguće kroz narušavanje njenog jedinstva, izazivanje smutnje i podjela, urušavanje autoriteta, udar na njene temelje materijalne egzistencije i razvoja, a to su zekat i sadekatu-l-fitra, što se čini kroz osporavanje i narušavanje institucionalnosti i centraliziranosti, ili paralelizma u njihovom ubiranju.

Najveći udari na Zajednicu u prošlosti, koju mi kao generacija pamtimo i tokom nje djelujemo, dešavali su se baš u ovom mjesecu.

Sjetimo se agresije na Islamsku zajednicu krajem Ramazana 2007. i svega što se tada dešavalo, ne zaboravimo ni 2010, niti „inicijativu“ 2012/13, kao ni druge situacije i događaje koji su se dešavali prije ili nakon spomenutih godina i Ramazana.

Svaki potres u zajednici tokom Ramazana, koji nikada nije slučajna, izazivan je planski i ciljano da oslabi Zajednicu i pošalje poruku o navodnoj krizi povjerenja i sumnji, tj. natjera njeno rukovodstvo

da se prilagođava ili ugađa prohtjevima i hirovima različitih politika, domaćih i vanjskih faktora, koji Zajednicu žele imati kao instrument za sprovođenje svojih ciljeva, makar bili i na štetu Zajednice i muslimana.

Ramazana je vrijeme naše pojačane komunikacije s vjernicima i naše djelovanje u Ramazanu ima posebnu važnost i težinu.

Naš govor, ponašanje i prisutnost u džemata tokom Ramazana ostavljaju dubok trag na svakog našeg džematliju, posebno omladinu, ali i sve druge.

Stoga, naša riječ treba biti mudra, jasna, ohrabrujuća i ujedinjujuća, a naša misija usmjerena ka jačanju vjerske svijesti, moralne i društvene odgovornosti, te jačanju institucije, koja se zove Islamska zajednica, jer je ona najvažniji bedem našeg djelovanja, ali i garant našeg fizičkog opstanka, sa svojom vjerom i kulturom, na ovim prostorima.

Od nas se očekuje da budemo glas razuma, savjesti i umjerenosti. Naša riječ ne smije utihniti, ona se mora čuti kada je to potrebno, treba liječiti podjele, a ne produbljivati ih, smirivati tenzije, a ne raspirivati strasti i izazivati konfuziju.

Ulema mora voditi narod, biti most među ljudima, ali i čvrst oslonac u vremenu nesigurnosti, nudeći jasne, vjerodostojne i mudre odgovore na sve izazove.

U tom kontekstu, jačanje institucije Islamske zajednice, uz očuvanje mukotrpnim radom i

velikim odricanjem osvojenog stepena slobode i autonomnosti, ostaje jedan od naših najvažnijih zadataka, kako u ovom Ramazanu, tako i našoj budućnosti. A to nije nimalo lahak niti jednostavan zadatak.

Islamska zajednica nije apstraktna ideja, već živi sistem koji se gradi jačanjem njenih džemata i ustanova, odgovornošću svakog njenog službenika i džematlije, savjesnim djelovanjem, jedinstvom i našim međusobnim povjerenjem.

Svako od nas, svaki imam, profesor ili uposlenik je njen predstavnik i nosilac njenog ugleda, te smo dužni da kroz savjestan i predan rad čuvamo autoritet izabranih čelnika i međusobni autoritet, jačamo povjerenje džematlija i doprinosimo stabilnosti i snazi naše Zajednice. Sknavljenje vrhovnog autoriteta, koje dopustimo da se dešava pred našim očima, znači urušavanje ugleda i pad poštovanja svakog od nas kao pojedinca, službenika Zajednice. Znajite da je teško steći povjerenje, čast i ugled, a još teže povratiti ih nakon što se oni izgube.

Naše džamije trebaju biti mjesta smiraja i sigurnosti, u kojima se svaki naš džematlija osjeća ugodno i prihvaćenim.

Dersovi, predavanja i ramazanski programi imaju posebnu snagu u ovom mjesecu. Naša riječ mora biti jasna i prilagođena situaciji, mjestu i vremenu u kojem živimo i djelujemo, a nikako konfuzna ili kontradiktorna utvrđenim principima i prioritetima Zajednice.

Kao imami i uposlenici Islamske zajednice,

mi smo pozvani da Ramazan živimo savjesno, sadržajno i odgovorno, jer se naše razumijevanje Ramazana direktno prenosi na džemate koje predvodimo.

Posebno želim naglasiti važnost džematskog obavljanja namaza, jer je džemat temelj Zajednice i izvor njene snage. Namaz u džematu jača međusobne veze i gradi povjerenje.

Ramazanske noći, ispunjene teravijh nama-zom, imaju posebnu duhovnu ljepotu i snagu.

Teravija nije običan ibadet, već snažan simbol i pokazatelj snage džemata. Naš zadatak je da je učinimo sadržajnom, dostojanstvenom i privlačnom, vodeći računa o umjerenosti, ljepoti kiraeta i jasnoj poruci koju šaljemo vjernicima.

Uz teraviju, dersovi i ramazanska predavanja zauzimaju važno mjesto u izgradnji vjerske svijesti.

Ramazana je mjesec u kojem ljudi više slušaju i lakše prihvataju savjet. Naši govori trebaju biti jasni, konkretni, utemeljeni na Kur'anu i Sunnetu, ali i povezani s realnim izazovima savremenog čovjeka i motivirajuće za praktičnu primjenu.

Podsjećajmo ljude na važnost povezanosti sa Gospodarom kroz stalni zikir, istigfar i dovu; podstičimo ljubav prema Poslaniku a.s. i njegovom sunnetu; dijeljenje sadake, međusobnu solidarnost kroz iftare i druge oblike humanitarnog djelovanja u Ramazanu. Oživimo itikaf, jer nas on podsjeća na važnost povlačenja od dunjaluka i potpune predanosti Uzvišenom Allahu.

Učenje Kur'ana u Ramazanu ima posebno značenje, jer je to mjesec u kojem je Kur'an objavljen. Naša obaveza je da podstičemo individualno i zajedničko učenje, te razumijevanje i primjenu kur'anskih poruka, da imamo mukabele u svim našim džematima širom Zajednice.

U kontekstu savremenih izazova, sve je važnije i medijsko nastupanje i djelovanje putem društvenih mreža.

Ramazana je period povećanog interesovanja za vjerske sadržaje, a mi trebamo biti prisutni tamo gdje su ljudi. Kroz odgovorno i mudro korištenje medija i digitalnih platformi možemo širiti poruke vjere, jedinstva i nade.

Naši nastupi trebaju biti dostojanstveni, edukativni i u skladu s vrijednostima koje nosimo i predstavljamo. U svemu tome ne smijemo izgubiti iz vida važnost očuvanja i jačanja ugleda institucije Islamske zajednice.

Naš zajednički rad, međusobna podrška i lojalnost instituciji jačaju njen autoritet i stabilnost, ali i podižu ugled svakog od nas kao pojedinca, njenog službenika.

Kroz organizirano ubiranje zekata i sadekatu-l-fitra pokazujemo snagu zajedničkog djelovanja i obezbjeđujemo stabilnost Islamske zajednice i njenih ustanova.

Povjerenje koje nam vjernici ukazuju obavezuje nas na maksimalnu odgovornost i posvećenost emanetu kojeg nosimo, što vodi općem dobru.

Naša misija je da Ramazan ostavi trag, ne samo u džamijama, već i u srcu svakog džematlije, svakom domu i čaršiji diljem naše zajednice.

I na kraju, poštovana braćo i sestre, Ramazan ne dolazi da nam poveća obaveze i donese poteškoće, već da nas ojača i vrati smislu. Zato ga dočekajmo spremno, čisti u nijetu, smireni u srcu i svjesni emaneta koje nosimo.

Iskoristimo ga tako da prvo popravi nas, a onda kroz nas i naše džemate.

Neka Ramazan ostavi vidljiv trag na našim srcima, u našim porodicama i džematima, ali i umetu kojem pripadamo.

Gospodaru naš, uvedi nas u Ramazan zadovoljan nama, a izvedi iz njega čiste od grijeha i Tebi bliže.

Učini da naše riječi budu motivacija, naši postupci primjer, a naši džemati mjesta sloge, jedinstva, milosti i upute. Amin.

Dr. Rešad-ef. Plojović,
zamjenik predsjednika Mešihata i rukovodilac
Vjersko-prosvjetne službe

OTVORENA DŽAMIJA U NASELJU EROZIJA

U novopazarskom naselju Erozijska, 26.12.2025. godine, zasijali su kandilji nove džamije, koja je svečanim presijecanjem vrpce na ulazu i zvanično otvorena. Za mještane je osvanuo najsretniji petak, jer je ovo mjesto obogaćeno još jednom Allahovom kućom. Svečanosti su prisustvovali brojni vjernici, te delegacija Mešihata Islamske zajednice, predvođena muftijom sandžačkim dr. Mevlud-ef. Dudićem.

Program je otvorio kurra hafiz Mervan-ef. Mehmedović, imam džamije, koji je proučio ašere, a potom se vjernicima obratio glavni imam Međžlisa IZ-e Novi Pazar dr. Enver-ef. Gicić.

Predsjednik građevinskog odbora džamije Redžep Ajdinović kazao je da je pred njima bilo puno izazova, ali da su ih uspješno riješili.

Direktor Vakufske direkcije h.fz. Abdurrahman-ef. Kujević podsjetio je da su vakufi jedan od stubova opstanka muslimanske zajednice.

Hutbu je kazivao predsjednik Mešihata muftija Dudić, koji je poručio da džamija nije samo građevina, već emanet i oslonac Zajednice.

„Ko radi Allaha sagradi džamiju, Allah će njemu sagraditi kuću u Džennetu. Poštovana braćo u vjeri, danas ne otvaramo samo zidove i kupolu – danas potvrđujemo jedan emanet. Otvaramo džamiju kao zavjet da ćemo ostati narod koji zna gdje mu je kibla, gdje mu je granica i gdje mu je odgovornost. Džamija nije simbol prestiža, već mjesto discipline duše. Džamija nije ukras naselja, već oslonac Zajednice. Džamija ne pripada pojedincu niti nekoj drugoj grupi – ona pripada ummetu“, podvlači muftija Dudić.

Džuma namaz predvodio je imam džamije kurra h.fz. Mervan-ef. Mehmedović.

HUTBA MUFTIJE DUDIĆA U NOVOOTVORENOJ DŽAMIJI U NASELJU EROZIJA

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, nakon svečanog otvorenja džamije u novopazarskom naselju Erozijska, održao je džumansku hutbu

koju prenosimo u cijelosti:

Hvala Allahu Uzvišenom, Gospodaru svjetova, Koji je džamije učinio mjestima smiraja, reda i bogobojznosti. Onome Koji je rekao:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنِ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

„Allahove džamije održavaju oni koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju i koji molitvu obavljaju i zekat daju i koji se nikoga osim Allaha ne boje; oni su, nadati se je, na Pravome putu.“

Neka su salavat i selam na Allahovog Poslanika, Muhammeda, alejhi selam, koji je rekao:

„Ko radi Allaha sagradi džamiju, Allah će njemu sagraditi kuću u Džennetu.“

Poštovana braćo u vjeri

Danas ne otvaramo samo zidove i kupolu. Danas potvrđujemo jedan emanet. Otvaramo džamiju kao zavjet da ćemo ostati narod koji zna gdje mu je kibla, gdje mu je granica i gdje mu je odgovornost.

Džamija nije simbol prestiža, već mjesto discipline duše.

Džamija nije ukras naselja, već oslonac Zajednice.

Džamija ne pripada pojedincu ili nekoj grupi, ona pripada ummetu.

Posebno želim poselamiti i izraziti dobrodošlicu u njihov i naš Sandžak našoj braći iz dijaspori. Draga braćo, vaš dolazak ovdje ima vrijednost. Vaš put do Sandžaka je sadaka inšaAllah. Vaše trošenje imetka na roditelje je sadaka. Vaš boravak u džamiji je ibadet. Vaše pomaganje Zajednice, koja je vaša kuća, učinila vas je prepoznatljivim vakifima.

Navikavajte svoju djecu da dolaze ovdje, jer dijete koje se veže za džamiju veže se za red, za moral i za odgovornost. Neka vaša djeca zavole i vole Sandžak, jer to je njihov korijen, a svaki insan bez jake korijena je krhak.

Posebnu zahvalnost danas upućujem organizacionom odboru, svim vakifima, donatorima, majstorima, dobrovoljcima i svakom čovjeku koji je u ovu Allahovu kuću ugradio makar jedan trun dobra, svoj imetak, svoje vrijeme, svoju dovu ili svoj trud. Zahvaljujem i onima koji su, uprkos izazovima i nerazumijevanju, na zlo odgovarali dobrom, na nepravdu strpljenjem, a na smutnju čestitošću, svjesni da se Allahova kuća ne gradi srdžbom, već saburom i čistim nijetom. Danas ova džamija i formalno i suštinski stupa u legalan vakuf jedine legitimne Islamske zajednice, pod okriljem Mešihata Islamske zajednice u Srbiji i Muftijstva sandžackog, kao dio Medžlisa Islamske zajednice Novi Pazar. Time ona dobija puni vjerski, pravni i moralni legitimitet da bude još jedna od Allahovih kuća koje se grade i održavaju u skladu s učenjem ehli-sunneta i hanefijskog mezheba, te da kao takva bude mjesto ibadeta, znanja, odgoja i okupljanja muslimana, sve dok Allah bude dao da se u njoj Njegovo ime spominje.

Draga braćo

Ova džamija je dio jednog šireg puta. Islamska zajednica danas ne stoji u mjestu. Ona radi planski, strpljivo i institucionalno. Nakon trideset i tri godine čekanja, otklonjene su prepreke za izgradnju džamije u

Novom Priboju. To nije slučajnost, već plod sabura i ustrajnosti.

Allah Uzvišeni kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

„O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i obavljanju molitve! Allah je doista na strani strpljivih.“

Također je pokrenuta inicijativa s Gradom Novi Pazar za obnovu Kolo džamije, kroz dogovor i saradnju. To je put islama – red, dogovor i odgovornost, a ne nered i improvizacija.

Ali braćo, svaki hajr ima i svoje poteškoće. U vremenu kada je muslimanima širom dunjaluka teško, pojavljuje se fitna među nama muslimanima Bošnjacima. U vremenu kada se ljudi raduju, pojavljuju se oni koji žele da kvare. Nažalost, svjedočimo ružnim pojavama na društvenim mrežama, sknavljenju časti i vrijeđanju, čak i onih koji više nisu među živima.

Allah Uzvišeni nas jasno upozorava:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

„O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekome od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga – a vama je to odvratno – zato se bojte Allaha; Allah, zaista, prima pokajanje i Samilostan je.“

To nije islamski put. To je put smutnje. Vjernik ne gradi sebe rušeći drugoga. Vjernik ne jača Zajednicu sijananjem nepovjerenja. Islamska zajednica se čuva redom, a ne haosom. Autoritetom, a ne galamom. Djelom, a ne uvredom.

Zato danas pozivam svakog vjernika da bude dio dobra. Ko ne može graditi, neka barem ne ruši. Ko ne može pomoći, neka ne odmaže. Ko voli ovu zajednicu, neka to pokaže djelom.

Posebno pozivam sve da podrže kupovinu placu u Priboju. Vrijeme je da se podrška pokaže djelom, jer Allah Uzvišeni kaže:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

„Nećete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio od onoga što vam je najdraže; a bilo šta vi udijelili, Allah će, sigurno, za to znati.“

Poštovana braćo

Islamska zajednica je bedem. Bedem vjere, identiteta i reda. Bez jake Zajednice nema stabilnih džamija, nema sigurnog odgoja, nema nam budućnosti na ovim prostorima.

Molimo Allaha da ovu džamiju učini mjestom gdje se čuva jezik od grijeha, srce od mržnje i Zajednica od razdora. Da nas učini od onih koji spajaju, a ne razjedinjuju; koji grade, a ne ruše; koji ostavljaju trag dobra.

Gospodaru naš, primi od nas ono što je iskreno, oprost nam ono što je slabo i učini nas čuvarima ovog emaneta.

Amin, ja Rabbel-alemin.

36. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA U KAIRU

Kairo, 19. januar 2026. – Predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, učestvovao je na svečanom otvorenju 36. međunarodne konferencije Visokog vijeća za islamske poslove Arapske Republike Egipat koja se održavala u hotelu „Triumph“ u Novom Kairu. Konferencija, koja se održava pod visokim pokroviteljstvom predsjednika države, posvećena je temi „Islam i etika u eri vještačke inteligencije“.

Na konferenciji je učestvovala vodeća islamska ulema i zvaničnici iz preko 30 zemalja iz Evrope, Azije, Afrike i Bliskog istoka.

Pored muftije Dudića, među regionalnim učesnicima ističu se muftija dr. Aziz-ef. Hasanović iz Hrvatske i dr. Enes Ljevaković - izaslanik Reisu-l-uleme iz Bosne i Hercegovine, a u delegaciji s muftijom Dudićem konferenciji je prisustvovao i direktor Media centra Islamske zajednice dr. Salahudin Fetić.

Otvaranje je započelo učenjem odlomaka iz Kur'ana Časnog i egipatskom državnim himnom, nakon čega su uslijedili govori zvaničnika: dr. Usame El-Azharija - ministra vakufa i predsjednika Visokog vijeća za islamske poslove, dr. Muhamed Abdurrahman el-Duvinija - zamjenika Šejhu-l-Azhara, dr. Nazir Muhamed Ejada - glavnog muftije Arapske Republike Egipat, te ministara vjerskih poslova iz Palestine, Bahreina, Jordana, Omana i Džibutija.

Konferencija je trajala dva dana, sa intenzivnim programom naučnih sesija, radionica i panel diskusija o zanimanjima u Poslanikovom vremenu i muslimanskoj historiji, plagijatima, vještačkoj inteligenciji, te civilizacijskoj integraciji, uz radionice o poduzetništvu i etici.

Ova konferencija predstavlja važnu platformu za razmjenu iskustava između islamskih alima i stručnjaka, sa fokusom na adaptaciju tradicionalnih islamskih vrijednosti na savremene tehnološke izazove.

**MUFTIJA DUDIĆ U POSJETI
PREDSJEDNIKU EGIPTA ES-SISIJU**

Tokom boravka u Kairu, 19.01.2026. godine, u popodnevnom časovima, predsjednik Mešihata IZ-e u Srbiji, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, sa grupom visokih zvaničnika i muftija 20 zemalja, sastao se sa predsjednikom Arapske Republike Egipat, Abdul Fetah Es-Sisijem.

Tokom sastanka, muftija Dudić govorio je o stanju muslimana u Srbiji, položaju Islamske zajednice, izazovima sa kojima se muslimani u Srbiji i Sandžaku susreću, te razvojnim projektima koje sprovodi Mešihat.

**MUFTIJA DUDIĆ NA SASTANKU
SA ŠEJHUL-AZHAROM ET-TAJJEBOM**

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić u okviru boravka u Egiptu povodom 36. međunarodne konferencije Visokog vijeća za islamske poslove, sastao se sa šejhul-Azharom Ahmedom Et-Tajjebom u Kairu. Prethodno je obišao novu Veliku džamiju u Novom Kairu, koja predstavlja jedan od najznačajnijih savremenih vjerskih i arhitektonskih simbola Egipta.

Tokom susreta, muftija Dudić prenio je srdačne selame muslimana Srbije, izražavajući duboku odanost i poštovanje prema instituciji El-Azharu i njegovoj historijskoj ulozi u očuvanju autentičnog islamskog učenja. Istakao je da je El-Azhar kroz povijest bio „svjetionik islama“ i da će, uz Allahovu pomoć, takav ostati i u budućnosti, posebno u vremenu savremenih izazova i globalnih previranja.

Predsjednik Mešihata je posebno naglasio ponos zbog velikog broja profesora i alima iz Sandžaka koji su svršeni El-Azharu, te da njihov rad na terenu potvrđuje plodove ove časte institucije u našem regionu. U tom kontekstu, predložio je potpisivanje novog sporazuma kojim bi

se otvorile dodatne kvote i olakšali uslovi za upis novih studenata iz Sandžaka i Srbije na Univerzitet El-Azhar, kako bi se saradnja dodatno institucionalizirala i dugoročno učvrstila.

Na sastanku je naglašena obostrana spremnost da se veze između El-Azharu i Islamske zajednice u Srbiji još snažnije razvijaju kroz razmjenu studenata, naučnu saradnju i zajedničke projekte u oblasti obrazovanja, da've i vjerskog obrazovanja mladih.

**ZAVRŠENA 36. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA U KAIRU
USVOJENA DEKLARACIJA**

Kairo, 20. januar 2026. – 36. međunarodna konferencija Visokog vijeća za islamske poslove, kojoj je prisustvovalo 180 učesnika iz 50 zemalja, završena je 20. januara svečanom završnom sesijom u hotelu „Triumph“ u Novom Kairu.

Zatvaranju su prisustvovali predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, zamjenik reisu-l-uleme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini dr. Enes Ljevaković te muftija Islamske zajednice u Hrvatskoj dr. Aziz-ef. Hasanović, zajedno sa drugim predstavnicima muslimana iz regiona i svijeta.

Na marginama dvodnevne konferencije, muftija Dudić imao je niz sastanaka sa muftijama i ministrima učesnicima konferencije, gdje su razmijenjena važna iskustva i inicirani novi zajednički projekti u oblastima vjerskog obrazovanja, razmjene studenata i odgovora na savremene tehnološke izazove.

Boravak u Kairu muftija Dudić je iskoristio i da posjeti Ambasadu Republike Srbije, gdje se sastao sa ambasadorom Miroslavom Šestovićem, ističući važnost dobre saradnje Srbije i Egipta.

Na završnoj sesiji obratili su se domaćin konferencije prof. dr. Usame el-Azhari, ministar vakufa i predsjednik Visokog vijeća za islamske poslove, te ministri iz Egipta, Azerbejdžana, Iraka i Džibutija.

Na konferenciji je usvojen završni dokument – Kairska deklaracija, kojom su se učesnici obavezali na upotrebu vještačke inteligencije u skladu sa etičkim normama, te zabranu manipulativnih tehnologija i jačanje vjerskog obrazovanja sa fokusom na STEM discipline. Dokument naglašava promociju halal ekonomije, borbu protiv korupcije i osnivanje specijaliziranih centara za AI etiku, te poziva na međunarodnu saradnju i redovne konferencije.

POŽAR NA ZGRADI VAKUFA

Utorak, 20.01.2026. godine, oko 12 časova, prizemlje zgrade Vakufa u Novom Pazaru, u kojoj je sjedište Mešihata i Medžlisa Novi Pazar, zahvatio je požar. Nakon brze reakcije uposlenika Islamske zajednice i pokušaja gašenja, uslijedio je dolazak i intervencija nadležnih vatrogasnih i komunalnih službi, kao i značajanog broja vjernika, koji su pomogli u lokaliziranju i gašenju požara. Požar je izbio u prostoriji u kojoj je smještena kafečajnica, koja u posljednjih deset dana nije bila u funkciji, te se proširio na restoran Medrese u kojem u tom trenutku nije bilo prisutnih, kao i dio prizemlja, na kojem je načinjena materijalna šteta, koju je potrebno hitno sanirati kako bi restoran Medrese što prije bio u funkciji. Mešihat Islamske zajednice zahvaljuje svima koji su pomogli u gašenju požara, posebno nadležnim službama čija je brza i adekvatna intervencija doprinijela da se izbjegnu značajno veće posljedice i materijalna šteta.

POZIV DONATORIMA ZA SANACIJU POSljedica POŽARA NA ZGRADI VAKUFA

Poštovani vakifi, džematlije i ljudi dobre volje

Kao što je šira javnost obaviještena, u utorak 20.01.2026. godine, oko 12 h, prizemlje zgrade Vakufa, to jest upravne zgrade Mešihata i Medžlisa IZ-e Novi Pazar, zahvatio je požar, u kojem, hvala Allahu, nije bilo povrijeđenih niti ljudskih žrtava, ali su posljedice požara potpuno uništeno prizemlje zgrade, uključujući i oštećenja fasade, stolarije, hodnika i kancelarija Medžlisa i službi Mešihata na prvom spratu.

Odmah nakon požara pokrenuta je akcija raščišćavanja i sanacije, za šta su potrebna ozbiljna novčana sredstva, kako bi se pomenuti prostor renovirao i stavio u funkciju, bez kojeg nije moguć nesmetan rad muške Medrese sa internatom.

Pored džumanske sergije u svim džamijama Islamske zajednice u Srbiji, koja je realizirana u petak, 23.01.2026. godine, Mešihat upućuje poziv i svim dobrotvorima, Bošnjacima i dobrim ljudima u zemlji i dijaspori, da se uključe u akciju obnove vakufa, kao trajnog dobra i izvora sebava.

Molimo Uzvišenog Allaha, zahvalni Njemu što nas je sačuvao težih posljedica, da svakom dobrotvoru primi njegovo djelo i zaštiti ga ovakvih i sličnih iskušenja. Amin.

Predsjednik Mešihata
Dr. Mevlud-ef. Dudić, muftija sandžački

MUFTIJA DUDIĆ OBIŠAO PROSTORIJE MEŠIHATA NAKON POŽARA

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžački dr. Mevlud-ef. Dudić, 22.01.2026. godine, po povratku sa službenog putovanja, obišao je prostorije Mešihata koje su 20. januara zahvaćene požarom. Tom prilikom, lično se uvjerio u stanje objekta i nastalu materijalnu štetu.

Muftija Dudić izrazio je zahvalnost Allahu, dželle šanuhu, što niko nije povrijeđen ili ugrožen požarom, naglasivši da će uz Božiju pomoć, a potom i podršku vjernika, nastala materijalna šteta biti sanirana u najkraćem roku.

Također, predsjednik Mešihata zahvalio se svim aktivistima i nadležnim službama koji su pritekli u pomoć i učestvovali u gašenju požara, kao i svima koji su izrazili spremnost da pomognu u obnovi prostorija.

Na kraju, muftija Dudić je pozvao sve vjernike i dobre ljude da, prema svojim mogućnostima, doprinesu obnovi oštećenih prostorija uplatom donacija na blagajnu Mešihata, kod svojih imama, u džematima ili medžlisima Islamske zajednice.

DŽUMANSKA SERGIJA ZA SANACIJU POSljedica POŽARA NA ZGRADI VAKUFA

Poštovani džematlije.

Kao što ste obaviješteni, u utorak 20.01.2026. godine, oko 12 h, prizemlje zgrade Vakufa, to jest upravne zgrade Mešihata i Medžlisa Novi Pazar zahvatio je požar, u kojem, hvala Allahu, nije bilo povrijeđenih niti

ljudskih žrtava.

Zahvaljujući brzom reakciji službenika Islamske zajednice i pojedinih džematlija u gašenju, te brzom intervenciji nadležnih službi, požar je lokaliziran i ugašen.

Posljedice požara su potpuno uništeno prizemlje zgrade, u kojem je smještena centralna kuhinja i restoran učenika Muške medrese, uz druge pomoćne prostorije i kancelariju koja se koristila za poslove Vakufske direkcije, te potpuno uništena elektro instalacija na pomenutoj zgradi i zgradi Muške medrese, uključujući i oštećenja fasade, stolarije, hodnika i kancelarija Medžlisa i službi Mešihata na prvom spratu.

Odmah nakon požara pokrenuta je akcija raščišćavanja i sanacije, na osnovu čega je utvrđeno da je pričinjena ogromna materijalna šteta, te da su potrebna ozbiljna novčana sredstva kako bi se pomenuti prostor renovirao i stavio u funkciju, bez kojeg nije moguć nesmetan rad Muške medrese sa internatom.

Imajući u vidu da je veliki broj dobrotvora, vjernika, iskrenih prijatelja i organizacija, sa različitih strana, izrazio interesovanje i želju da pomogne u prevazilaženju ovog iskušenja, Mešihat Islamske zajednice donio je odluku da u petak, nakon džume namaza, bude postavljena sergija u svim džamijama na teritoriji Islamske zajednice, a time i svako od džematlija dobije priliku da učestvuje u obnovi vakufa, kao trajnog dobra i izvora sebava.

Molimo Uzvišenog Allaha, zahvalni Njemu što nas je sačuvao težih posljedica, da ukabuli i uveća vaše sadake, te da vas i vaše porodice poštedi ovakvih i sličnih iskušenja. Amin.

PORUKA PREDSDJEDNIKA MEŠIHATA DOBROTVORIMA

Poštovani vjernici i dobri ljudi.

Raduje me masovni odziv vjernika, džematlija, dobrih ljudi, prijatelja, organizacija i naših ljudi iz Sandžaka, Bosne i dijaspora na poziv za pomoć u obnovi požarom zahvaćene zgrade Mešihata Islamske zajednice. Taj odziv svjedoči o živoj svijesti i dubokoj vezanosti naših ljudi za svoju vjeru, zajednicu, institucije i vakuf.

Međutim, jedna je objava posebno uvredljiva i licemjerna. Odnosi se na najavu pomoći predstavnika paravjerske tvorevine, one iste koji su 2007. godine, zarad svog ličnog interesa, zapalili duhovni požar fitne i razdora, čije posljedice osjećamo i dan-danas. Taj požar još uvijek nije ugašen i zato oni koji su ga raspirili ne mogu nuditi pomoć u gašenju požara materijalne prirode i sanaciju štete.

Njihova je moralna i vjerska obaveza da, prije svega, ugase taj duhovni požar koji gori našu zajednicu, naš narod i našu budućnost, a koji je mnogo bolniji i opasniji od materijalnog stradanja. Tek kada se to desi, bit će prostora za razgovor i zajedničko djelovanje.

Želim jasno naglasiti da se ova reakcija i odbijanje pomoći odnosi isključivo na nosioce i predvodnike paravjerske tvorevine, duhovne piromane koji su izazvali smutnju i podijelili muslimane.

Naši vjernici i džematlije koji su zavedeni licemjernim djelovanjem pomenutih i njihovom slatkorječivošću trebaju se osvijestiti i uskratiti im podršku; za njih će odgovarati oni koji su ih zaveli.

Svim iskrenim vjernicima koji žele dobro i učešće u obnovi Vakufa, temelju naše Zajednice, upućujem zahvalnost i otvoreno srce.

Neka se naše ruke i duše ujedine u izgradnji i očuvanju jedinstvene Islamske zajednice, jedine tradicionalne, legalne i legitimne institucije muslimana na prostoru ove države.

A onima koji vode kolo razdora i sektaškog djelovanja poručujem: Osvijestite se i urazumite, vratite se svojoj zajednici, jer vaše riječi o dobru podsjećaju na graditelje „mesdžidu dirārā“ iz vremena Resulullaha a.s., koji su se zaklinjali da samo dobro žele, a ustvari su radili suprotno.

Vaša sredstva možete uplatiti posredstvom blagajni svih medžlisa Islamske zajednice u Srbiji, kao i putem žiro-računa Mešihata, sa naznakom za sanaciju štete od požara.

DEVIZNI:

59: Beneficiary customer

Name of beneficiary: MUFTIJSTVO SANDŽAČKO

Beneficiary's address: GRADSKA 1, RS-36300 NOVI PAZAR

Acc.no.with Halkbank ad Beograd (IBAN): /RS35 1550 0000 0006 5462 49

57A: Account with institution

Bank of beneficiary: HALKBANK A.D. BEOGRAD, Milutina Milankovića 9e

RS-11070 Novi Beograd (Beograd), SWIFT: CABARS22

56A: Intermediary

For payments in EUR:

1. Commerzbank AG Frankfurt, SWIFT: COBADEFF

2. KBC Bank NV, Brussels, SWIFT: KREDBEBB

3. Ziraat bank international AG Frankfurt, SWIFT: TCZBDEFF

For payments in USD:

1. Addiko Bank D.D. Zagreb, SWIFT: HAABHR22

For payments in CHF, GBP, CAD, AUD and SEK:

1. Commerzbank AG Frankfurt, SWIFT: COBADEFF

DINARSKI:

Mešihat IZ-e u Srbiji, žiro-račun br. 200-3678110101041-78, Poštanska štedionica

DOKTORIRAO

SALAHUDIN FETIĆ

Salahudin Fetić, direktor Media centra Islamske zajednice, 06.01.2026. godine, uspješno je odbranio doktorsku disertaciju na Univerzitetu u Novom Pazaru i stekao zvanje doktora računarskih nauka. Doktorska disertacija pod nazivom „Analiza i detekcija lažnih vijesti korištenjem algoritama mašinskog učenja“ bavi se jednom od najsavremenijih i društveno najznačajnijih tema današnjice, fokusirajući se na primjenu vještačke inteligencije u prepoznavanju i suzbijanju dezinformacija u digitalnom prostoru. Komisiju su činili mentor prof. dr. Samed Jukić, predsjednik komisije prof. dr. Muzafer Saračević i član prof. dr. Jasmin Kevrić. Svečanoj odbrani prisustvovali su kolege, prijatelji i članovi porodice, a predsjednik Mešihata Islamske zajednice, muftija sandžacki dr. Mevlud-ef. Dudić obratio se prisutnima, uputivši čestitke novom doktoru nauka, podsjetivši da je i on izdanak Medrese Gazi Isa-beg, istakavši značaj naučnog rada i obrazovanja za razvoj društva. Ovim akademskim uspjehom dr. Salahudin Fetić dao je vrijedan doprinos oblasti informacionih tehnologija, te potvrdio značaj Univerziteta u Novom Pazaru kao važne naučno-obrazovne institucije.

BIOGRAFIJA

- Salahudin Fetić rođen je 05.12.1987. godine u Rožajama, od oca Muhammed-efendije i majke Emire, rođene Mavrić.
- Oženjen sa Hurijom Fetić, djevojačko Ahmetović, i otac četvoro djece: Ajne, Sedžde, Abdulkerima i Nudžejme.
- Radi na poziciji direktora Media centra Islamske zajednice i direktora Sandžak media, koja okuplja Sandžak TV, Refref radio, Glas islama i Agenciju SANA, kao i asistenta na Univerzitetu u Novom Pazaru.
- Osnovnu školu „Mustafa Pećanin“ u Rožajama završio je 2002. godine, a Medresu Gazi Isa-beg u Novom Pazaru 2006. godine.
- Osnovni studij na Internacionalnom univerzitetu u Novom Pazaru, Fakultetu za informatiku i informacione tehnologije, završio je 2010. godine sa prosječnom ocjenom 9.34 i stekao zvanje diplomirani inženjer informacionih tehnologija.
- Master studij, također na Univerzitetu, Departmanu za računarske nauke, Odsjek za informatiku, završio je 2016. godine, odbranivši rad na temu: „Uticaj informacionih tehnologija na razvoj medija u Sandžaku“ i stekao zvanje master informacionih tehnologija.
- Aktivno je zaposlen od 2006. godine u Izdavačkoj ustanovi El-Kelimeh, potom Media centru Islamske zajednice, gdje i danas radi.
- Aktivan je bio u Bošnjačkoj kulturnoj zajednici, od 1. januara 2010. obavljao je i poslove sekretara, te urednika Revije Sandžak.
- Od 1. oktobra 2011. aktivan na Internacionalnom univerzitetu u Novom Pazaru, kao demonstrator, potom saradnik u nastavi, a danas kao asistent na predmetima iz oblasti računarskih nauka.
- Objavio je 17 naučnih radova iz oblasti informatike i komunikacionih tehnologija.
- Učestvovao je na brojnim naučnim i specijalizirano-medijskim konferencijama u zemlji i inostranstvu.
- Učestvovao je u brojnim TV emisijama, debatama i tribinama.
- Producent je i autor više dokumentarnih filmova, emisija, te autor desetina novinarskih radova i tekstova u domaćim i stranim novinama i časopisima.

DOKTORIRAO

HFZ. MIRFAT FIJULJANIN

U amfiteatru Fakulteta za islamske studije održana je odbrana doktorske disertacije kandidata mr. hfz. Mirfata Fijuljanina. Disertacija, pod nazivom „Sloboda, jednakost i pravda – muslimanski doprinos svjetskoj civilizaciji“, razmatra univerzalne vrijednosti kroz prizmu islamske misli i historijskog iskustva muslimanskih društava. Pred komisijom, koju su činili istaknuti univerzitetski profesori, predsjednik komisije: prof. dr. Mevlud Dudić, mentor dr. hfz. Haris Hadžić i član komisije dr. hfz. Almir Pramenković, kandidat je predstavio rezultate višegodišnjeg naučnog istraživanja, s posebnim osvrtom na doprinos islamske civilizacije razvoju temeljnih društvenih i etičkih principa. „Zaista, na Fakultetu za islamske studije cvjeta islamsko znanje i mi smo ovdje u Novom Pazaru u prilici da obrazujemo kadar, od studenata preko mastera do doktorskih studija, i to nam je velika čast. Zahvaljujem se rukovodstvu Mešihata, na čelu s muftijom Dudićem, dekanu Fakulteta dr. Omeroviću i činim dovu Allahu dž.š. da naše institucije i dalje doprinose i ovom kraju donose samo dobro“, istakao je dr. hfz. Mirfat Fijuljanin. Mentor, dr. hfz. Haris Hadžić, istakao je da se radi o disertaciji koja ima i naučni i društveni značaj, te da otvara prostor za dalje akademske rasprave o univerzalnim vrijednostima u savremenom svijetu. „Mogu sa zadovoljstvom istaći da je ovo sigurno jedan od naših najuspješnijih kandidata koji je završio master i doktorske studije na ovom fakultetu, s obzirom na to da je i na master i na doktorskim studijama imao prosjek 10. Hafiz Mirfat dokazao se u svom životu i radu na putu dini islama, i kao imam, i kao profesor u Medresi i kao asistent na FIS-u. Ovom prilikom želim da mu od srca čestitam i poželim sve najbolje u daljem životu i radu, sa željom da nastavi svoje usavršavanje“, kazao je dr. hfz. Haris Hadžić. Na Fakultetu za islamske studije naglašavaju da ovakvi akademski događaji potvrđuju ulogu ove visokoškolske ustanove u razvoju naučne misli i afirmaciji dijaloga između tradicije i savremenih društvenih tokova.

BIOGRAFIJA

- Rođen je 06.03.1984. godine u selu Žitniće, opština Sjenica, od oca Emina i majke Hasime.
- Osnovnu školu završio je u Dugoj Poljani 1999. godine, nakon čega upisuje Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, koju završava 2003. godine.
- Kao jedan od najboljih učenika te generacije dobija stipendiju Vlade Egipta za studij na prestižnom univerzitetu Al-Azhar u Kairu. Na pomenutom univerzitetu studirao je na Fakultetu osnova vjere (Usulu-d-din) gdje diplomira na odsjeku za hadis i hadiske znanosti 2007. godine.
- Na fakultetu je počeo učiti hifz koji okončava nakon povratka iz Kaira pred svojim muhaffizom dr. hfz. Mensurom Malkićem u Sarajevu 2008. godine, gdje polaže i pred komisijom Rijaseta Islamske zajednice.
- Nakon školovanja vraća se u Sandžak gdje biva angažiran u Medresi Gazi Isa-beg kao vaspitač i profesor hadisa školske 2008/09. godine.
- U ljeto 2009. godine odlazi u Sjedinjene Američke Države gdje biva imam u Islamskom centru u Vermontu i pohađa kurs engleskog jezika. Na toj poziciji ostaje godinu dana, a onda se vraća u Novi Pazar gdje je ponovo angažiran kao stalni profesor u Medresi Gazi Isa-beg na predmetu Povijest islama.
- Svoje naučno usavršavanje nastavlja na Fakultetu za islamske studije u Novom Pazaru gdje upisuje master studij akademske 2022/23. godine.
- Svoj master rad na temu „Muslimanski doprinos nauci u doba Abbasijja“ brani 2023. godine, a nakon toga upisuje doktorski studij i biva angažiran kao asistent na Fakultetu na predmetima Islamska kultura i civilizacija i Klasična islamska filozofija.
- Oženjen je i otac dvoje djece.

Dr. Rešad-ef. Plojović

FETVA I EMIN

PROPIISI O POSTU I ZEKATU

PITANJE: Kakav je status nijeta kod ramazan-skog posta?

ODGOVOR: Nijet je jedan od ruknova posta, to jest nešto što se mora učiniti. Jer samo uzdržavanje od hrane bez namjere da se čini ibadet posta nema značaj, shodno riječima Allahovog Poslanika a.s.: „Djela se vrednuju prema namjerama...“ Mjesto ishodišta nijeta jeste srce i razum, tako da osoba koja ustane na sehur sa namjerom da posti dan koji nastupa, učinila je nijet koji je nužan za ispravnost posta. Nijet koji je u srcu lijepo je, prema hanefijama, potvrditi i riječima, te obnavljati ga za svaki dan Ramazana, međutim ukoliko se zaboravi izgovoriti nakon sehura, post u Ramazanu neće biti pokvaren, već će biti ispravan.

PITANJE: Kako će postupiti osoba koja nenamjerno pojede ili popije nešto u Ramazanu?

ODGOVOR: Osoba koja nenamjerno započne jelo ili piće prekinut će konzumiranje hrane i pića odmah kada se sjeti da posti, nakon toga će nastaviti da posti i post će joj, inša Allah, biti ispravan. Poslanik a.s. kaže: „Ko u zaboravu da posti nešto pojede ili popije, neka upotpuni svoj post, jer ga je to Allah nahranio i napojio.“ (Buhari i Muslim) Dakle, konzumiranje hrane ili pića u zaboravu ne kvari post, pod uslovom da osoba prekine onog trenutka kada se sjeti da posti.

PITANJE: Da li je dozvoljeno da osoba prekine post zbog iznenadne bolesti ili nesnošljivog bola?

ODGOVOR: Osoba koja se razboli u toku dana posta može prekinuti post, odnosno popiti lijek, kako se njena bolest ili ukupno stanje ne bi pogoršalo. Propušteni dan posta će nadoknaditi nakon Ramazana, i to dan za dan.

PITANJE: Od koliko godina su djeca obavezna postiti?

ODGOVOR: Obaveznost posta nastupa sa punoljetstvom djeteta. Punoljetstvo u islamu nastupa sa polnom zrelošću, tako da kada dijete postane biološki punoljetno ono je obavezno postiti. Kod muške djece je to sa prvom ejakulacijom, a kod ženske sa pojavom prvog mjesečnog ciklusa čišćenja. Do tog perioda roditelji su dužni navikavati svoju djecu na vršenje ove obaveze, kako bi bila pripremljena i naviknuta na post kada nastupi vrijeme obaveznosti. Što se tiče određivanja starosne dobi po broju godina, to je u ovom slučaju različito od osobe do osobe, jer neko postane biološki punoljetan sa 10, neko sa 11 ili 12, a neko kasnije sa 13, 14 ili 15 godina, zavisno od slučaja do slučaja, tako da je svako dužan postupiti prema svom stanju.

PITANJE: Kakav je status osobe koja bez opravdanog razloga ne posti mjesec Ramazan?

ODGOVOR: Post je jedan od pet ruknova, to jest sastavnih dijelova vjere islama, što znači da njegovo prakticanje ili neizvršavanje utiče na potpunost vjere.

Ukoliko osoba, pri punoj svijesti, zaniječe bilo koji od pet temelja vjere: šehadet, namaz, zekat, post i hadž, ona prestaje biti musliman, tako da je potrebno da se iskreno pokaje, učini tevbu za taj postupak, kako bi se vratila u islam. Tevba podra-

zumijeva da osoba nakon nje izvršava ono što ranije nije, odnosno što je zanijekala.

Ono što se vrlo često dešava kod nepostača u našem vremenu i u našem neposrednom okruženju jeste da oni ne osporavaju obaveznost posta, već ga zbog svoje nemarnosti neizvršavaju, što je itekako blaži grijeh u odnosu na prethodnu situaciju.

Osoba koja bez opravdanog razloga ne posti u Ramazanu, neposlušna je svome Gospodaru i izaziva Njegovu srdžbu. Takva osoba čini veliki grijeh, koji će je pritiskati na Sudnjem danu, za koji će biti kažnjena, ukoliko joj Allah Milostivi ne oprost, kojeg ne može ispraviti i nadoknaditi nikada u životu, jer Poslanik a.s. kaže: „Osoba koja namjerno, bez opravdanog razloga, propusti dan posta u Ramazanu, ne može ga nadoknaditi makar postila nakon toga čitav svoj vijek!“

PITANJE: Da li je dužna postiti osoba koja nekoliko puta dnevno mora uzimati lijekove?

ODGOVOR: Da bi jedna osoba bila dužna postiti potrebno je da post ne ugrožava njeno zdravlje, ili zdravlje druge osobe, koja zavisi od nje, kao što je slučaj kod trudnice ili dojilje.

Ukoliko povjerljivi ljekar ili ljekarski tim utvrdi da post škodi zdravlju bolesnika, on nije dužan postiti. Također, ukoliko trudnica koristi lijekove, koji su neophodni da njena trudnoća bude uredna, da se ne bi dogodile komplikacije, dužna se je pridržavati mišljenja ljekara i ne smije na svoju odgovornost prekidati uzimanje lijekova, bez obzira što je posljedica toga neizvršavanje posta.

Uzvišeni Allah dž.š. je propisao post, ali samo onima koji neće njime ugroziti svoj, ili tuđi život. Kur'anski princip po pitanju posta jeste: „Allah želi da vam olakša, a ne želi da vam oteža.“ (El-Bekare, 185)

Stoga će žena u pomenutoj situaciji ispoštovati preporuku ljekara, a nakon što donese na svijet novorođenče, kada se za to steknu uslovi, nadoknaditi propuštene dane.

PITANJE: Da li će biti pokvaren post osobi koja primi vakcinu, injekciju ili infuziju protiv bolova?

ODGOVOR: Stav značajnog broja islamske uleme jeste da uzimanje lijeka injekcijskim putem u mišić, venu ili dio tijela ne kvari post, osim ukoliko se tim putem ne unosi vrsta hrane, kako bi se izbjegao osjećaj gladi, što je zabranjeno.

Po tom principu smatram da primanje vakcine protiv zaraznih bolesti neće pokvariti post, posebno danas kada se tvrdi da je to jedini način zaštite od različiti zaraznih bolesti, nekih koje su iskorištenjene i novih koje se pojavljuju, kao što ga neće pokvariti ni injekcija ili infuzija koja se prima zbog olakšanja bolova ili liječenja bolesti.

PITANJE: Da li nedoličan govor i pogled u nedozvoljeno utiču na ispravnost posta?

ODGOVOR: Pogled u nedozvoljeno ne spada u stvari koje kvare post, ali itekako negativno utiče na njegovu vrijednost, što znači da ga u svakom slučaju treba izbjegavati, pogotovo ako osoba za to ima mogućnosti. Zato musliman uvijek mora voditi računa o onome što govori ili gleda, bilo da je riječ o ulici ili drugom mjestu i ne smije dozvoliti sebi, a ni drugima u porodici, da gledaju i govore ono što je zabranjeno i ne priliči postaču. Prakticanje ovih stvari umanjuju vrijednost posta i

nagradu za njega, pogotovo ako osoba to čini namjerno i ne pokušava da se toga zaštiti. Poslanik a.s. nas upozorava riječima: „Mnogo li je postača koji od posta nemaju ništa drugo osim gladi i žeđi, a mnogo je klanjača koji od svog namaza nemaju ništa osim umor.“ (Nesai, Ibn Madže). Takođe je rekao: „Ko ne ostavi ružan govor i postupanje po njemu, kod Allaha mu ništa ne znači to što ostavlja jelo i piće.“ (Buhari)

PITANJE: Koji je smisao davanja sadekatu-l-fitra i kako se utvrđuje njegova visina?

ODGOVOR: Sadekatu-l-fitr je davanje koje se veže za mjesec Ramazan i post u njemu. Utemeljen je na sunnetu Allahovog Poslanika, koji ga je propisao za sve muslimane, bez obzira na njihovu starosnu dob, a izdvaja ga staratelj porodice za sebe i sve one koje je dužan izdržavati. Njegova svrha je čišćenje posta, kako bi se čist uzdigao ka Uzvišenom Allahu i bio primljen. Visina ovog davanja u našem vremenu određuje se na osnovu jednodnevne ishrane čovjeka, što je utemeljeno na sunnetu Poslanika a.s. i intencija ovog propisa, a ubira se, shodno brojnim fetvama vrhovnih vjerskih autoriteta (reisu-l-ulema i muftija), kao i zekat, od strane nadležnih organa Islamske zajednice i slijeva u Bejtu-l-mal, nakon čega se dijeli prema procjeni i potrebama na terenu. Od korisnika zekata i sadekatu-l-fitra su: islamske odgojno-obrazovne ustanove, koje rade na očuvanju i uzdizanju vjere islama i njenog svjetla, u kojima se obrazuju djeca i budući kadrovi Islamske zajednice: od Medrese, Mekteba, Islamskog fakulteta, kao što se iz tih sredstava značajan dio izdvaja posredstvom Centra za humanitarni rad Hajrat kao pomoć siromašnim, kroz vakufske kuhinje, pomoć u izgradnji kuća, liječenje bolesnih, stipendiranje učenika i studenata, pomoć jetimima itd. Shodno prethodno rečenom, a imajući u vidu koristi od organiziranog ubiranja i štetu od „razlijevanja“ sredstava i „razbijanja“ ove akcije, smatram da je štetno za zajednicu muslimana, a samim tim i zabranjeno vaninstitucionalno djelovanje tamo gdje postoji organizirana Islamska zajednica koja brine o očuvanju i unapređenju vjerske i odgojno-obrazovne svijesti muslimana, bilo da je riječ o samoinicijativnom izdvajanju i dijeljenju, ili nelegalnom paralelnom ubiranju od strane pojedinaca ili različitih tzv. davetsko-humanitarnih ili paravjerskih organizacija, koje same sebi daju legitimitet, ubiraju i troše po svom nahođenju i nikome ne polažu račun za svoj rad, što otvara vrata zloupotrebi i malverzacijama.

PITANJE: Ko je dužan dati zekat?

ODGOVOR: Zekat je, kao i post, jedan od pet temelja vjere islama, kojeg je Uzvišeni Allah propisao druge godine po Hidžri, čijim izvršavanjem musliman potvrđuje pokornost svom Stvoritelju i Gospodaru, Darivatelju svih blagodati. Važnost zekata za muslimana dovoljno potvrđuje činjenica da ga je Uzvišeni u Kur'anu Kerimu spomenuo na 30 mjesta, od toga 28 puta zajedno sa namazom, što ukazuje na neraskidivu vezu ove dva propisa, a namaz je stub vjere. Zekat unapređenje, čuva i čisti imetak, liječi dušu davaoca od škrтости, pohlepe, pretjerane ljubavi prema dunjaluku, potvrđuje zahvalnost prema Allahu dž.š., navikava čovjeka na dijeljenje na Božijem putu, donosi ljubav i poštovanje u zajednici, štiti od zavisti i mržnje, kao što

predstavlja temelj ekonomske stabilnosti zajednice i njenog razvoja. Stoga je obaveza svakog pametnog i punoljetnog pripadnika islama, posebno onih koji su svjesni obaveznosti namaza i izvršavaju ga, da ukoliko ispunjavaju propisane uslove obaveznosti izdvoje zekat na svoj imetak.

PITANJE: Može li se zekat izdvojiti prema procjeni davaoca?

ODGOVOR: Visina obaveznog zekata ili količina onog što će se izdvojiti na ime zekata ne zavisi od volje ili procjene obveznika ili davaoca, već od količine imovine koju posjeduje. Tako da će svako onaj ko želi izvršiti obavezu zekata na svoj imetak izdvojiti shodno količini imetka koji posjeduje, to jest propisani procenat od 2,5% ukoliko se radi o: novcu, zlatu, srebru, trgovačkoj robi, ili više od toga ako je u pitanju neka druga vrsta imovine na koju se izdvaja veći procenat. Ukoliko čovjek koji daje zekat ne obrati pažnju da njegova obaveza bude izvršena u potpunosti, onda mu ni ibadet kojeg vrši nije potpun, već je manjkav, kao npr. kada bi neko ko obavlja podne namaz umjesto četiri rekata farza obavio manje od toga, što bi ispravnost ova-kvog namaza dovelo u pitanje.

PITANJE: Da li davalac zekata može lično usmjeriti svoj zekat onome kome on želi?

ODGOVOR: Ukoliko se temeljno analizira propis zekata, vrijeme i način njegovog propisivanja, primjer kako je Poslanik a.s. organizirao primjenu ovog propisa, doći će se do zaključka da je zekat institucionalni ibadet, gdje je, na prostoru gdje postoji organiziran vjerski život, Islamska zajednica sa poglavarom svih muslimana na čelu, obaveza davaoca jeste da izdvoji propisani zekat iz svog imetka i usmjeri ga u fond Bejtul-mal, nakon čega će nadležni organi Islamske zajednice, prema prioritetima svoga vremena i situacije na terenu, odrediti kojoj kategoriji korisnika zekata će koliko pripasti. Dakle, iz prethodnog se može zaljučiti da nije dozvoljeno da pojedinac izražava neposlušnost vjerskom poglavaru i zajednici u pogledu ubiranja i raspodjele zekata, jer je to suprotno Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika a.s. Uzvišeni Allah u Kur'anu, obračunajući se Muhammedu a.s., kaže: „Uzmi iz imetaka njihovih zekat...“, stavljajući mu u dužnost uzimanje i raspodjelu, što je Poslanik a.s. i učinio, tako da je imenovao sakupljače zekata koji su obilazili vlasnike imetka, obračunavali procenat obaveznog zekata, uzimali i donosili Poslaniku a.s. prikupljena sredstva, koja je on kasnije, prema kur'anskim uputama, dijelio. Postupanje pojedinaca u našem vremenu, suprotno praksi Allahovog Poslanika a.s. i pravednih halifa nakon njega, te protivno stavovima vrhovnih organa Islamske zajednice i fetvama vrhovnih vjerskih autoriteta, dovodi u pitanje ispravnost ovog propisa.

PITANJE: Kako se daje zekat na zlato, srebro i novac?

ODGOVOR: Svaki musliman koji ispunjava uslove zekata, a posjeduje količinu zlata veću od nisaba, a to je 20 zlatnika, što iznosi 91,6 grama – po hanefijama (85 grama po većini uleme), ili srebra u iznosu od 642 gr (200 dirhema), dužan je izdvojiti 2,5% od ukupne vrijednosti na ime zekata. Također, onaj ko posjeduje količinu novca u granici nisaba zlata ili srebra, ili više od toga, dužan je izdvojiti na ukupnu količinu novca 2,5%. Nisab za Ramazan ove godine, to jest 1447. h.g. ili 2026. god., iznosi 12.619 €, tako da svi oni koji posjeduju novčani iznos u ovoj granici ili više dužni su izdvojiti zekat. Ukoliko vlasnik zlata, srebra i novca ne dostiže nisab pojedinačno u spomenutim vrstama imetka, a dostiže kada se one saberu i sastave, izdvojit će zekat na ukupnu vrijednost ove tri vrste imetka. Ukoliko se javi dilema u pogledu

prethodnog razilažnja po pitanju iznosa nisaba, moja preporuka svima koji posjeduju više od nižeg iznosa (85 gr) mogu dati zekat, a oni koji posjeduju u granici iznosa nisaba po hanefijama (91.6 gr) obavezni su izdvojiti zekat na svoj novac ili zlato. Ukoliko neko ko ne ispunjava nisab želi izdvojiti zekat na iznos koji posjeduje, to može učiniti i za to će imati nagradu.

PITANJE: Kako se izdvaja zekat na trgovačku robu?

ODGOVOR: Obaveza zekata obuhvata i trgovačku robu, bilo da je riječ o prehrambenim i drugim proizvodima ili nekretnimama i ostalim vrstama imovine kojom se trguje. Način na koji se izdvaja jeste da trgovac (vlasnik) izračuna realnu prodajnu vrijednost trgovačke robe i na ukupni iznos izdvoji zekat od 2,5%. Od ukupnog iznosa trgovačke robe odbit će se dugovi trgovca koje ima prema dobavljačima i druge materijalne obaveze, tako da na iznos koji je njegova obaveza (dug) prema drugima neće izdvajati zekat.

PITANJE: Kako se izdvaja zekat na poljoprivredne proizvode?

ODGOVOR: Shodno sunnetu Poslanika a.s., na sve poljoprivredne proizvode koji se uzgajaju i donose korist uzgajivaču dužnost je izdvojiti zekat, i to prema sunnetskom pravilu da na ono što se navodnjava (natapa) prirodnim putem izdvaja se 10%, dok će se na ono što se navodnjava vještačkim putem izdvojiti 5% od ukupnog prinosa poljoprivredne kulture. Što se tiče nisaba, ili granice koja ukoliko se dostigne mora se izdvojiti zekat, hanefije smatraju da je na sve ono što je višak od osnovnih životnih potreba vlasnika i njegove porodice obavezno izdvojiti zekat.

PITANJE: Kako se daje zekat na stoku?

ODGOVOR: Da bi obaveza izdvajanja zekata na stoku stupila na snagu potrebno je da se radi o onoj koja je više od pola godine na ispaši, da se sama hrani i da se ne koristi za rad. Na sitnu stoku, ovce i koze zekat se izdvaja na sljedeći način. Onaj ko posjeduje 1-39 ovaca ili koza oslobođen je davanja zekata, a kada broj dostigne 40-120 izdvaja 1 ovcu. Od 121-200 izdvaja 2 ovce. Od 201-399 izdvajaju se 3 ovce. Od 400-499 izdvajaju se 4 ovce, a potom će se za svako povećanje za stotinu povećavati još po jedna ovca na ime zekata koji se izdvaja. Kod krupne stoke (krave, bivolice) prvi nisab je 30, što znači da oni koji posjeduju manje oslobođeni su zekata. Od 30-39 izdvaja se 1 grlo koje je napunilo 1 godinu i ušlo u drugu, od 40-59 1 grlo koje je napunilo 2 godine i ušlo u treću, od 60-69 izdvaja se 2 grla od 1 godine, od 70-79 izdvajaju se 2 grla (1 od jedne godine i 1 od 2 dvije godine), iz čega se zaključuje da se na broj stoke od 30 dodaje po 1 grlo od jedne, a za povećanje od 40 po 1 od dvije godine. Onaj ko ne posjeduje nisab u pojedinačnoj vrsti stoke neće ih sabirati u pogledu izdvajanja zekata.

Po pitanju zekata na konje, imam Ebu Hanife je mišljenja, ukoliko se oni ne koriste za rad, više su od pola godine na ispaši i njihovo posjedovanje čovjeku donosi dobit, da je obaveza izdvojiti zekat. U hanefijskom mezhebu postoji mišljenje da ukoliko je njihov broj veći od pet da će se izdvojiti po jedan zlatnik na svakog od njih, ili 2,5 % od vrijednosti svakog grla.

Što se tiče stoke koja se stalno ili tokom većeg dijela godine hrani od strane vlasnika (farme), na nju se ne izdvaja zekat, ali će se zekat izdvojiti na dobit od njenog uzgoja, bilo da je riječ o prodaji stoke, ili o prodaji dobijenog mlijeka. U svim ovim slučajevima izdvojit će se 2,5% od dobiti.

PITANJE: Da li se daje zekat na stambeni ili poslovni prostor, zaradu od slobodnih zanimanja i fabrike?

ODGOVOR: Obaveza je izdvojiti zekat na poslovni ili stambeni prostor ukoliko se izdaje i donosi profit, i to 2,5 % od neto zarade. Također je obavezan izdvojiti zekat na svoju zaradu i onaj koji se bavi različitim vrstama poslova ili djelatnostima koje mu donose profit, i to po pravilu da na dobit izdvaja 2,5%. Što se tiče zekata na fabrike, proizvedenu robu, ono u čemu je većina uleme saglasna jeste da se od zekata oslobađa materijalna vrijednost same zgrade, mašina i ostalog što se koristi u procesu proizvodnje, već se zekat daje samo na gotov proizvod. Po pitanju izdvajanja na gotov proizvod ulema ima različita mišljenja, gdje jedni smatraju da se izdvaja 2,5% od dobiti, dok savremeni učenjaci poput Jusufa El-Karadavija i njemu slični smatraju da se izdvaja 5% od bruto, a 10% od neto dobiti.

Imajući u vidu nepostojanje jasnog argumenta po ovom pitanju, osoba koja izvrši bilo koji od spomenutih načina čišćenja svog imetka izvršila je obavezu na ispravan način.

PITANJE: Kakav je stav islamske uleme po pitanju zekata na med?

ODGOVOR: Imam Ebu Hanife smatra da med spada u vrste imovine na koju se daje zekat i to 10% od ukupne količine, ukoliko je to višak od osnovnih potreba.

Dokaz na koji temelje svoje mišljenje jesu predaje koje se prenose od Poslanika a.s. kao npr.: „Prenosi se da je jedan od ashaba došao Poslaniku a.s. i rekao: "Božiji Poslanice, ja imam pčele." Pa mu je odgovorio Poslanik a.s.: "Daj desetinu!" (hadis prenose Ahmed, Ebu Davud, Ibn Madže i Bejheki).

U drugoj predaji koju prenosi Omer ibn Šuajb prenosi se da je Poslanik a.s. na pčelinje prizvode uzimao zekat 10%. (Ibn Madže)

Shodno ovim predajama, hanefije i hambelije smatraju da se na med izdvaja zekat, i to 10% od ukupne količine koja je višak – po hanefijama, a 10% od onoga što prelazi nisab – po hambelijama.

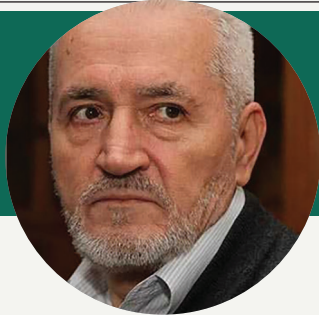
Smatram da nije pogrešno po pitanju izdvajanja zekata na med primijeniti analogiju izdvajanja zekata na poljoprivredne proizvode, jer postoje osobe koje ulažu velike napore kako bi prinos meda bio što veći. Shodno tome, onaj ko ne ulaže trud u obezbjeđivanje većeg prihoda meda izdvojiti će 10% od onoga što je višak, a onaj ko ulaže trud seleći pčele sa paše na pašu, izdvojiti će 5% na ime zekata. A Allah najbolje zna.

PITANJE: Da li se daje zekat na dug?

ODGOVOR: Prilikom izdvajanja zekata dužni smo obratiti pažnju i na našu imovinu koju smo pozajmili nekom drugom, te i na nju izdvojiti zekat, ukoliko ne postoji sumnja u njegovo vraćanje. Dakle, ukoliko je dužnik pouzdan, izdvajat ćemo zekat kao da je novac u našim rukama. Ukoliko sumnjamo u vraćanje duga, jer je materijalno stanje dužnika teško, sačekat ćemo da nam novac vrati, pa ukoliko se to dogodi možemo izdvojiti zekat za sve prethodne godine u kojima nismo izdvajali zekat ili, kako jedan dio islamske uleme kaže, izdvojiti ćemo zekat samo za posljednju godinu. A Allah najbolje zna.

**Vaša pitanja šaljite na e-mail:
fetve@glas-islama.com
Odgovore očekujte u prvom
narednom broju.**

RAMAZAN - MJESEC POVRATKA SEBI I GOSPODARU

Mr. Muharem-ef. Omerdić
PRIREDIO

Allahov Poslanik a.s. rekao je: "Zaista, postaču se prima dova u trenutku iftara." (Ibn Madže) Također je rekao: "Tri dove se ne odbijaju: dova pravednog vladara, dova postača u trenutku iftara i dova onoga kome je učinjena nepravda." (Tirmizi)

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da biste se Allaha bojali." (El-Bekara, 183)

"A kada te robovi Moji za Mene upitaju - Ja sam, zaista, blizu. Odazivam se molbi molitelja kada Me zamole. Zato neka se oni odazovu Meni i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravome putu." (El-Bekara, 186)

"I Mi smo ih po Zemlji kao narode raspodijelili: ima ih dobrih, a i onih koji to nisu; i u dobru i u zlu smo ih provjeravali da bi se ispravnom putu vratili." (El-A'raf, 168)

"I povratite se Gospodaru svome i pokorite Mu se prije nego što vam kazna dođe - poslije vam niko neće u pomoć priskočiti. I slijedite ono najljepše, ono što vam Gospodar vaš objavljuje, prije nego što vam iznenada kazna dođe, za čiji dolazak nećete znati." (Ez-Zumer, 54-55)

Časni mjesec Ramazan razlikuje se od ostalih mjeseci u godini po tome što musliman u njemu pročišćava svoju dušu, čini dobro Allahovim stvorenjima, širi dobročinstvo i učvršćuje neposrednu vezu sa Allahom dž.š. putem Kur'ana koji je ispruženo uže između Stvoritelja i ljudi. Također, ovaj blagoslovljeni mjesec odlikuje se vršenjem mnogih nafila, zikrom, ibadetom i učenjem dova, jer je molitva način ophođenja i neposrednog razgovora sa Svevišnjim Stvoriteljem. Sve ove odlike suštinski su u jednoj jedinosti: povezivanje sa Allahom, okretanja Njemu, spoznaje Njega, približavanje Njemu, te prisnosti s Njim, kako postač ne bi bio nemanan. Ova moćna istina jasno se očituje već u ša'banskoj pobožnosti, koja spada u djela koja se preporučuju kao priprema za doček Ramazana.

Kada vjernik stigne do Allahove blizine i potpuno Mu se posveti, osjetit će da je sve osim Allaha gubitak, ništavilo i neman. Na ovu istinu ukazao je Poslanikov unuk hazreti Hu-sejn r.a. u svojoj dovi na Arefatu, kada je molio: "Šta je izgubio onaj ko Te je našao? A šta je našao onaj ko Te je izgubio?"

Ramazan je mjesec milosti, oprosta i velika prilika za muslimana da se pokaje i trajno vrati Allahu Uzvišenom. U ovom blagoslovljenom mjesecu otvaraju se vrata nebesa, spušta se milost, a povećava broj blagoslovljenih trenutaka u kojima se dova prima.

POKAJANJE U RAMAZANU I NJENI OBLICI

Pokajanje (tevba) znači povratak čovjeka Allahu Uzvišenom. To je jedno je od najblagoslovljenijih i najdražih djela kod Allaha. Uzvišeni kaže: "Allah, zaista, voli one koji se često kaju i voli one koji se čiste." (El-Bekara, 222)

U Ramazanu posebna vrijednost daje se tevbi i povećavaju je muslimani, jer u njemu postoji mnogo olakšica koje na to podstiču. Najvažnija među njima jeste to što su šejtani sputani, pa nemaju snagu navođenja ljudi na odlaganje tevbe i iskren povratak Allahu.

Priznanjem svojih grijeha musliman započinje svoje pokajanje vlastitih propusta i neposlušnosti Allahu, uz čvrsto uvjerenje da će mu On primiti pokajanje. Ostavljanjem grijeha musliman se obavezuje pred Gospodarom da će se u Ramazanu udaljiti od neposlušnosti koja ga je dovela do propasti i odlučno namjera da se više ne vraća krivom putu. Iskreno pokajanje podrazumijeva duboku žalost zbog činjenih grijeha i donošenje čvrste odluke da se u stanje neposlušnosti više neće vraćati.

"O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijeha oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je Milostiv." (Ez-Zumer, 53)

Jedan od najljepših znakova pokajanja jeste permanentno činjenje dobrih djela. Onome ko se pokaje u Ramazanu povećava se vrijednost ibadeta i predanost, poput namaza, sadake, učenja Kur'ana, dova, zikra i drugih dobrih djela.

Pokajanje je ispravno u svakom vremenu i svakom trenutku, sve dok se duša ne vrati svome Gospodaru. Međutim, u Ramazanu postoje vremena u kojima je pokajanje preče da bude primljeno, zbog posebnih blagodati koje su vezane za njih. Među tim trenucima su:

1. *Vrijeme sehura*: Da se musliman pokaje u vrijeme sehura, dok se priprema za početak posta. U tom času Uzvišeni Allah spušta se na dunjalučko nebo (onako kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti), uslišava dove molilaca i prima pokajanje pokajnika.

2. *Vrijeme iftara*: Allahov Poslanik a.s. rekao je: "Zaista, postaču se prima dova u trenutku iftara." (Ibn Madže) Također je rekao: "Tri dove se ne odbijaju: dova pravednog vladara, dova postača u trenutku iftara i dova onoga kome je učinjena nepravda." (Tirmizi)

3. *Lejletu-l-kadr*: To je noć bolja od hiljadu mjeseci. Uzvišeni Allah kaže: "Mi smo ga objavili u blagoslovljenoj noći; Mi smo, doista, opominjali." (Ed-Duhan, 3) Tada je velika prilika za tevbu i dove, a među njenim blagodati-

ma je i primanje pokajanja iskrenih pokajnika. Ramazan je najbolje vreme za pokajanje i povratak Allahu Uzvišenom. Zato neka svaki musliman iskoristi ovu veliku priliku i iskreno se pokaje jer možda nove šanse neće biti.

VRAĆANJE GOSPODARU U RAMAZANU

Ispravno izvršavanje dinske dužnosti posta, intenzivno prakticanje dobročinstva, bdijenje u namazu i činjenje sedžde - sve su to prolazni, etapni ciljevi koji vode ka uzvišenijem i većem cilju: uspostavljanju neposredne veze s Allahom, vraćanje Njemu, osamljivanje s Njim makar samo na jedan časak, te kroz učenje i razumijevanje posebnih munadžata i dova namijenjenih tom cilju. Među dovama su mnoge, u raznim prilikama, u stanju najdublje mira i predanosti, u svakoj trećini noći, u Lejletu-l-kadru, uoči dva bajrama, uoči petka, u svakoj ramazanskoj noći, koju je preporučivala učiti neka ulema, a započinje: "O Ti Koji Si Svjedok svake tajne i Utočište svake žalbe..." Zatim slijedi veličanstveni tekst: "... i munadžati koji su bili između Tebe i Musa-a, sina Imranova, na brdu Sinaj."

U rečenom se ukazuje na stvarnost vraćanja Allahu i na ljepotu srčanog i jezičkog hvatavanja i veličanja, jer kada Uzvišeni Allah kaže: "I Mi smo ga s desne strane Tura zovnuli i Sebi približili da čuje riječi Naše..." (Merjem, 52), ukazuje se da je Musa a.s. napredovao i uzdigao se dok nije postao Allahov prisni sagovornik (*nedžijj*), što znači da Mu je bio blizak bez potrebe za povisivanjem glasa ili dozivanjem, te da je njegovo srce bilo ispunjeno imanom i potpunom predanošću veličini Stvoritelja nad vascijelim postojanjem.

KAKO DA SE VRATIMO GOSPODARU

Prije svega, potrebno je prepoznati i spoznati zastore koji nas dijele od Uzvišenog Allaha da bismo Mu se što lakše i brže vratili. Nakon toga, treba započeti skidanje zastora, uklanjati ih i otkrivati, sve dok se ne dopre do izvora veličanstvenosti i dok se naše duše ne vežu za Njegovu uzvišenost.

Ko ne poznaje širk i njegove otvorene i prikrivene opasnosti, taj ne poznaje savršenstvo vjerovanja u Jedinog Allaha. Ko ne očisti svoje srce od širka, neće biti u stanju da ga ispuni imanom. Ova dinska istina potvrđena je riječima Uzvišenog Allaha u vezi s razumijevanjem dubine Njegove časne Knjige: "Ne dotiču ga osim čisti." (El-Vaki'ah, 79) Svjetlo spoznaje Allaha, potpuna predanost Njemu i istinsko znanje ne dotiče srca onih koji se ne očiste od

svih natruha širka i ne odbace ih.

Zastori koji čovjeka dijele od Gospodara mnogobrojni su, a na njihovom čelu nalazi se zastor čovjekovog ega i njegove mračne sebičnosti. Priroda i životni put egoističnog čovjeka takav je da misli samo na sebe u svakom trenutku svog života. On gleda na sve, pa čak i na istinu o Allahu, o imanu i o pravdi iz ugla svoga JA i vlastitog ega. Jede, pije, radi, ženi se i traga za slavom iz rovova vlastitog JA, ne trudeći se da izađe iz te provalije niti da pogleda druge opasne zamke oko sebe. Kako se čovjek usmjeren na sebe postepeno produbljuje u svojoj sebičnosti, može se desiti da iznenađeno, bez ikakvog upozorenja, počne pripisivati sebi božanstvo, bilo javno ili prikriveno. To se dogodilo među Arapima nakon Poslanikove smrti. Allah dž.š. osudio je ovu šejtansku putanju u časnome ajetu: "Šta misliš o onome koji je svoju strast za boga svoga uzeo...?" (El-Džasije, 23) Sebe čovjek zna postaviti da je sam i jedini, pa mu vjera bude on, njegov dunjaluk je on, njegova ahiretska sudbina je on...

Istinski mu'mini se u svemu okreću Allahu: "O Ti, kod Koga je i moj Ahiret i moj dunjaluk" u svome munadžatu govorio je Zejnu-l-'Abidin r.a. Govorio je s potpunim uvjerenjem, jer je svojim znanjem, bogobojažnošću i dugotrajnim ibadetom skinuo zastor svoga ega. Mu'min može stići do Uzvišenog Allaha u jednom jedinom trenutku, ili brže od toga. Mora znati da je stizanje do Cilja odbacivanje strasti, nefskih želja i potpuno savladavanje ega. Zato ne treba govoriti: "Ja, ja...", nego, kako sufije čine: "Allah, Allah!"

Moguće je vidjeti čovjeka kako u namazu na sedždi govori: *Subhane rabbije-l-e'ala*, a u stvarnosti veliča, posvećuje i obožava samoga sebe, čim se suočava s najbeznačajnijom stvari koja može ugroziti njegovo spasenje u vječnosti.

Među ljudima ima i onih koji Allaha uzimaju kao predmet svojih zakletvi zbog najbeznačajnijih stvari. Većina muslimana zaklinje se Allahom, ali ne znaju ko je Allah, Gospodar nebesa i Zemlje. Oni se čak ni ne trude da razmišljaju o Allahovom stvaranju. Da li se onaj koji se zaklinje Allahom ikada zamislio nad veličinom i moći svoga Gospodara u Njegovom stvaranju i kreaciji? Da li znaju muslimani da je Allah Stvoritelj više od petsto miliona galaksija, prema onome što su otkrili astronomski opservatoriji uprkos ograničenosti njihovih sredstava u odnosu na veličinu i širinu svemira; da li znaju da svaka od tih galaksija sadrži stotine miliona sunaca; da li znaju da je naša planeta Zemlja u odnosu na jedno takvo sunce poput prstena bačenog u nepreglednu pustinju? Kako je beznačajan čovjek koji to zna ili ne zna, a zatim Gospodara svega znanog ili neznanog izlaže lažnoj ili istinitoj zakletvi kako bi dokazao da zaslužuje neku bezvrijednost. To, ako išta pokazuje, ukazuje na potpunu vlast egoizma nad čovjekom, na njegovo neznanje, oholost, otuđenost ili namjerno ignoriranje istine. Tu je protiv njega dokaz da ne pridaje nikakvu važnost svome Stvoritelju i Njegovoj uzvišenosti.

Da spomenemo opasnost otuđenosti od Allaha i obožavanja samoga sebe, nepoznavanja istine o ispravnom obožavanju i robovanju Gospodara dž.š. te prekidanja blizine s Njim. Ima onih koji poste, ali ne poznaju stvarne tajne obaveznosti ramazanskog posta. Ne znaju, ili ih ne zanima, značenje riječi i discipline koja čini ovu dinsku obavezu, a stub je Božijeg dina. Tako je stanje kod mnogih, čiji je post

samo glad, žeđ i suzdržavanje bez značenja.

Da li se, zaista, onaj koji obožava svoj ego zapitao o značenju iftitahi-tekbira? Ili o značenju podizanja ruku do ušiju prilikom ulaska u namaz, znajući da je to prvi namaski *rukn*, pokret u namazu, kapija ulaska u Allahovu prisutnost? I da li zna da, ako tu kapiju ne otvori, nikada neće stići do Allahove blizine, niti do cilja svih namaskih i drugih islamskih dužnosti, te da su njegovi rekati tada samo uzaludan trud? Kada svjesni klanjač izgovori tekbir, on time potvrđuje da je njegov Gospodar savršeni od svakog opisa, da je On Uzvišen, Čist, lišen svake manjkavosti i nedostatka. A kada podigne ruke pri tekbiru, time pokazuje da ostavlja dunjaluk iza svojih leđa i dolazi čist pred svoga Gospodara, Jedinog Koji zaslužuje ibadet u potpunoj poniznosti.

Postać koji ne poznaje svoga Gospodara, u vršenju ibadeta razmišlja o svemu osim o Allahu Uzvišenom, ne pridaje važnost uspostavljanju i učvršćivanju neposredne veze s Njim, iako zna da je On rekao u hadisi-kudsi-ji, kako prenosi Ebu Hurejre r.a.: "Post je Moj i Ja za njega imam naročitu nagradu." (Buhari i Muslim) Time nesavršen čovjek potvrđuje svoje neznanje i nemar prema mnogim vrijednostima, otkriva svoju ograničenost i potrebu da provede cijeli svoj život na putu približavanja Allahu.

Naš razgovor o vraćanju Allahu u Ramazanu je da se potrudimo utamniti vlastiti ego kako bismo stigli do Izvora nura i mudrosti. Jedan jedini Allahov *emr* (odredba) da spoznamo vrijednost pokornosti Njemu, ljepotu ibadeta, težinu dove, posta i bliskosti s Njim, dovoljan je da promijeni tok našeg života i da stignemo do najviših uspjeha na oba svijeta.

U blagoslovljenom mjesecu Rramazanu ima onih koji poste, ali to čine iz navike, običaja, ili da ne budu prozvani izgrednicima ako ne poste. Ima ih koji klanjaju teravim namaz, ali im je njen broj rekata dug, pravilno klanjanje zamor i dužina učenja Kur'ana teret. Ako bdiju noćima ili ustaju na noćni namaz to rade kao

da ih je ujela zmija, teški su, bunovni i mrzovoljni. Međutim, vidjet ćemo druge pobožne mu'mine kojima suze teku poput potoka, bogobojažnost buja i ljubav prema Allahu se širi. Zašto onda ne bismo bili među onima koji su bolji? Zašto da, po svom izboru, u dinskim pitanjima uvijek budemo na začelju?

POSTOM ŽURITI ALLAHU

Svako žurba je vezana za strah, opasnost, sklanjanje od pogibelji. Žurba Allahu je sklanjanje u Njegovo okrilje i trajnu sigurnost. Allahove riječi: "Zato požurite Allahu" (Ez-Zarijat, 50) poziv je u potpunu sigurnost, u mir, sreću i u izvjesnost Allahove milosti. Post mjeseca Ramazana, dova, učenje Kur'ana i namaz - sve su to sredstva približavanja Allahu Uzvišenom. Ko posti mora paziti na svoj nijjet i svoja čula usmjeriti iskreno Allahu.

Učenje Kur'ana u mjesecu Ramazanu mora biti svjesno i razmišljajuće, jer se Allah obraća Svojim robovima u ovoj Knjizi. Kur'an je u cijelosti poziv Allahu. Ko želi vidjeti Allahovo lice na Sudnjem danu, neka razmišlja o proučenim kur'anskim ajetima. Allah je Kur'an objavio u Ramazanu, pa je Ramazan postao najbolji mjesec. Objavio ga je Muhammedu a.s., pa je on postao najodabraniji poslanik. Prvi ajeti Objave spušteni su u Lejletu-l-kadru, pa je ova noć postala bolja od hiljadu mjeseci...

Allahov nur mora stići do srca čovjeka, nakon uklanjanja prepreka. Jedna od najvažnijih prilika za to je mjesec Ramazan. Ko ga ispravno iskoristi, njegov post će biti stvaran post, a on će biti bliži Allahu od onih koji od posta imaju samo glad i žeđ. U današnjem vaktu u kojem je svaki musliman izložen raznim iskušenjima, neophodan je čovječanstvu božanski nur, furkan i žurno vraćanje Gospodaru svjetova.

Dosljedno pridržavanje propisa posta uzdiže postača na stepen najboljih Allahovih robova i najiskrenijih Poslanikovih a.s. sljedbenika.

RAMAZAN U ŽIVOTU I UPUTI ALLAHOVOG POSLANIKA S.A.V.S.

Edin Redžepović
AUTOR

Zejd ibn Sabit, radijallahu anhu, kazuje: - Sehurili smo s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim smo ustali na namaz. Upitao sam: „Koliko je vremena prošlo između sehura i namaza?“ Odgovorio je: „Koliko se može proučiti pedeset ajeta.“ (Hadis bilježi Buhari)

Musliman je u svom kratkom životnom vijeku počašćen Allahovom milošću kroz posebna vremena i berićetne trenutke. Podarena su mu posebna razdoblja u kojima se može itekako približiti Allahu i nadoknaditi ono što je propustio uslijed nemara i slabosti, ako mu se dadne da ta vremena iskoristi u pokornosti, ibadetu i činjenju dobra. Među najvažnijim i najvrednijim takvim vremenima jeste mjesec Ramazan.

Ramazani je mjesec dobra i bereketa, mjesec koji je Uzvišeni Allah počastio brojnim blagodatima. Jedna od njegovih najvećih vrijednosti jeste to što je u njemu objavljen Kur'an, kao uputa ljudima, milost i lijek za srca vjernika. Uzvišeni Allah kaže: „U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla.“ (El-Bekare, 185)

Ramazani je, također, mjesec oslobođenja od Vatre. U hadisu koji prenosi Ebu Hurejre, radijallahu anhu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: „Kada nastupi prva noć Ramazana, šejtani i pobunjeni džini bivaju okovani, vrata Džehennema se zatvaraju i nijedna se više ne otvaraju, a vrata Dženneta se otvaraju i nijedna se ne zatvaraju. Svake noći glasnik doziva: „O ti koji želiš dobro – pristupi! A ti koji želiš zlo – odustani!“ I Allah svake noći oslobađa ljude od Vatre.“ (Hadis bilježi Buhari)

Ramazani je, dakle, prilika srcu da se vrati svome Gospodaru. Blago onome ko ga dočeka svjestan njegove vrijednosti i isprati ga sa srcem ispunjenim vjerom, nadom i poniznošću.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postio je Ramazan devet godina. Imam Nevevi kaže: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postio je Ramazan devet godina, jer je post Ramazana propisan u mjesecu ša'banu druge godine po Hidžri, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio je u mjesecu rebi'ul-evvelu jedanaeste godine po Hidžri.“

Njegovo stanje u Ramazanu, sallallahu alejhi ve sellem, nije bilo isto kao u ostalim mjesecima. Njegovi dani u ovom blagoslovljenom mjesecu bili su ispunjeni ibadetom, pokornošću i približavanjem Allahu, svjestan posebne vrijednosti i časti koje je Uzvišeni Allah dao tim danima i noćima, izdvojivši ih od ostalih dana u godini.

Iako mu je Allah, dželle šanuhu, oprostio i ranije i kasnije grijeh, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najrevniji među ljudima u ibadetu svome Gospodaru i najdosljedniji u izvršavanju Njegovih prava. To nam ostaje trajna pouka da se veličina čovjeka ne ogleda u olakšicama koje mu se daju, već u njegovoj zahvalnosti, poniznosti i ustrajnosti u pokornosti Allahu.

UPUTA ALLAHOVOG POSLANIKA S.A.V.S. U RAMAZANU

Iftar i sehur

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je poseban i uravnotežen odnos prema iftaru i sehuru. Nastajao je da iftar ne odgađa, već bi ga požurio čim Sunce zađe. Iftario bi se svježim hurmama, jedući ih neparan broj. Ako njih ne bi bilo, iftario bi se suhim hurmama, a ako ni njih ne bi našao, onda bi se zadovoljio s nekoliko gutljaja vode. Govorio je, sallallahu alejhi ve sellem: „Ljudi će biti u dobru sve dok budu požurivali s iftarom. Požurujte s iftarom, jer Jevreji odgađaju iftar.“ (Hadis bilježi Ibn Madže)

Što se tiče sehura, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgađao ga je do pred samo nastupanje zore, tako da bi između sehura i sabah namaza ostajalo vrlo malo vremena. Od njegove upute bilo je da se sehur ne izostavlja, već da se na njemu ustrajava, te je na to podsticao i svoj ummet. Enes ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Ustajte na sehur, jer je u sehuru bereket.“ (Hadis bilježi Buhari)

Zejd ibn Sabit, radijallahu anhu, kazuje: „Sehurili smo s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim smo ustali na namaz.“ Upitao sam: „Koliko je vremena prošlo između sehura i namaza?“ Odgovorio je: „Koliko se može proučiti pedeset ajeta.“ (Hadis bilježi Buhari)

Ibn Hadžer u djelu *Fethul-bari* navodi da su Arapi vrijeme često mjerili radnjama, poput trajanja muže ovce ili klanja deve, ali da je Zejd ibn Sabit ovdje vrijeme procijenio učenjem Kur'ana. Time je, kako kažu učenjaci, ukazao da je to vrijeme bilo ispunjeno ibadetom i učenjem Allahove Knjige. Ibn Abdul-Berr naglašava: „Hadisi o požurivanju iftara i odgađanju sehura vjerodostojni su i preneseni u velikom broju.“

Ova praksa Allahovog Poslanika, sallallahu

alejhi ve sellem, uči nas umjerenosti, svjesnosti i bereketu u jednostavnosti. Ramazan nije mjesec pretjerivanja, već mjesec smirenosti, zahvalnosti i približavanja Allahu kroz male ibadete.

Kur'an i sadaka

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najdarežljiviji među ljudima, a njegova darežljivost posebno je dolazila do izražaja u mjesecu Ramazanu. U tom blagoslovljenom vremenu još više je udjeljivao sadaku, činio dobro ljudima i povećavao učenje Kur'ana.

Ibn Abbas, radijallahu anhu, kaže: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najdarežljiviji od svih ljudi, a najdarežljiviji je bio u Ramazanu, kada bi mu dolazio Džibril. Džibril mu je dolazio svake noći u Ramazanu i s njim je ponavljao Kur'an. I tada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio darežljiviji u činjenju dobra od poslanog (plodonosnog) vjetra.“ (Hadis bilježi Buhari)

Ovaj hadis jasno ukazuje da se darežljivost Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Ramazanu povećavala u odnosu na druga vremena. Iako je on, alejhi selam, u svakom trenutku bio vrhunac plemenitosti i velikodušnosti, Ramazan je bio vrijeme u kojem je njegova dobrota dosežala svoj najviši stepen.

Time nas Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučava da su Kur'an i sadaka nerazdvojni u Ramazanu: Kur'an omekšava srca, a sadaka ih čisti od sebičnosti. Kada se spoje u ovom mubarek mjesecu, postaju put ka Allahovom zadovoljstvu i milosti, te znak istinske vjere koja se ogleda u djelima, a ne samo u riječima.

Noćni namaz – kijamu-l-lejl (teravija)

Noćni namaz spada u posebno naglašene sunnete i ibadete u mjesecu Ramazanu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podstakao je svoj ummet na ovaj ibadet riječima: „Ko provede Ramazan u noćnom namazu, s vjerom i nadom u nagradu, bit će mu oprošteni raniji grijesi.“ (Hadis bilježi Buhari)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao je jedanaest rekata, pri čemu je učenje Kur'ana u namazu bilo dugo i smireno. Ebu Seleme ibn Abdurrahman prenosi da je upitao Aišu, radijallahu anha: „Kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao u Ramazanu?“ Ona je odgovorila: „Nije u Ramazanu, niti u drugim mjesecima, klanjao više od

jedanaest rekata." (Hadis bilježi Muslim)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obradovao je vjernike i velikom olakšicom i nagradom, kazavši da onaj ko klanja noćni namaz s imamom, sve dok imam ne završi namaz, ima nagradu kao da je klanjao cijelu noć. Rekao je, sallallahu alejhi ve sellem: „Ko klanja s imamom dok on ne završi, bit će mu upisano kao da je klanjao cijelu noć." (Hadis bilježi Ibn Madže)

Iz riječi „ko klanja s imamom" jasno se razumije posebna vrijednost teravije, u džematu tokom Ramazana i to da se klanja za njim sve dok ne preda selam. Ovo su potvrdili i učenjaci.

I'tikaf i Lejletu-l-Kadr

I'tikaf je pohvaljen ibadet u Ramazanu, ali i u drugim danima godine, a svoju punu vrijednost i ljepotu dobija upravo u ovom mubarek mjesecu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustrajavao je u i'tikafu tokom posljednjih deset dana Ramazana sve dok ga Allah, dželle šanuhu, nije pozvao Sebi. Abdullah ibn Omer, radijallahu anhu, prenosi: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, boravio je u i'tikafu posljednjih deset dana Ramazana." (Hadis bilježi Muslim)

Jedan od glavnih razloga Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, i'tikafa bilo je tražanje za Lejletu-l-Kadrom. Aiša, radijallahu anha, prenosi da je Allahov Poslanik rekao: „Tražite Lejletu-l-Kadr u posljednjih deset noći Ramazana." (Hadis bilježi Buhari)

Lejletu-l-Kadr je noć kojoj je Allah dao posebnu čast i vrijednost, učinivši ibadet u njoj vrednijim od ibadeta u hiljadu mjeseci. Onaj ko bude lišen njenog dobra, uistinu je lišen velikog hajra. Uzvišeni Allah kaže: „*Noć Kadr bolja je od hiljadu mjeseci.*" (El-Kadr, 3)

Također, Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Ko provede Lejletu-l-Kadr u namazu, s vjerom i nadom u nagradu, bit će mu oprošteni raniji grijesi." (Hadis bilježi Buhari)

Lejletu-l-Kadr je prilika kakva se rijetko daje u životu. To je noć u kojoj se otvaraju vrata milosti, u kojoj se brišu grijesi i u kojoj se sudbine ispisuju.

Moral i lijepo ponašanje

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najljepšeg ahlaka među ljudima. Uzvišeni Allah ga je pohvalio riječima: „*A ti si, zaista, na veličanstvenom moralu.*" (El-Kalem, 4)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozoravao je na loš moral uopće, a posebno je na to skretao pažnju u mjesecu Ramazanu. Post nije samo suzdržavanje od hrane i pića, već i od svega što kvari čovjekovu čast, smiraj i odnos prema drugima. Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik rekao: „Post je štiti. Kada neko od vas posti, neka ne govori ružne riječi i neka se ne ponaša neznačajki. Ako ga neko napadne ili uvrijedi, neka kaže: - Ja postim, ja postim." (Hadis bilježi Ebu Davud)

U drugom hadisu Allahov Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, jasno ukazuje na suštinu posta: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu, Allahu nije potrebno da on ostavlja svoje jelo i piće." (Hadis bilježi Buhari)

Ovi hadisi nas podsjećaju da je Ramazan škola morala i samokontrole. Pravi post se ogleda u smirenom jeziku, blagom srcu i lijepom ophođenju prema ljudima. Onaj ko u Ramazanu ne popravi svoj ahlak, propustio je jednu od njegovih najvećih poruka.

DOGAĐAJI IZ ŽIVOTA ALLAHOVOG POSLANIKA S.A.V.S. U RAMAZANU

– **Objavljivanje Kur'ana:** Plemeniti Kur'an objavljen je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u mjesecu Ramazanu. Na to jasno ukazuju riječi Uzvišenog Allaha: „*U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla.*" (El-Bekare, 185) Ovaj događaj predstavlja prekretnicu u historiji čovječanstva i najveću blagodat Ramazana, jer je u njemu započelo spuštanje Allahove upute ljudima.

– **Smrt majke vjernika Hatidže, radijallahu anha:** Smrt hazreti Hatidže, Allah bio njome zadovoljan, dogodila se u desetoj godini poslanstva, otprilike tri godine prije Hidžre, a prema poznatom mišljenju, u mjesecu Ramazanu. Njena smrt bila je jedan od najtežih trenutaka u životu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer mu je ona bila oslonac, utjeha i prva podrška u vjeri.

– **Slanje izvidnice Hamze ibn Abdul-Muttaliba, radijallahu anhu:** U Ramazanu prve godine po Hidžri desila se i prva vojna izvidnica u islamu, poznata kao izvidnica kod mora, koju je predvodio Hamza ibn Abdul-Muttalib, radijallahu anhu.

– **Bitka na Bedru:** Velika bitka na Bedru dogodila se u mjesecu Ramazanu, sedamnaestog dana druge godine po Hidžri. To je bio dan u kojem je Allah pomogao malobrojne vjernike protiv mnogo brojnijeg neprijatelja. U toj bici poginuli su neki od najistaknutijih neprijatelja islama, poput Ebu Džehla Amra ibn Hišama, Umejje ibn Halefa i Asa ibn Hišama ibn Mugire, a njihova tijela bačena su u bunar na Bedru.

U istom mjesecu i istoj godini, dvadeset petog dana Ramazana, odmah nakon povratka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, s Bedra, desio se i događaj u kojem je ubijena Esmā bint Mervan, koja je otvoreno vrijeđala Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, napadala islam i huškala protiv njega.

Svi ovi događaji svjedoče da Ramazan nije bio samo mjesec klasičnih ibadeta, već i mjesec velikih prekretnica, iskušenja i Allahove pomoći.

DODATNI DOGAĐAJI IZ ŽIVOTA ALLAHOVOG POSLANIKA S.A.V.S. U RAMAZANU

– **Smrt Rukajje, radijallahu anha:** U mjesecu Ramazanu druge godine po Hidžri preselila je Rukajja, kćerka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i supruga Osmana

ibn Affana, radijallahu anhu. Njena smrt bila je velika bol za Poslanika, alejhi selam, naročito jer se desila u vrijeme Bitke na Bedru, kada Osman, radijallahu anhu, zbog njene bolesti nije mogao učestvovati u bici, po Poslanikovo dozvoli.

– **Brak sa Zejnebom bint Huzejme, radijallahu anha:** U trećoj godini po Hidžri, u mjesecu Ramazanu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio se Zejnebom bint Huzejme bint el-Haris, radijallahu anha, koja je bila poznata po nadimku *Majka siromaha* (Ummul-mesakin), zbog svoje velike brige i samilosti prema siromašnima i potrebnima.

– **Izvidnica Zejda ibn Harise:** U Ramazanu šeste godine po Hidžri desila se izvidnica koju je predvodio Zejd ibn Harise, radijallahu anhu, protiv plemena Benu Fezare. Ovaj događaj svjedoči o stalnoj budnosti i organiziranosti muslimanske zajednice u tom periodu.

– **Oslobođenje Mekke (Fethul-Mekke):** Jedan od najveličanstvenijih događaja u historiji islama, koji je trajno promijenio tok povijesti, desio se u Ramazanu osme godine po Hidžri – oslobođenje Mekke. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, krenuo je iz Medine desetog dana Ramazana, a u Mekku je ušao nakon devetnaest dana. Taj dan obilježen je oprostom, poniznošću i trijumfom istine nad zabludom.

U istom mjesecu i istoj godini, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao je izvidnicu predvođenu Halidom ibn Velidom, radijallahu anhu, da poruši idol Uzza, pet noći prije kraja Ramazana. Nedugo zatim poslao je i izvidnicu Sa'da ibn Zejda el-Ešhelija, radijallahu anhu, radi uklanjanja idola Menat, šest noći prije završetka Ramazana.

Ovi događaji jasno pokazuju da je Ramazan bio mjesec u kojem su se, pored ibadeta i imanske atmosfere, dešavale i velike historijske prekretnice. To je mjesec u kojem su se spajali vjera, odgovornost, mudrost i snaga, sve pod okriljem Allahove pomoći i upute.

Ovo je samo dio upute Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u mjesecu Ramazanu i dio njegove prakse i sunneta u ovom blagoslovljenom vremenu. Zato je na nama da Ramazanu damo njegovo pravo, da iskoristimo njegove dane i noći, nadajući se Allahovom zadovoljstvu i moleći Ga da nam podari sreću na ovom i budućem svijetu.

Koliko smo samo potrebni da se ugledamo na našeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da ga slijedimo i da se na njega ugledamo u njegovom ibadetu, ponašanju i cjelokupnom životu. Iako Allahov rob nikada neće dostići stepen Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dužan je da mu se približi koliko može, da se trudi i da bude ustrajan.

Uzvišeni Allah kaže: „*Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu i koji često Allaha spominje.*" (El-Ahzab, 21)

Neka nam Ramazan bude vrijeme buđenja srca, obnavljanja veze s Allahom, a slijedenje sunneta našeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, put kojim ćemo, Allahovom milošću, doći do spasa i istinske sreće na obadva svijeta.

POST IZMEĐU FORME I SUŠTINE

Dr. Harun-ef. Eminagić
AUTOR

Ramazanski post je u svojoj suštini olakšavanje, a nikako otežavanje. Vjernici su svjesni da kada bi stalno bili u ibadetu i postu, opet ne bi mogli u potpunosti izraziti zahvalnost Allahu na neizmjernim blagodatima koje im je podario.

U današnjem vremenu, u našim svakodnevnim ibadetima, uviđa se veliki raskol između forme i suštine. Naime, mnoštvo je onih koji se nimalo ne osvrću na formu, a sa druge strane ima i onih koji previše pridaju pažnje formi na štetu same suštine. Mali je broj onih koji su napravili ravnotežu između njih, onako kako to islam zahtijeva.

A ima li pogubnije pojave u jednom muslimanskom društvu od samo formalnog pristupa vjeri, koji predstavlja glavni kamen spoticanja ka njenom ispravnom poimanju i prakticiranju? Formalizam označava pridavanje pažnje izgledu i obliku nauštrb suštine ili biti određenog postupka. Allahov Poslanik s.a.v.s., znajući za ovu bolest koja vreba svakog iskrenog trudbenika, kaže: „Djela se cijene samo prema namjerama.“ I kaže: „Allah ne gleda u vaše likove, već gleda u srca vaša.“ Znači, bez obzira na rezultate, naši postupci se vrednuju shodno motivima koji su nas potakli da ih izvršavamo. Važno je naglasiti da islam nesumnjivo daje na važnosti forme ili vanjskom izgledu stvari. Jednostavno, ovo-ga svijeta ne bi bilo bez njegove forme, kao i samog čovjeka. Zato se forma stvari nikada ne može i ne smije zaobići. Sam Kur'an podučava da je jedno od Allahovih dž.š. lijepih imena i ime El-Musavvir, u značenju da je On *Oblikovatelj* ili *Darovatelj* formi svih stvari na najljepši mogući način. I ta forma koja je data svijetu, čovjeku i svemu drugome je ona najljepša, najprikladnija i najpodesnija. Uzvišeni je rekao: „Mi stvaramo čovjeka u najljepšem skladu“ (Et-Tin, 4), tj. u najljepšem liku, izgledu ili formi. Ali ako se u okrilju određenih okolnosti desi da se jednom od njih dvoje mora dati prednost, svakako da će se prednost dati suštini nauštrb forme.

Svi propisani ibadeti u islamu imaju svoju formu i suštinu koje su neraskidivo povezane. Na primjer, u jednom hadisu stoji da je Allahov Poslanik a.s. rekao: „Najveći je kradljivac onaj koji krade od svoga namaza.“ „Božiji Poslanice“- povikaše prisutni - „kako čovjek može krasti od namaza?“ On odgovori: „Ako ne upot-

punjuje ruku ili sedždu, ili tesbih između rukua i sedžde.“ (Ahmed). Dakle, sam Poslanik a.s. potcrtava važnost pravilnog obavljanja namaza i njegovih sastavnih dijelova u vanjskom, formalnom smislu. Drugim riječima, i formi namaza mora se pokloniti dužna pažnja i izvršiti je na najljepši način, jer je povezana sa suštinom namaza, a to je: „...i obavljaj namaz da bi se Mene sjećao“ (Ta-Ha, 14), kao i: „Zaista namaz odvrća od razvrata i od svega što je ružno.“ (El-Ankebut, 45)

Kada je u pitanju ramazanski post, forma ibadeta posta sastoji se od sustezanja od jela, pića i intimnog odnosa u periodu od zore, pa do zalaska sunca. Njegova suština opisana je kur'anskim ajetom u kojem je i naređen: „O, vjernici, propisuje vam se post... da biste bili Bogobojazni.“ (El-Bekare, 183) U dobro poznatom hadisu stoji: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu (za vrijeme posta), Allah nema potrebu za tim da on ostavi svoju hranu i piće.“ (Buhari) Ove riječi predstavljaju najkraći i najbolji komentar o formi i suštini posta.

Pored toga, suština posta se još ogleda u tome da on predstavlja potvrdu vjerovanja u gajb, u neviđeno, vjerovanja u ono što se vidi srcem, a ne očima, te svjesno i dragovoljno odricanje od prolaznih dunjalučkih blagodati s ciljem da se postigne ahiretska nagrada i korist. Zatim, suština posta je u tome da vjernik i vjernica dokuče stepen bogobojaznosti, a biti bogobojazan znači biti sušta čestitost i dobrotu i čuvati se velikih i malih grijeha. U tom smislu su riječi Džabira ibn Abdullaha: „Kada postiš neka posti i tvoj jezik, tvoj vid i sluh i svi tvoji organi. I ne dozvoli da dan tvoga posta bude isti kao i svaki drugi dan.“

Ramazanski post je u svojoj suštini olakšavanje, a nikako otežavanje. Vjernici su svjesni da kada bi stalno bili u ibadetu i postu, opet ne bi mogli u potpunosti izraziti zahvalnost Allahu na neizmjernim blagodatima koje im je podario. Zato u ramazanskom postu vide istinsko olakšanje, jer od 360 dana u godini, Allah od njih traži da poste samo 30 dana i za to im obećava nagradu koju ni zamisliti ne mogu. Na to aludira i kur'anska poruka: „Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće

imate.“ (El-Bekare, 185) Zatim, suština posta je u odazivanju na Allahov poziv i naredbu. Kada čuju Allahovu naredbu, vjernik i vjernica ostavljaju čak i ono što im je u osnovi dozvoljeno, kao što su hrana i voda, i time potvrđuju svoje iskreno vjerovanje kao što su to prije njih potvrdili odabrani Allahovi robovi: Ibrahim a.s., Musa a.s., Isa a.s. i Muhammed s.a.v.s. i njihovi iskreni sljedbenici. Oni žude za takvim društvom na Ahiretu i nipošto se ne žele spustiti na nivo onih koji se pokoravaju šejtanu i niskim strastima, koji u nedostatku vjere i morala čine razvrat i u zlu svaku granicu prelaze. Umjesto Allahu, Koji ih je stvorio u najljepšem obliku i podario im razum i ostale blagodati, oni se pokoravaju i robuju animalnim porivima. Na taj način ti nesretnici sami sebi uskraćuju istinski užitek, čak i u dunjalučkim blagodatima. Njima se samo čini da uživaju, oni zapravo pate i osjećaju neopisivu tegobu, pa nemoralom, opijanjem i drogiranjem pokušavaju pobjeći od te bolne i sumorne stvarnosti. Znači, zabrana hrane i pića nije glavni aspekt posta kod muslimana, već je to samo fizički aspekt iza kojeg stoji pravi smisao posta - usađivanje navike samokontrole i strpljenja u biće vjernika. Jer uz to dvoje namjera postaje iskrena, a odluka čvrsta, životne prilike su za čovjeka lakše, strasti su slabije, a želje racionalnije, ljutnja je blaža, a osveta rjeđa, odlazak sa kućnog praga je podnošljiviji, a rastanak sa porodicom bezbolniji.

Zbog svega napisanog ne bi nam se, ni po koju cijenu, smjelo desiti da "postimo" cio mjesec Ramazan, a da ne shvatimo i ne dosegnemo suštinu posta, a to je, u najkraćem, podizanje svijesti o Allahu dž.š. da nas On gleda, vidi, zna šta radimo javno i tajno, zna i naše misli, naše skrivene želje i namjere. Ono što moramo izbjeći, što nam se nikako ne smije desiti, jeste da "prespavamo" Ramazan, farzove dnevnih namaza, a zatim dođemo na teraviju u džemat, ili na noćni namaz, misleći da to sa tim nadomjestimo. Neka nas ovaj Ramazan i post u njemu nauči da što više postimo od grijeha i nakon što se on završi. Da se naučimo, zbog svijesti o Allahu dž.š., suzdržati od harama, svega lošeg i negativnog tokom cijele godine i ostatka našeg života.

KUR'AN I RAMAZAN

Dr. hfz. Maid Ibrahimović
AUTOR

Kur'an oživljava čovjekovo srce iz stanja mrtvila, kao što voda oživljava osušenu zemlju. On unosi novi život i duhovno zadovoljstvo kod čovjeka, usmjerava ga i vodi ga ka beskrajnoj sreći.

Pod pojmom *Objava* najčešće se misli na Kur'an koji je objavljen preko posljednjeg Allahovog poslanika, Muahmmeda a.s., cijelom čovječanstvu. Kur'an je jedina objava koja je sačuvana u izvornom obliku bez ikakvih preinaka, izmjena i iskrivljivanja. Kur'an je najprije izuzet iz Levh-i mahfuzi i spušten na nama najbliže nebo, odakle je, u periodu od 23 godine, postepeno objavljivan Allahovom poslaniku Muhammedu a.s. Kur'an sadrži upute, pouke, poruke, propise po kojima ljudi trebaju organizirati svoj život. Kur'an sadrži propise o postu kao trećoj glavnoj islamskoj dužnosti koju izvršavamo u toku Ramazana.

Ramazansko vrijeme je blagoslovljeno, jer je u njemu objavljen Kur'an koji oblikuje i daje smisao života svakom čovjeku koji želi poslušati njegove upute i smjernice. Bez Božije objave čovjek bi bio izgubljen u tami i stranputici koja bi ga odvela u propast. Ramazan, Objava i post daju nam smirenost, zadovoljstvo, ljepotu života i jačaju našu ljudskost, čestitost i bogobožnost, štite čovjeka od grijeha, osvježavaju naše biće, te duhovno čiste i osvjetljavaju srca i duše. Allah dž.š. istiće mjesec Ramazan (mjesec posta) ispred drugih mjeseci time što ga je odabrao za objavu Kur'ana. Allah dž.š. u Svojoj plemenitoj Knjizi kaže:

„U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima, jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga posti, a ko bolestan bude ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti. Allah hoće da vam olakša, a ne da teškoće imate, da određeni broj dana ispunite i da Allaha veličate za uputu koju vam je dao, te da zahvalni budete.“ (Korkut Besim, *Kur'an s prijevodom*, El-Kalem, Sarajevo, 2017, El-Bekare, ajet 185, str. 28)

Ibn 'Abbas kaže: „Džibril je spušten sa cijelim Kur'anom na dunjalučko nebo, pa ga je prenio melekima pisarima, a nakon toga je dostavljao Muhammedu a.s. iz dana u dan jedan, dva, tri ajeta i suru. (*Tefsir Ibn 'Abbas*, Libris, Knjiga VI, Sarajevo, 2007, str. 127)

Ibn Kesir, pojašnjavajući ovaj ajet, kaže: „Allah dž.š. je objavio Kur'an kao uputu srcima robova Svojih koji ga vjeruju, prihvataju i slijede. Osoba koja bude kod kuće na početku mjeseca Ramazana, bude zdrava, obavezna je

da posti mjesec Ramazan. Međutim, Gospodar je dao olakšicu za one osobe koje su bolesne i na putu, da ne poste, kao vid olakšanja i milosti prema robovima, pod uvjetom da to nadoknade.“ (Muhamed Nesib er-Rifa'i, *Tefsir ibn Kesir*, Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, II izdanje, Sarajevo, 2002. god, str. 742)

Obaveza napaštanja propuštenih dana ramazanskog posta nije vremenski precizirana obaveza, ali je poželjno da se propušteni dani naposte prije dolaska novog Ramazana. (Purdić Ahmed i Subašić Elvedin, *Ramazan najdraži gost u našem domu*, Priredila: Redakcija IIN Preporod, Media centar IZ-e u BiH, Sarajevo, 2020, str. 22)

Prenosi se od Ibn Abbasa da je rekao: „... Džibril se susretao s njim (Poslanikom a.s.) svaku ramazansku noć sve do kraja mjeseca. Tada mu je Allahov Poslanik a.s. učio Kur'an.“ Svakodnevni susret Poslanika a.s. s Džibrilom još više ga je podsticao na činjenje dobra. (Muhamed b. Ismail el- Buhari, *Sahihu-l-Buhari*, Zbirka III, Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2009, br. hadisa 4997, str. 966 i 967)

Post u mjesecu Ramazanu ima svoju veliku vrijednost. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik a.s. rekao: „Ko bude postio Ramazan vjerujući i nadajući se nagradi, bit će mu oprošteni prethodni grijesi.“ Vjerujući da je post mjeseca Ramazana farz - stroga obaveza, želeći doći do nagrade koju sa sobom nosi ovaj mjesec, posteći rado, ne mrzeći i ne prezirući post. (En-Nevevi, Jahja b. Šeref, *Vrtovi pobožnosti*, Udruženje „Orijent“, Sarajevo, 2017, br. hadisa 1219, str. 555)

Objava i post okrepljuju, produhovljuju i energiziraju čovjekovu dušu i srce koji su zamoreni i repetitivni od dunjalučkih problema, dajući im izlaz i snagu da prevaziđu i prevla-

daju sva iskušenja koja su ih zadesila na dunjaluku. Slijedeći kur'anske upute, vjernik razvija i oblikuje svijest o Allahu dž.š., a post je test čovjekove svijesti koja se razvila o Allahu dž.š. Ramazan nas podsjeća na milost i oprost od našeg Gospodara, zato ga treba iskoristiti u postu i ibadetu kako bismo zadobili milost Božiju.

S druge strane, post se može realizirati samo onda ako je vjernikova svijest toliko narasla da mu je dovoljna samo pomisao na Allahovu kontrolu, tj. da je potpuno svjestan i uvjeren da ga Allah u svakom trenutku vidi, iako on Njega ne vidi, te da Allah zna njegove misli, a kamoli postupke. Allah dž.š. je propisivao ono što je bilo primjereno trenutnom stepenu svijesti i spremnosti muslimana da to odmah prihvate i primijene u praksi. (Internet: <https://izbih.no/2020/06/07/2-2-islamski-propisi-o-postu/>, pristupljeno, 14.01.2026. godine)

Kur'an i post popravljaju i usavršavaju duhovnost kod čovjeka, kreirajući i unapređujući njegove moralne vrijednosti, razvijajući čvrste i jake temelje njegove opstojnosti na obadva svijeta. Kur'an nam govori da je post propisan radi bogobožnosti, a ne zbog toga da ljude pati, niti da ih izgladnjuje. Kur'anom i postom se odgajaju, indoktriniraju, čiste duše i srca, a s druge strane ljudi se duhovno razvijaju i postaju vjerski jači i snažniji. Kur'an kao objava i post kao stroga obaveza - farz su povezani, jer objava Kur'ana je počela u mjesecu Ramazanu, a post u Ramazanu je propisan svakom punoljetnom, zdravom i pametnom muslimanu i muslimanki koji se nalaze kod kuće i stroga je obaveza (farz) postiti od zore do zalaska sunca.

Gospodaru, učini nas od Tvojih iskrenih robova i uvedi nas u Džennet. Amin.

RAMAZAN U PORODICI - ODGOJ KROZ IBADET

„Učili smo djecu da poste, pa smo im pravili lutke od vune; kada bi neko od njih zaplakalo od gladi, dali bismo mu lutku da se igra dok ne bude vrijeme iftara.“ (Buhari, Feth: 1960)

Msc. Aida Smailagić Murić
AUTOR

Allah dž.š. je podario Ramazan iz milosti prema Svojim robovima. Svaki musliman treba da je svjestan te blagodati i da se priprema, iščekujući Ramazan sa velikom željom i radošću. Blagodati Ramazana su mnogobrojne, pa ih vjernici trebaju iskoristiti kako bi popravili sebe i tu pozitivnu energiju prenijeli na svoje porodice.

Porodica je najbitnija ćelija društva i ako ona bude sačuvana i ustraje na pravome putu, zajednica će opstati sa svim vrijednostima koje se gaje i čuvaju. Ako se desi da porodica i njeni članovi posustanu, prepuste se dunjalučkim uživanjima i izgube univerzalne vrijednosti, zajednica će krenuti putem propasti.

Ramazani je prilika za svaku muslimansku porodicu da prođe kroz mjesečnu školu odgoja, discipline, potpomaganja, zajedničkog ibadeta kroz namaz, post, zekat, učenje Kur'ana, zajedničkih sehura i iftara. Kada svi članovi porodice uspješno završe ovu mjesečnu školu, za koju su se pažljivo pripremali i u kojoj su svaku sekundu iskoristili za ibadete i dobra djela, takva porodica će nakon Ramazana ponijeti diplomu uspješnih i sretnih. Oni će svojim primjerom, znanjem, ustrajnošću i pozitivnom energijom uticati na druge, a to će doprinijeti popravljaju općeg stanja u društvu.

Uzvišeni Allah dž.š. propisao je post u mjesecu Ramazanu da bi svaki postač sebe popravio i izgradio svijest o Njemu Uzvišenom. Allah dž.š. kaže: „O vjernici, propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste bili bogobojazni.“ (El-Bekare, 183)

Odgoj djece kreće u porodici i tu se postavlja temelj na kojem će se, kasnije, graditi sve ostalo. Ako je dobro postavljen temelj,

onda će građevina biti postojana, čvrsta, jaka i stabilna. Djeca će najčešće raditi ono što vide od svojih roditelja. Veoma je važno da roditelji usklade svoje ponašanje, jer će djeca više poprimiti onoga što vide od onoga što čuju. Ako se desi da naše riječi ne prate naša djela ili djela budu suprotna od onoga našta pozivamo našu djecu, sa željom da ih podučimo i odgojimo, nećemo uspjeti.

Primarna uloga svake majke jeste odgojanje djece. Odgoj svijesti o Allahu dž.š. je na prvom mjestu, zatim navikavanje djece na namaz što intenzivnije počinje od sedme godine života, kako to Poslanik a.s. kaže: „Navikavajte djecu namazu kada budu imala sedam godina, a kada navrše deset, onda ih primorajte.“ (Ebu Davud, Salat, 25-26) Poslanik s.a.v.s. dao nam je period od tri godine da djecu naviknemo na namaz. Zatim, odgoj o lijepom ponašanju prema porodici i ostalim ljudima.

U ovom blagoslovljenom mjesecu roditelji će se posvetiti mnogobrojnim dobrim djelima od kojih će imati velikog haira i bereketa. U porodici će se osjetiti posebna ramazanska atmosfera, gdje će svi članovi porodice imati svoja prava i dužnosti. Cijela porodica trebala bi zajedno raditi na provođenju Ramazana u ibadetu i da svaki član učestvuje u aktivnostima koliko može. Buđenje na sehur, odlazak na mukabelu i teravih namaz, slušanje i učenje Kur'ana i pripremanje iftara, ibadeti su koji djeci, kao i odraslima, ostavljaju neizbrisiv trag.

Kako je namaz druga islamska dužnost (šart), a post Ramazana treća, navikavanje postu je sljedeća dužnost na koju treba do punoljetstva naviknuti dijete. Period od desete do trinaeste godine (kada neka djeca dostižu i punoljetstvo u vjeri), vrijeme je kada navikavamo djecu i na post? Naravno da su i vrijeme za navikavanje postu, kao i metode, prepušteni individualnoj procjeni roditelja. Poslanik a.s. nije nam definirao načine navikavanja. Ar-Rubai b. Mu'awis, govoreći o Ramazanu kada je bio propisan, kaže: „Učili smo djecu da poste, pa smo im pravili lutke od vune; kada bi neko od njih zaplakalo od gladi, dali bismo mu lutku da se igra dok ne bude vrijeme iftara.“ (Buhari, Feth: 1960)

Ima roditelja koji misle da nije važno učiti djecu postu, a djeci to može biti interesantno. I ona su sposobna da poste, dok su problem

roditelji koji ih odgovaraju iz svoje „nježnosti“ prema njima. Djeca nisu obavezna da poste, što ne znači da ne žele i da neće pokušati, pogotovo ako im olakšamo i stimuliramo ih na to. Zato su naše nane i majke postepeno navikavale djecu postu. U tu svrhu koristile su lahke i prihvatljive metode kao, na primjer, da djeca poste od ikindije ili podneva, pa spajaju te sate posta sa drugima; ili od sehura do podneva kada se nahrani i napoji, pa nastavi postiti do iftara. To se u našem narodu naziva „našivanje“ posta, što je ustvari spajanje prekinutog posta. Tako, na primjer, djeca na sehuru započinju post, a kada ogladne, dobiju da jedu, naravno koliko hoće, ali im roditelji objasne da je to „našivanje“, tako da dijete pomisli da je ispostilo cijeli dan. Oni koji su u djetinjstvu iskusili ovu metodu sjetit će se da su bili najponosniji kada bi samo jednom „našili“ svoj post, a kada bi uspjeli ispostiti cijeli dan, dobivali bi velike pohvale i poklone za iftar od roditelja, komšija, rođaka, prijatelja porodice i šire zajednice.

Pripremanje iftara i pozivanje rodbine i prijatelja na iftarsku gozbu nešto je što veoma pozitivno utiče na odgoj same porodice koja priprema iftar. Dok ukućani jedni drugima pomažu oko pripremanja iftara, gdje se uključuju i djeca, razvija se svijest kod prisutnih o značaju Ramazana, posta, iftara, te ugošćavanja gostiju. U prediftarsko vrijeme, kada se sve stiša i svi iščekuju glas ezana upućujući dove Uzvišenom Gospodaru da im ukabuli post i sve ostale ibadete, vjernička srca osjećaju smiraj, sreću i zadovoljstvo, nadajući se obećanoj nagradi koja je u hadisi-kudsiju opisana kao posebna. Prenosi se od Poslanika a.s. da je kazao: - Rekao je Uzvišeni Allah dž.š.: „Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem... Postač ima dvije radosti kojima se veseli: raduje se kad iftari i radovat će se svome postu kada bude susreo svoga Stvoritelja.“ (Buhari, 1904; Muslim, 1151)

Ramazanski ibadeti duboko utiču na svakog ko im iskreno pristupi, čineći ono što je Allah dž.š. naredio, a strogo se kloneći onoga što je zabranio i nadajući se nagradi. Neka nam ovaj Ramazan bude poseban, da ga u ibadetu i dobrim djelima provedemo, da iz njega bolji vjernici izađemo, te da se samo Allahu dž.š., sve dok smo živi, pokoravamo.

KAKO SAČUVATI RAMAZANSKI DUH NAKON BAJRAMA

Ramazan je škola u kojoj se čovjek uči kako da vlada sobom, a ne da sobom bude vladan. U toj školi nismo učili samo kako gladovati, već kako obuzdati jezik, pogled i srce; kako utišati strasti, a pojačati svijest o Allahu. U Ramazanu smo osjetili koliko malo nam, zapravo, treba da bismo bili smireni i koliko su naša srca gladnija zikra nego hrane. I zato bi bilo tužno da sve ono što smo naučili ostane zaključano u ovom mjesecu, a da se s prvim bajramskim danima vratimo starim navikama, nemaru i zaboravu.

Msc. Ajla Uluč Bajrović
AUTOR

Polako ispraćamo mubarek Ramazan, mjesec u kojem su se srca smirivala, duše budile, a pogledi uzdizali prema Uzvišenom. To je mjesec u kojem smo, kroz post, namaz, Kur'an, zikr, sadaku, zekat i mnogobrojne druge ibadete, nastojali da Mu se približimo, tražeći Njegovu milost, oprost, zadovoljstvo i spas od vatre. Ramazan nije bio samo niz dana i noći, već poseban gost koji je ušao u naše domove i naša srca, donoseći sa sobom mir kakav se rijetko gdje može pronaći.

Ramazan je škola – tiha, ali snažna. Škola u kojoj se čovjek uči kako živjeti bolje, svjesnije i odgovornije. U toj školi ne pune se samo stomaci nakon iftara, već se pune i srca imanskom snagom, energijom koja bi trebala trajati i zračiti kroz ostalih jedanaest mjeseci u godini. To je mjesec koji je Allah odlikovao nad svim drugim mjesecima, vrijeme u kojem je objavljena Njegova Knjiga i u kojem je post propisan kao obaveza, ali i kao lijek za dušu.

U Ramazanu se spušta posebna Allahova milost. Osjetite je oni koji poste iskreno, koji klanjaju s poniznošću, koji Kur'an uče s razumijevanjem, koji zikrom smiruju svoja srca. U tom mjesecu u nama se bude najiskreniji osjećaji – postajemo bliži svojoj porodici, rodbini i prijateljima, mekši prema ljudima, osjetljiviji na tuđu bol. U Ramazanu su glasovi tiši, strasti obuzdanije, a misli češće okrenute Allahu. Spremniji smo na odricanje, na žrtvu, na ostavljanje ružnih navika, jer Ramazan nas uči da post nije samo suzdržavanje od hrane i pića, već suzdržavanje od svega što prlja srce i udaljava od Allaha.

Ipak, Ramazan je i ogledalo. U njemu se jasno vidi ko posti samo tijelom, a ko posti i srcem. Koliko je onih koji poste od jela i pića, ali ne poste od ružnih riječi, ogovaranja, povređivanja drugih. I koliko je onih koji su ove mubarek dane iskoristili do kraja, ali i onih koji su ih proveli u nemaru, na društvenim mrežama, u lijenosti i odgađanju dobra. Iako su šejtani u ovom mjesecu okovani, ostaju naše slabosti, naše navike i naša oklijeva-

nja. Ali Allah je Milostiv. Vrata tevbe su otvorena i On ne zatvara vrata onome ko Mu se iskreno vrati.

Ramazan polahko odlazi, a s njim odlaze i dani koji se nikada više neće vratiti. Sljedeći Ramazan dočekat će samo oni kojima to Allah dozvoli. Zato vjernik ne gubi nadu, jer zna da su posljednji dani Ramazana najvredniji, da je njegova zadnja trećina oslobođanje od vatre i da su neparne noći posljednjih deset dana vrhunac Allahove milosti. To su dani u kojima Allah daje posljednju priliku onima koji su zakasnili, koji su posustali, koji su pali – da se podignu i da Mu se vrate.

Allah obećava sigurnost i radost onima koji kažu: „Naš Gospodar je Allah“ i koji u tome ustraju. Ustrajnost je srž vjere. Ona se ne ogleda samo u ramazanskoj revnosti, već u postojanosti nakon Ramazana – u čuvanju jezika od ružnog govora, pogleda od harama, srca od zavisti i nemara. Vjernik je uvijek na dobitku: ako ga zadesi dobro – zahvalan je, a ako ga zadesi teškoća – štrpljiv je.

Zato se nakon Ramazana pitamo: Šta dalje? Kako sačuvati ono stanje smirenosti i bliskosti s Allahom koje smo osjetili? Prije svega, moramo biti svjesni da Ramazan koji smo ispratili možda nikada više nećemo doživjeti. Zato je važno da ono što smo započeli ne prekidamo – da nam namaz ostane stub dana, Kur'an svakodnevni saputnik, zikr smiraj za srce, a dobročinstvo način života. Kur'an nije objavljen samo za Ramazan, već kao stalna uputa i milost.

Ramazan je škola u kojoj se čovjek uči kako da vlada sobom, a ne da sobom bude vladan. U toj školi nismo učili samo kako gladovati, već kako obuzdati jezik, pogled i srce; kako utišati strasti, a pojačati svijest o Allahu. U Ramazanu smo osjetili koliko malo nam, zapravo, treba da bismo bili smireni i koliko su naša srca gladnija zikra nego hrane. I zato bi bilo tužno da sve ono što smo naučili ostane zaključano u ovom mjesecu, a da se s prvim bajramskim danima vratimo starim navikama, nemaru i zaboravu.

Nakon Ramazana, prvo što trebamo čuvati jeste namaz. Namaz je bio stub naših dana u Ramazanu i mora ostati stub i nakon njega. Ako nam je bilo moguće ustajati na sehur i noćni namaz, onda nam je sigurno moguće klanjati pet dnevnih namaza u njihovom vremenu. Namaz nakon Ramazana postaje mjera naše iskrenosti – pokazatelj da li smo Allaha obožavali zbog Ramazana ili smo Ramazan iskoristili da bismo se vratili Allahu.

Zatim dolazi Kur'an. On nije objavljen samo za Ramazan, niti je njegova uloga da stoji na polici do sljedeće godine. On je govor Allaha, milost i uputa, a srce vjernika bez Kur'ana brzo ponovo ogladni. Ne moramo učiti mnogo, ali trebamo učiti redovno – makar nekoliko ajeta dnevno, s raz-

mišljanjem i željom da nas Allahove riječi poprave, smire i usmjere. Jedan ajat s razumijevanjem bolji je od mnogo stranica bez prisutnog srca.

Ramazan nas je naučio i vrijednosti noći. Naučio nas je da u tišini, dok svijet spava, Allah sluša, prima dove i oprašta. Zato bismo, i nakon Ramazana, trebali sačuvati barem djelić te noćne bliskosti – makar jednu noć sedmično, makar nekoliko minuta pred zorom, da Mu se obratimo, da Ga zamolimo da nas ne prepusti Rama samima. Jer onaj ko zna kako se dovalo u Ramazanu, zna i koliko srce bez dove postaje teško.

Post ne prestaje završetkom Ramazana. Nafila postovi – ponedjeljak i četvrtak, tri dana u mjesecu, šest dana ševvala – sve su to prilike da tijelo i duša ostanu disciplinirani, a srce budno. Post nas podsjeća da nismo stvoreni da slijedimo svaki hir, već da se uzdižemo iznad njega.

Ramazan nas je podsjetio i na snagu zikra i istigfara. Koliko smo puta osjetili smiraj dok smo spominjali Allaha, koliko su nam suze bile bliže dok smo tražili oprost. I nakon Ramazana zikr treba ostati naš saputnik – u hodu, u radu, u trenucima umora i brige. Jer srce koje često spominje Allaha ne ostaje dugo prazno ni izgubljeno.

I ono što ne smijemo zaboraviti jeste briga o drugima. Ramazan nas je naučio kako izgleda glad, potreba i oskudica. Naučio nas je da naš višak često znači nečiji minimum. Zato sadaka, pomoć i lijepa riječ ne smiju prestati s Bajramom. Siromašni, potrebni i usamljeni nisu nestali odlaskom Ramazana – samo je nestao naš poseban osjećaj za njih, ako ga ne budemo svjesno čuvali.

Nakon Ramazana posebno trebamo paziti na društvo. Ramazan nas je približio džamiji, dobrim ljudima i korisnim druženjima. Ako se vratimo okruženju koje nas odvlači od dobra, brzo ćemo izgubiti ono što smo stekli. Vjera se čuva u društvu onih koji nas podsjećaju na Allaha, a slabi u društvu onih koji nas podsjećaju samo na dunjaluk.

I na kraju, ali ne manje važno, nakon Ramazana trebamo ostati u tevbi. Ramazan nas je naučio koliko je lijepo vratiti se Allahu, koliko je srce lakše kada se prizna slabost i zatraži oprost. Ta vrata se ne zatvaraju završetkom Ramazana. Allah se raduje tevbi Svoga roba svaki dan, svaki put kada mu se iskreno vrati.

Ramazan nam je pokazao kako izgleda život s Allahom. Sada je na nama da odlučimo hoćemo li taj život nastaviti ili ćemo se zadovoljiti samo sjećanjem. Jer prava vrijednost Ramazana ne mjeri se suzama na njegovom kraju, već ustrajnošću nakon njega. A Allah ne traži savršenstvo – traži iskren trud, mala, ali stalna djela i srce koje Mu se uvijek iznova vraća.

Ali Muhammed es-Sallabi
AUTOR

KADERSKA NOĆ – KAKO JE PREPOZNATI I OŽIVJETI

„Ko provede Kadersku noć u ibadetu (činjenjem dobra), očekujući nagradu, bit će mu oprošteni prethodni grijesi.“ (Buharija i Muslim)

To je noć razlučivanja, oprost, pokajanja, blagoslova i oslobađanja od Vatre, koja vjernicima donosi smiraj i štiti ih od svake bojazni. Stvoritelj je ovoj noći dao veći značaj od bilo koje druge noći. U njoj je objavljen Kur'an iz *Levhi-mahfuza* na dunjalučko nebo – u mjesto koje se zove *Bejtul-izz*, odakle ga Džibril donosi našem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, shodno različitim prilikama i zbivanjima. Prvi ajeti objavljeni su u Kaderskoj noći – pet ajeta sure El-'Alek. Naš Gospodar je ovu noć uporedio sa hiljadu mjeseci – ukazujući na njenu vrijednost, status i bitnost u životu muslimana.

Jedna od odlika mjeseca Ramazana jeste upravo ta što je u njemu Kaderska noć, ta noć velike vrijednosti u kojoj Uzvišeni mnogostruko uvećava nagradu za svako dobro djelo. Kur'an je objavljen u ovoj noći, shodno govoru Uzvišenog:

„Mi smo ga objavili u noći Kadr – a šta ti znaš šta je noć Kadr?“ (El-Kadr, 1-2)

Također, Slavljeni je kazao:

„Mi smo ga objavili u Blagoslovljenoj noći i Mi, doista, upozoravamo.“ (Ed-Duhan, 3)

Njegove riječi: „Mi smo ga objavili“ odnose se na Plemeniti Kur'an koji je u jednom mahu objavljen iz *Levhi-mahfuza* na dunjalučko nebo, da bi kasnije bio spuštao Poslaniku, alejhis selam, postupno – shodno različitim zbivanjima, tokom dvadeset i tri godine. Kaderska noć je odlikovana ovim historijskim zbivanjem za naš ummet. Uzvišeni je opisuje kao onu u kojoj se „spuštaju odluke svake“, tj. u njoj se zapisuje šta će se zbiti u godini koja slijedi – opskrba i čas smrti, kao i nedaće koje su dio mudrih odredbi Uzvišenog Allaha, a u njima doista nema nedostatka, greške ili besmislice.

Ibnul-Dževzi navodi pet mišljenja o tome zašto je ova noć nazvana Lejletu-l-Kadr:

To je noć veličine (ar. *kadr*). El-Ezheri kaže da ovom značenju ide u prilog i 67. ajet iz sure Ez-Zumer;

To je noć koja postaje „tjesna“ od prisustva meleka koji se u njoj spuštaju. Ovome ide u prilog 7. ajet iz sure Et-Talak;

U njoj se daje odredba (ar. *kader*). Ovo je mišljenje Ibn Kutejbe;

To je noć u kojoj čak i osoba koja nema nikakvu bitnost (ar. *kadr*) nju može dostići čineći dobra djela. Ovo je mišljenje Ebu Bekra el-Verraka;

U njoj je objavljena Velika Knjiga, u njoj se spušta velika milost i u njoj dolaze veliki meleci. To je mišljenje koje zastupa Ali b. Ubejd.

Potom je Uzvišeni kazao:

„...a šta ti znaš šta je noć Kadr?“

Ovo je vid retoričkog ukazivanja na bitnost ove noći. Zbog toga je upravo nakon ovog ajeta rečeno da je ona bolja od hiljadu mjeseci, tj. ona je bolja od ibadeta u svom tom periodu.

„...spas je u njoj sve dok zora ne svane.“

Spas je u tome što se u njoj ne dešava nedaća, niti se pojavljuje šejtan. To je noć koja je u potpunosti ispunjena blagoslovom i blagostanjem. U njoj su vjernici sigurni od bilo kakvog straha, zbog mnoštva onih koji se oslobode Vatre i patnje u njoj.

Riječi „dok zora ne svane“ označavaju to da ova noć traje sve do izlaska Sunca. Međutim, Lej-

letu-l-Kadr je početna tačka u životu muslimana, a ne prolazna tačka. Ona treba da bude prekretnica u njegovom životu, a ne samo određeni ritualni događaj, jer je njena vrijednost kod Uzvišenog Gospodara izuzetno velika.

ODLIKE KADERSKE NOĆI

Ova noć je nazvana kaderskom zato što u njoj Uzvišeni Allah propisuje opskrbu i smrti čas, kao i sva zbivanja u Univerzumu. U njoj se zapisuje ko će živjeti i umrijeti; ko će uspjeti i propasti, ko će biti sretan, a ko nesretan. Bit će onako kako to Uzvišeni želi da bude u toj godini. On tu odredbu prenosi na meleke koji je vjerno sprovode. Ovdje se radi o godišnjoj odredbi, koja je specifična, a ne o općoj odredbi koja prethodi čak i stvaranju nebesa i Zemlje za pedeset hiljada godina, kako se to navodi u vjerodostojnim predajama.

Nakon promišljanja sure El-Kadr i vrijednosti te Noći na vagi Uzvišenog i Slavljenog, možemo pobrojati neke od njenih odlika:

U njoj se objavljuje Kur'an;

To je noć mnoštva milosti i blagoslova;

U njoj se propisuje opskrba, životna dob, kao i ostala zbivanja;

Ibadet u njoj je bolji od ibadeta koji traje hiljadu mjeseci;

Meleci se tada spuštaju, a oni tada donose samo dobro, bereket, milost i oslobađanje od Vatre;

Ko je provede u dobru bit će mu oprošteni prethodni grijesi, na osnovu riječi Poslanika, alejhis-selam: *Ko provede Kadersku noć u ibadetu (činjenjem dobra), očekujući nagradu, bit će mu oprošteni prethodni grijesi.* (Buharija i Muslim)

KADA NASTUPA KADERSKA NOĆ

Učenjaci se razilaze oko noći u kojoj se ona javlja. Oko ovog pitanja postoji više od četrdeset mišljenja koja navodi Hafiz Ibn Hadžer u svom djelu *Fethul-Bari*. Od tih mišljenja ima onih koja se ne mogu uzeti kao vjerovatna, neka su iznimna, a neka u potpunosti odbačena. Većina učenjaka smatra da je ova noć smještena u posljednjih deset noći Ramazana, uz razilaženje o kojoj noći se konkretno radi. Neki od ashaba i tabi'ina smatraju da je to dvadeset i treća noć, pripadnici šafijske škole smatraju da je to dvadeset i prva noć, dok drugi imaju drugačija mišljenja.

Međutim, najsigurnije je viđenje da ova noć jeste jedna od posljednjih deset u mjesecu Ramazanu i da se ona premješta među njima. Stoga, ko sve ove noći provede u ibadetu, on će zasigurno pronaći Kadersku noć. Hafiz Ibn Hadžer kaže da je najodabranije mišljenje to da ja ona jedna od neparnih noći od posljednjih deset, te da se ona pomjera iz godine u godinu. Imajući u vidu razliku utvrđivanja početka posta u različitim zemljama, ona se traži kako u parnim tako u neparnim noćima. To je zato što ova noć u jednoj zemlji može biti neparna, a u drugoj parna. Također, način određivanja neparnosti noći varira. Ovo se može usta-

noviti shodno noćima koje su protekle ili shodno noćima koje su preostale. Naime, ako je mjesec potpun, tada se neparna noć računa prema onima koje su preostale – ona je jedna od parnih noći. Tako, u mjesecu od trideset dana ona može biti dvadeset i druga – sa preostalih devet noći, ili dvadeset i četvrta – sa preostalih sedam. Ako mjesec ima dvadeset i devet dana, onda je računanje noći u odnosu na one koje slijede isto kao i računanje na osnovu onih koje su protekle. Znajući ovo, vidimo da vjernik treba tražiti Kadersku noć jednako u svih deset posljednjih noći Ramazana.

ZNACI KADERSKE NOĆI

Gospodar je ovu noć skrio od vjernika iz određene mudrosti. Možda je najočitiiji razlog taj da bi Njegovi robovi uložili poseban trud u posljednjih deset noći, ne fokusirajući se na određenu noć. Ova noć ima niz svojih indikacija na osnovu kojih se može potencijalno prepoznati. Ipak, njeno prepoznavanje ima status spekulacije i vjernik ne može sa čvrstim ubjeđenjem tvrditi za bilo koju noć da je ona Kaderska noć.

Neki od znakova Kaderske noći su:

Vrijeme je u njoj umjereno, sa blagim vjetrom;

U njoj se osjeća smiraj zbog spuštanja meleka, što može i vjernik osjetiti u svojim prsima;

Vjernik može usniti koja je to noć, što je i bio slučaj sa nekim ashabima.

Neki od znakova ove noći javljaju se i nakon njenog završetka: Sunce u zori nakon ove noći izlazi čisto, bez (vidljivih) zraka.

KAKO OŽIVJETI KADERSKU NOĆ

Primarno, ova noć se oživljava noćnim namazom. Također, Poslanik, alejhis-selam, je Aiši, radijallahu anha, poručio da u njoj posebno uči dove. Poslanik, alejhis-selam, klanjao bi noćni namaz u noćima Ramazana i u njima učio Kur'an. Kada bi naišao na spomen milosti - molio bi za nju, a kada bi naišao na spomen kazne - tražio bi zaštitu. Dakle, on bi objedinio u ovim noćima namaz, učenje Kur'ana, dovu i duboko razmišljanje – upravo to su najbolja djela koja se mogu činiti u posljednjih deset noći Ramazana. Eš-Ša'bi je kazao da se (u ovim djelima) ne treba praviti razlika između dana Kaderske noći i samog perioda kada nastupi noć.

DOVA KOJA SE UČI U KADERSKOJ NOĆI

Allahumme inneke afuvvun, tuhibbu-l-afve, fa'fu anni!

Gospodaru moj, zaista Si Ti Onaj Koji opraštaš i voliš oprost, pa mi oprosti!

Mudrost u tome što se u ovoj noći posebno traži oprost leži u tome što čovjek na svome putu ka Allahu Svemogućem balansira između svijesti o Njegovim blagodatima, pravima koje On ima kod njega i blagodatima s jedne strane, dok uviđa vlastite nedostatke, propuste i nedar, s druge strane.

Preveo sa arapskog: Davud Bajrović

RAMAZAN U DIJASPORI ISKUŠENJE KOJE POSTAJE PRILIKA

Ramazana sam po sebi ne mijenja ljude. On nosi snažan potencijal promjene, ali stvarna promjena nastupa tek onda kada čovjek donese svjesnu i jasnu odluku. Samo forma, tradicija i navika nisu dovoljne. Post bez smisla, namaz bez prisutnosti srca i Ramazan bez cilja ne mogu dati plodove kakve očekujemo.

Isah-ef. Dacić
AUTOR

Koliko smo Ramazana već ispratili u toku naših života? Koliki su trag ostavili na nama i našim porodicama? I šta, zapravo, očekujemo od ovog Ramazana? Da li Ramazan sam po sebi mijenja naše živote nabolje ili smo mi ti koji moramo donijeti ispravnu i svjesnu odluku da bi on postao istinska prekretnica?

Mi koji živimo daleko od svoje domovine dočekujemo Ramazan u posebnim okolnostima, ali s nadom u posebne promjene. Ramazan u dijaspori nije samo mjesec posta – on je stanje borbe, ali i velika prilika. Život u Zapadnoj Evropi nudi brojne prednosti: uređen sistem, sigurnost, mogućnost obrazovanja i materijalnog napretka. Ipak, ta ponuda, naročito za mlade, dolazi uz ozbiljna i često podmukla iskušenja.

Droga je lako dostupna, alkohol društveno prihvaćen, kocka agresivno reklamirana, a nemoral se često predstavlja kao sloboda i napredak. Porodica, kao temelj zdravog društva, nerijetko je potisnuta u drugi plan. U takvom ambijentu Ramazan dolazi kao Allahova milost, ali i kao ozbiljan ispit: hoćemo li ga doživjeti suštinski ili ćemo ga svesti na puku formu i naviku?

Važno je jasno razumjeti: Ramazan sam po sebi ne mijenja ljude. On nosi snažan potencijal promjene, ali stvarna promjena nastupa tek onda kada čovjek donese svjesnu i jasnu odluku. Samo forma, tradicija i navika nisu dovoljne. Post bez smisla, namaz bez prisutnosti srca i Ramazan bez cilja ne mogu dati plodove kakve očekujemo.

Pozitivne promjene zahtijevaju tri uvjeta: jasnu odluku, disciplinu i jasno postavljen cilj.

Cilj koji je dovoljno važan da smo spremni platiti cijenu – kroz odricanje, strpljenje i ustrajnost. Tek tada Ramazan postaje sredstvo lične, porodične i društvene obnove.

Svjesni da smo ljudi – manjkavi, skloni greškama i slabostima, islam nas uči da redovno imamo hrabrosti priznati pogrešku i zatražiti oprost – najprije od Boga, a zatim i od ljudi. Ramazan je posebna prilika da, ako zaista težimo lijepom životu, sreći i uspjehu, tražimo halal i oprost od svojih najbližih: porodice, rodbine i prijatelja, ali i od šire zajednice i ummeta, jer prema svima imamo i prava i obaveze.

Postiti cijeli dan, a živjeti u svađi u vlastitoj kući, ne vodi istinskoj sreći. Postiti, a prekidati odnose s rodbinom i prijateljima, gajiti mržnju, ne daj Bože nanositi štetu, ogovarati ili potvarati, suprotno je suštini posta. Tražiti sreću znači biti spreman i da je pružiš drugima. Tražiti nadu znači biti spreman da je dijeliš. Tražiti uspjeh znači pomagati drugima da uspiju. Tražiti oprost znači imati snage i da oprostiš.

Isto tako, nemjerljivo je važno da u Ramazanu donosimo odluke koje će naš život istinski promijeniti nabolje. Ako smo činili haram ili se približavali onome što je zabranjeno, Ramazan je prilika da donesemo čvrstu i iskrenu odluku da s tim prestanemo. Ako bismo ulogu Ramazana mogli sažeti u jednu riječ ili jednu rečenicu, ona bi glasila: Spremnost, hrabrost i odlučnost da u ovom mubarek mjesecu donesemo ključne životne odluke koje će nas promijeniti nabolje – u vjeri, moralu, odnosima i svakodnevnom životu.

Samo tako postavljeni ciljevi u Ramazanu mogu donijeti daleko veći i trajniji učinak od pukog formalnog prakticiranja posta, koji se svodi samo na odricanje od jela i pića, dok sve ostalo ostaje isto.

Za čovjeka u dijaspori Ramazan može biti štiti od harama u okruženju gdje je halal otežan, snaga da se kaže NE drogi, alkoholu, kocki i kamati, te prilika za povratak Kur'anu i namazu u vremenu duhovne praznine. Uprkos materijalnom izobilju, svjedoci smo sve većeg nezadovoljstva, psihičkih i duhovnih kriza, anksioznosti i osjećaja unutrašnje praznine.

Za porodicu u dijaspori Ramazan je prilika za donošenje važnih odluka: obnovu porodič-

ne harmonije, jačanje odnosa između roditelja i djece, zajedničkih iftara, razgovora i dova, te stvaranje ambijenta u kojem djeca vjeru uče ne samo riječima, nego i ličnim primjerom.

Posebno mjesto u ovoj priči pripada našoj omladini. Ako Ramazan ne ispuni njihova srca smislom, ispunit će ih nešto drugo. Ako ih ne okupimo oko džamije, Kur'ana i zdravih vrijednosti, okružiti će ih ulica i pogrešni uzori. Ramazan je vrijeme da mladi osjete pripadnost – vjeri, zajednici i vlastitom identitetu, da nam pomogne u borbi protiv asimilacije.

Ali Ramazan u dijaspori otvara i važna pitanja starijih generacija, onih koji su već u poznim godinama, koji su dočekali ili uskoro dočekuju penziju. Pred njima se javljaju ozbiljne dileme: Gdje provoditi više vremena – u domovini ili u dijaspori? Kako urediti pitanje imovine i emanet koji se ostavlja djeci? Kako sačuvati jedinstvo porodice i izbjeći nesuglasice nakon odlaska roditelja? I na kraju, ali ne manje važno – gdje će biti klanjana džezaza i gdje će se insan spustiti u mezar?

Ramazana je prilika da se ta pitanja ne potiskuju, nego da se rješavaju mudro, odgovorno i u duhu vjere. On podsjeća da imovina nije cilj, već sredstvo; da je emanet prema djeci obaveza, a ne teret; te da je najvažnije iza sebe ostaviti dobar primjer, čisto srce i uređene odnose. Mjesto ukopa je važno, ali je još važnije kako ćemo pred Allaha doći.

Ramazana u dijaspori treba biti mjesec buđenja savjesti, jačanja međuljudskih odnosa, aktivnijeg angažmana u zajednici i pozitivnog doprinosa društvu u kojem živimo. On nas podsjeća da domovina vjernika nije samo geografski pojam, već stanje srca i jasan pravac života.

Neće nas daleko odvesti puko uzdržavanje od hrane i pića ako pritom ne odlučimo mijenjati sebe nabolje. A ako nam je važno, bez obzira gdje živjeli, sačuvati svoju vjeru, jezik, kulturu i identitet, tada nam Ramazan pomaže da ne zaboravimo odakle smo došli i kuda idemo.

Jednom riječju, Ramazan je prilika za novi, bolji početak.

Ramazana je prilika. Na nama je hoćemo li je pretvoriti u stvarnu i trajnu promjenu.

SNAGA DOVE U MJESECU RAMAZANU

Doc. dr. Mersada Nuruddina Agović
AUTOR

Dova je dragocjeni ibadet, izuzetna mogućnost i lijepa prilika koja je darovana čovjeku, posebno u mjesecu Ramazanu. U Kur'anu a.š. (El-Bekare, 186) stoje riječi Uzvišenog Stvoritelja:

„A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam Se molbi molitelja kada Me zamoli. Zato, neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu.“

Ibadet dove omogućuje nam stalnu i sigurnu povezanost sa svojim Gospodarom Koji nam je obećao:

„Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam Se odazvati!“ (El Mu'min, 60)

Ramazani je mjesec posebnog duhovnog uzdizanja, mjesec u kojem se srca vjernika raduju i zahvaljuju, a duša traži smiraj, oprost i blizinu Uzvišenog Allaha. To je vrijeme u kojem dova dobija svoju punu snagu, a snaga dove leži u njenoj iskrenosti, namjeri i posvećenosti.

Vjernik u ramazanskim danima i noćima upućuje dovu kada zaposti, zatim prije iftara, u zadnjoj trećini noći, te u noći Kadr u kojoj je počela objava Kur'ana a.š., u kojoj silaze me-

leci i melek Džibril među njima. Oni posjećuju naše kuće u noći koja je bolja od hiljadu mjeseci u kojoj nema te noći i spas je za sve nas. Dovimo za porodicu, ummet, bolesne, potlačene, a i one koji su skrenuli sa Pravoga puta. Tako ramazanska dova postaje izraz solidarnosti, ljubavi, odanosti i odgovornosti prema drugima.

Snaga dove u Ramazanu ne mjeri se time da se naše želje i dove usrdno ispune, već njena prava snaga je u usrdnosti, iskrenosti, ustrajnosti i promjeni koju ona ostavlja u čovjeku. Dova smiruje, daje nadu, jača strpljenje i uči čovjeka da vjeruje svome Gospodaru i nada se Njegovoj milosti. Ramazan nas putem dove uči da nismo sami, da svaka iskreno izgovorena riječ, ponekad propraćena i suzama, ima svoju vrijednost i da će naći svoj put i vrijeme uslišenja, ako je ta dova dobra po nas i našu budućnost. Srca postača i njihove riječi svjedoče da nema drugog boga osim Allaha Uzvišenog, Dobročinitelja Milostivog, Gospodara Arša veličanstvenog, Gospodara nebesa i Zemlje i svega što je na njima, Gospodara svih svjetova. Svjedoče ljubav prema Poslaniku s.a.v.s. izgovaraju šehadet i salavate.

Dova: „Stvoritelju naš, molimo Te da primiš, ukabuliš naš post, namaze i sve naše ramazanske ibadete, da Kur'an učiniš proljećem srca naših. Allahu naš, Ti Si naš Gospodar, nema drugog boga osim Tebe! Na Tebe se oslanjamo, od Tebe pomoć tražimo... Gos-

„Stvoritelju naš, molimo Te da primiš, ukabuliš naš post, namaze i sve naše ramazanske ibadete, da Kur'an učiniš proljećem srca naših. Allahu naš, Ti Si naš Gospodar, nema drugog boga osim Tebe! Na Tebe se oslanjamo, od Tebe pomoć tražimo... Gospodaru naš, daj nam dobro na ovome svijetu i dobro na budućem svijetu i sačuvaj nas džehennemske vatre.“

podaru naš, daj nam dobro na ovome svijetu i dobro na budućem svijetu i sačuvaj nas džehennemske vatre!“

U zajedničkoj dovi - molitvi vjernici pronalaze snagu, unutrašnji mir i osjećaj pripadnosti. Dova je snaga koja vodi vjernika prema svjetlu i spasu, čak i u najtamnijim trenucima, kao što je to činio Junus a.s. u utrobi kita.

Allah dž.š. kaže: „I neka se ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju Allahovi štićenici...“ (Junus, 62)

Snagu dove čini tevekkul, tj. pouzdanje u Allaha dž.š., nakon maksimalnog zalaganja u činjenju dobrih djela.

„...A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega.“ (Ali Imran, 159)

Snagu dove prati takvaluk, tj. bogobojažnost, kao i sabur - strpljenje u ponavljanju dove i čekanju na njeno uslišenje i ispunjenje. Snagu dove prati jekin, tj. čvrsto, nepokolebljivo ubjeđenje i apsolutna sigurnost u Allaha dž.š., ali i ihsan, tj. potpuni ibadet svome Jednom Stvoritelju sa svjesnošću da nas On vidi, čuje i zna sve o nama i našim potrebama.

Činimo dovu svaki dan i svaku noć, u posebnim stanjima i prilikama, ali dove u postu, u mjesecu Ramazanu izuzetno su berićetne, izdašne i posebne, pa je takva i nagrada za njih nakon njihovog uslišenja.

Ramazani mubarek!

Vaš partner u očuvanju zdravlja

Poliklinika GRLICA

www.poliklinikagrlica.rs

RAMAZAN

SUSRET OBJAVE I IBADETA

Prof. Zehrudin Hadžić
AUTOR

„U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla.“ (El-Bekare, 185)

Ramazana zauzima posebno i jedinstveno mjesto u islamskoj tradiciji, budući da predstavlja mjesec u kojem je započelo objavljivanje Kur'ana, posljednje i konačne Božije objave čovječanstvu. Njegova posebnost ne proizlazi samo iz propisanog posta, već iz sveobuhvatnog duhovnog ambijenta koji oblikuje vjerovanje, praksu i moralnu svijest muslimana. Kur'an jasno naglašava ovu dimenziju riječima: „U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla.“ (El-Bekare, 185) Ovim ajetom Ramazan se uspostavlja kao vremenski okvir Božije upute, razlikovanja istine od zablude i usmjerenja ljudskog ponašanja prema višim moralnim ciljevima.

Post u mjesecu Ramazanu propisan je kao stroga vjerska obaveza (*farz*), ali Kur'an jasno naznačava da njegova svrha nadilazi puko fizičko uzdržavanje. Uzvišeni Allah kaže: „O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da biste bogobojažni postali.“ (El-Bekare, 183) Centralni pojam ovog ajeta jeste *takva* – bogobojažnost, koja u islamskoj teologiji označava trajnu svijest o Božijem prisustvu, moralnu budnost i unutarnju odgovornost čovjeka pred svojim Gospodarom. Post se, stoga, pojavljuje kao sredstvo duhovne pedagogije, kojim se čovjek odgaja, disciplinira i usmjerava ka samokontroli i moralnoj dosljednosti.

Ramazanski post oblikuje unutarnju strukturu vjernika kroz proces odricanja i suzdržavanja. Odbijanje dozvoljenih tjelesnih potreba u određenom vremenskom okviru razvija sposobnost kontrole strasti i jača snagu volje, što ima trajne posljedice na ponašanje izvan samog ibadeta posta. Upravo u toj dimenziji post poprima svoj dublji smisao: on ne mijenja samo dnevni ritam, već preobražava odnos čovjeka prema sebi, drugima i Stvoritelju.

Kur'anski propisi o postu dodatno potvrđuju da islamsko zakonodavstvo počiva na principima olakšanja i milosti. Uzvišeni Allah dozvoljava bolesnicima i putnicima da ne poste, uz obavezu nadoknade ili fidje, naglašavajući: „Allah želi da vam olakša, a ne da vam oteža.“ (El-Bekare, 185) Ova norma potvrđuje da ibadet u islamu nije cilj sam po sebi, već sredstvo približavanja Allahu u skladu s ljud-

skim mogućnostima i stvarnim okolnostima. Post, dakle, nije izraz pretjeranog asketizma, nego svjesni čin pokornosti utemeljen na ravnoteži između duhovnih ciljeva i ljudske prirode.

Sunnet Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, dodatno pojašnjava suštinu ramazanskog posta. U vjerodostojnom hadisu stoji: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu, Allahu nije potrebno da on ostavlja svoju hranu i piće.“ (Buhari) Ovim riječima Poslanik jasno ukazuje da post nije validan ako ne prati etičku disciplinu. Govor, ponašanje i međuljudski odnosi postaju sastavni dio ibadeta, čime se ramazanska praksa uzdiže iznad formalizma i pretvara u cjeloviti moralni proces.

Ramazana je ujedno i mjesec intenzivne duhovne introspektivnosti. Pojačano učenje Kur'ana, noćni namazi i dova predstavljaju ključne elemente duhovnog preporoda. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: „Ko provede Ramazan u postu i ibadetu, vjerujući i nadajući se nagradi, bit će mu oprošteni raniji grijesi.“ (Buhari i Muslim) Ovim hadisom Ramazan se uspostavlja kao vrijeme oprost, obnove i ponovnog uspostavljanja ravnoteže između čovjeka i njegovog Gospodara.

Poseban aspekt ramazanske pobožnosti ogleda se u odnosu prema imetku. Davanje sadekat-u-l-fitra i povećana sadaka potvrđuju da duhovni rast ne može biti odvojen od ma-

terijalne odgovornosti. Kur'an jasno ističe da se istinska čestitost ogleda u vjerovanju, ali i u spremnosti da se imetak dijeli s drugima: „Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku ili zapadu, nego je čestit onaj koji vjeruje u Allaha... i imetak koji voli daje rodbini, siročadi i siromasima.“ (El-Bekare, 177) Ramazan tako postaje mjesec u kojem se vjera konkretizira kroz djelo.

Ramazanski post utiče i na međuljudske odnose, posebno u kontekstu smirivanja strasti i izbjegavanja sukoba. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio je: „Post je štiti, pa kada neko od vas posti neka ne govori ružno i neka se ne svađa.“ (Buhari) Ovim se post definira kao stanje moralne uzdržanosti koje obuhvata cijelo ponašanje vjernika, a ne samo njegov odnos prema hrani i piću.

Na kraju, Ramazan se može razumjeti kao sveobuhvatan duhovni okvir u kojem se oblikuje cjelovita ličnost vjernika. On nije ograničen na privremeni ibadet, već ima za cilj trajnu promjenu svijesti, ponašanja i odnosa prema životu. Ramazan odgaja vjernika da živi Kur'an, slijedi Sunnet i gradi stabilan odnos s Allahom, koji se reflektira u svakodnevnim postupcima i moralnim odlukama. U tom smislu, Ramazan nije samo mjesec posta, već mjesec Objave, ibadeta i unutarnje preobrazbe, čiji se tragovi nastavljaju i nakon njegovog završetka.

RAMAZAN – ŠKOLA DUHOVNOG ODGOJA

Mr. Dženan Hasić
AUTOR

„O, vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili.“ (El-Bekare, 183)

Vjernik je osoba koja razmišlja. Ukoliko pogledamo Časni Kur'an, uočiti ćemo da se često spominje „razmišljanje“, da se hvale oni koji razmišljaju i da se potiče na razmišljanje. Ono što čovjeka odvaja od ostalih stvorenja jeste razum. Čovjek kojem je data takva vrijednost i blagodati treba da čini ibadet Uzvišenom Allahu, da ispunjava Njegove naredbe i kloni se zabrana. Tu čast koja mu je data čovjek treba sačuvati. Upravo o tome ovisi to koliko će ostati u okvirima ljudskosti. U protivnom, čovjek biva na stepenu nižem od životinje. Oni koji čiste svoj nefis i koji ne trče za strastima čuvaju svoje ljudske osobine.

Mjesec Ramazan je mjesec u kojem je objavljen Časni Kur'an Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Časni Kur'an je najbolji govor, objavljen najboljem čovjeku koji je hodio ovim svijetom. Objavljen je u noći Kadr, pa to postade najbolja noć. Objavljen je u Ramazanu, pa on postade najbolji mjesec. U Ramazanu je propisano da se posti. Da li smo ikada postavili sebi pitanje šta je to smisao posta, zbog čega postimo u Ramazanu, koja je svrha posta? Da li učimo Časni Kur'an s razumijevanjem, da li razmišljamo o njegovim ajetima i kazivanjima? Da li smo ikada razmišljali zašto je post odlikovan iznad svih ostalih dobrih djela? Bez razmišljanja nema ni pitanja, a bez pitanja nema ni odgovora. Dakle, sve polazi od razmišljanja. Uvjet za svaku promjenu jeste svijest o potrebi za promjenom.

Budući da je mjesec Ramazan i mjesec mukabela i intenzivnog druženja s Časnim Kur'anom, posvetimo se razmišljanju o njegovom sadržaju i porukama kojima obiluje, zato što nije objavljen da bi se samo učio, već da bi se učio uz razmišljanje, da bi se razmišljalo o njemu, a potom po njemu postupalo. Mi danas, nažalost, najviše Časni Kur'an učimo mrtvima, dok je on objavljen da bi po njemu postupali živi. Nedavno sam pročitao riječi jednog savremenog mislioca: „Ako nismo u stanju čitati Kur'an koliko i novine i slušati ga bar koliko i TV svaki dan, onda je jasno da smo zahvaćeni teškom duhovnom bolešću.“ Testirajmo se, pa ako vidimo da nam je teško učiti Časni Kur'an, nemojmo gubiti nadu, već se potrudimo da počnemo konzumirati djelotvorne lijekove kako bismo se izliječili od te opake duhovne bolesti. Ono što nama nedostaje

jeste iskrenost prema sebi i priznavanje postojanja problema. Onaj ko ima hrabrosti biti iskren prema sebi, prihvatiti postojanje problema, taj će uspjeti riješiti ga, jer nije problem imati problem, već je problem biti nesvjestan problema i zanemarivati ga, zato što će tako rasti i na kraju ćemo dospjeti u stanje da ga nećemo moći riješiti. Prema tome, što prije uočimo problem, bit će nam ga lakše riješiti.

Mjesec obaveznog posta, časni mjesec Ramazan, između ostalog, mjesec je vježbanja lijepog i pohvaljenog ahlaka. Dostizanje stepena pohvaljenog ahlaka kojeg treba usvojiti svaki vjernik ostvaruje se uskraćivanjem nefisu uživanja u prohtjeva.

Mjesec Ramazan je vremenski period koji je dovoljan da se u njemu čovjek duhovno izgradi i oplemeni. Kada mu dođe da kaže nešto ružno - prisjeti se da posti, te tako ne izgovori nepristojne i ružne riječi. Kada mu dođe da pogleda u nešto što nije halal gledati - obori pogled, prisjećajući se da je postač. Kada ga neko napadne - ne odgovori mu na uvredu, prisjećajući se da je postač. Uskraćuje svom nefisu želju za odavanjem strastima i porivima stomaka i polnog organa. Post je, dakle, štit

kojim se čovjek štiti od svega što je nedolično i neprimjereno, a što u konačnici vodi džehennemskoj vatri. Što je štit čvršći, korisniji je u odbrani od vatre. Ako je, pak, isprobijan, onda se kroz ta mjesta mogu provući plamenovi. Tako ni čovjek ne treba načinjati i probijati štit posta svojim nedoličnim djelima i riječima, te pogledom u nedozvoljeno.

Post je odlikovan iznad ostalih dobrih i djela pokornosti kojima se rob približava Uzvišenom Gospodaru, zbog mekama postača, jer postač tokom posta nema prilike da se pretvara i da zapadne u licemjerstvo – rijaluk. Post je ibadet iskrenosti, jer postač ostavlja hranu, piće i užitke samo radi Uzvišenog Allaha. Postač treba, kada već posti i čini ibadet iskrenosti, imati niyet da izvršava jedan od farzova i da postom želi postići samo zadovoljstvo Uzvišenog Allaha.

Postač treba, kada već ostavlja hranu, piće i užitke, te kada je ispravno zanijetio post, da se čuva ružnih i nedoličnih riječi i postupaka.

Post, koji se iskreno zanijeti, čuva postača od grijeha dok posti, ali i od vatre na Sudnjem danu, te je zbog toga štit.

POST I ČUVANJE JEZIKA

Džemal-ef. Đuhić
AUTOR

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu, pa Allahu nije potrebno da ostavlja hranu i piće.“

Post jezika ogleda se u suzdržavanju od suvišnog govora, upuštanja u neistine i rasprave bez koristi, svađe, laži, ogovaranja, razvrat, grubosti, proklinjanja, ismijavanja i izrugivanja.

Iako je post jezika potreban u svakom vremenu, on je posebno naglašen u vrijeme Ramazana i posta, kako to potvrđuju i predaje od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „Kada neko od vas posti, neka ne govori bestidne riječi i neka se ne ponaša džahilski, a ako ga neko opsuje ili napadne neka kaže: - Ja sam postač.“

Riječ *er-refes* spomenuta u ovom hadisu znači bestidan, prost govor, kako navodi hafiz Ibn Hadžer u *Fethul-Bari*: „Neka se ne ponaša neznalački, to znači neka ne čini djela neznanca poput galame, bezobrazluka i slično.“

U *Sahihu* Buharije, u poglavlju „Čuvanje jezika postača i vrijednosti posta“, od Ebu Hurejre se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: „Svako djelo sina Ademovog pripada njemu, osim posta. On je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem. Post je štit, pa kada neko od vas posti, neka ne govori bestidno i neka se ne raspravlja. Ako ga neko uvrijedi ili napadne, neka kaže: - Ja postim.“

Riječ *es-sahab* upotrebljena u ovom hadisu znači svađa i galama.

Imam Kurtubi naglašava da se iz ovoga ne razumije da je u drugim danima dozvoljeno ono što je ovdje spomenuto, već se naglašava da se zabrana tih djela posebno naglašava u stanju posta.

U predaji od Ibn Huzejme stoji: „Ne vrijeđaj dok postiš; ako tebe neko vrijeđa reci: „Ja postim“, a ako stojiš sjedni.“

U verziji od Ibn Madže i Ebu Davuda stoji: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu, pa Allahu nije potrebno da ostavlja hranu i piće.“

Post nije samo da se bude lišen hrane i pića, već da bismo slomili strasti duše, obuzdali jezik od traženja tuđih mahana i govora o neistini, te sačuvali svoje organe od onoga što je Allah zabranio.

Hafsa bint Sirin kaže: „Post je štit dok ga njegov vlasnik ne probuši, a njegovo bušenje je ogovaranje.“

Neki od selefa su govorili: „Ogovaranje buši post, a istigfar ga krpi. Ko može da ne dođe sa probušenim postom, neka to i učini.“

Ubejd es-Selmanij kaže: „Čuvajte se dviju stvari koje kvare post: ogovaranja i laži.“

Mudžahid kaže: „Ko želi da mu post bude sačuvan, neka se kloni ogovaranja i laži.“

Ebu Aleje kaže: „Postač je u ibadetu čak i dok leži u svojoj postelji, sve dok ne ogovara.“

El-Eameš prenosi od Ibrahima da je rekao: „Govorili su da i laž kvari post.“

Dvije osobine ko ih se sačuva, sačuvat će i post, a to su ogovaranje i laž.

Imam En-Nevevi u svojoj knjizi *Ezkar* kaže: „Znaj da je svakom punoljetnom i razumnom čovjeku obaveza da čuva svoj jezik od svakog govora, osim onog u kojem se jasno vidi korist. A kada su govor i šutnja jednaki po koristi, onda je sunnet uzdržati se od govora, jer čak i dopušteni govor može odvesti u haram ili pokuđeno, a to se u praksi često ili najčešće dešava. A sigurnost od grijeha ništa ne može nadmašiti.“

U arapskom jeziku *savm* ili *sijam* označava suzdržanje od govora ili djelovanja.

Zato se u arapskom kaže kada se neko suzdrigne od govora: *Same anil-kelem*.

Prenosi imam Ahmed od Bilala ibn Harisa el-Muzenija, koji kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Čovjek ponekad izgovori dobru riječ kojoj ne poklanja naročito pažnje, jer mu se čini beznačajnom, a ona mu donese Allahovo zadovoljstvo sve dok se ne sretne sa Njim. Isto tako, izgovori hrđavu riječ, za koju nimalo ne brine, a ona mu donese Allahovu srdžbu sve dok se ne sretne s Njim.“

Pa bi Alkame rekao: „Koliko bih puta nešto htio izgovoriti, ali mi na um padnu riječi Bilala ibn Harisa, pa ušutim.“

Prenosi se, također, za imama Ahmeda da je stenjao u svojoj bolesti, pa je čuo od Tavasa da je rekao: „Melek piše sve, pa i stenjanje“, pa nakon toga Ahmed nije stenjao sve do svoje smrti.“

Abdullah ibn Mesud, radijallahu anhu, kaže: „Tako mi Allaha, pored Kojeg nema drugog Boga, dugotrajan boravak u tamnici ne zaslužuje ništa kao što to zaslužuje jezik.“

Imam Evzai kaže: „Niko u životu nije iskusan većim iskusem kao onaj koji pusti svoj jezik.“

Fudajl ibn Ijjad kaže: „Obavljanje hadža, stražarenje na Allahovom putu, pa i sama borba na Allahovom putu, nisu teški koliko je teško sačuvati svoj jezik. Kada bi osvanuo s brigom da čuvaš svoj jezik, doista bi osvanuo s velikom brigom!“

Zato, povedimo računa o svom jeziku i ne kvarimo svoj post zbog onoga što malo vrijedi. Jeste jezik mali organ, ali posljedice onoga što on izgovori mogu biti ogromne. Zato se kaže da i rane od strijela brže zacijele njego one rane načinjene jezikom. I zato je naš voljeni Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori dobro ili neka šuti.“ I također je rekao: „Nije pravi musliman onaj od čijeg jezika i ruku nisu sigurni drugi muslimani.“

A i naši stari prethodnici su govorili: „Ako nemaš nešto dobro reći - šuti, jer je šutnja spas.“

Ako je govor od srebra, šutnja je onda od zlata. Zato je čuvanje jezika tokom posta kruna tog ibadeta.

Kako prenosi Džabir ibn Abdullah: „Kada postiš, neka posti i tvoj sluh, i tvoj vid i tvoj jezik od laži i grijeha. Ne uznemiravaj svoga komšiju. Neka se na tebi vidi smirenost i dostojanstvo na dan posta i neka ti dan posta ne bude kao dan kada ne postiš.“

SOCIJALNA ETIKA RAMAZANA

„Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku ili zapadu, nego je čestit onaj koji vjeruje u Allaha... i imetak koji voli daje rodbini, siročadi, siromasima, putniku i onome kome pravo pripada.“ (En-Nisa, 36)

Dr. Sumeja Smailagić
AUTOR

Ramazana (ar. *Ramadhān*), deveti mjesec islamskog kalendara, nosi naziv koji potiče od korijena *r-m-d*, što označava ljetnu vrućinu, ukazujući na sezonu u kojoj je mjesec prvobitno primijećen od strane starih Arapa, dok su nastojali umetanjem mjeseci uskladiti svoju godinu sa solarnim ciklusom. Ovaj mjesec zauzima posebno mjesto u islamskoj tradiciji, jer je jedini mjesec koji se izričito spominje u Kur'anu (Nerkez Smailagić, *Leksikon islama*, Kupola, Sarajevo, 2021, str. 688)

Kur'anski ajet koji ističe značaj Ramazana i naglašava njegovu socijalnu dimenziju integriteta je u 185. ajetu sure El-Bekare: „U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima, jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga posti, a ko bolestan bude ili se na putu zadesi, neka isti broj dana nadoknadi. Allah želi da vam olakša, a ne da imate teškoće, da određeni broj dana ispunite i da Allaha veličate za uputu koju vam je dao, te da zahvalni budete.“

Ovaj ajet potvrđuje da post u Ramazanu nije isključivo individualna pobožnost, već ima jasnu socijalnu i etičku dimenziju. Post djeluje kao instrument oblikovanja moralne svijesti pojedinca, istovremeno usmjeravajući njegovu odgovornost prema zajednici. Obaveza posta obuhvata svakog zdravog vjernika koji boravi kod kuće, dok su izuzeti bolesnici, putnici i starije osobe, uz mogućnost nadoknade dana ili fidje. Na taj način, post razvija empatiju, strpljenje i solidarnost, gdje pojedinac internalizira vrijednosti brige za druge i moralne dosljednosti.

Kur'anski ajet dodatno naglašava etičku dimenziju posta: „O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili.“ (El-Bekare, 183)

Ovaj ajet ukazuje da post nadilazi samo fizičko uzdržavanje od hrane i pića, te ga usmjerava prema jačanju samokontrole, moralne discipline i društvene odgovornosti. Poslanik Muhammed, alejhi selam, pojašnjava: „Ko ne ostavi lažan govor i postupanje po njemu, Allahu nije potrebno da ostavlja svoju hranu i piće.“

Ovim se jasno ističe da post, kao oblik ibadeta, podrazumijeva moralnu dosljednost, poštenje i socijalnu odgovornost, te da je etička praksa neodvojiva od duhovnog cilja Ramazana.

Post stoga može biti promatran kao sistematski moralni trening: Kroz disciplinu i uzdržavanje, vjernik razvija sposobnost samokontrole koja se reflektira i u međuljudskim odnosima. Ramazan afirmira socijalnu etiku i zajedničku odgovornost kao ključne komponente islamskog života, povezane s kolektivnim i individualnim djelovanjem. Ramazan, dakle, inicira djelotvornu solidarnost i socijalnu pravdu. Kur'anski ajet: „Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku ili zapadu, nego je čestit onaj koji vjeruje u Allaha... i imetak koji vol, daje rodbini, siročadi, siromasima, putniku i onome kome pravo pripada.“ (En-Nisa, 36)

Ova socijalna odgovornost realizira se kroz obavezni zekat, sadekatu-l-fitr i dobrovoljna davanja, omogućavajući siromasima da učestvuju u ramazanskim aktivnostima i jačajući moralni i socijalni poredak zajednice. Muhammed, alejhi selam, bio je simbol darežljivosti: „Allahov Poslanik bio je najdarežljiviji među ljudima, a najdarežljiviji je bio u Ramazanu.“

Porodične i društvene veze dodatno se osnažuju kroz zajedničke iftare, posjete komšijama i međusobnu podršku. Kur'an podsjeća: „I Allahu se klanjajte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte, a roditeljima dobro činite, i rodbini, i siročadi, i siromasima, i komšiji bližnjem i komšiji daljnjem, i sugrađanima, i putniku...“ (En-Nisa, 36)

Ramazana također oblikuje profesionalno i javno ponašanje: poštenje u radu, izbjegavanje

nepravde, iskrenost u odnosima i moralna dosljednost u poslovnim aktivnostima reflektiraju etičku dimenziju posta. Kur'an podsjeća: „I ne umanjujte ljudima ono što im pripada i ne činite nered na Zemlji.“ (Hud, 85)

Ramazana nadmašuje granice lične pobožnosti i duhovnog ibadeta. On oblikuje vjernika u skladu sa principima moralne solidarnosti i socijalne odgovornosti, čineći ga punopravnim učesnikom etičkog i duhovnog života zajednice. Istinska pobožnost mjerljiva je kroz djelovanje prema drugima, kroz empatiju, brigu za ugrožene i praksu pravde, čime Ramazan postaje mjesec transformacije ličnosti i društva. Kroz sistemsko prakticanje posta, lična pobožnost i samokontrola integrirane su u širi socijalni okvir, gdje se unutrašnja etička disciplina reflektira u svakodnevnim međuljudskim odnosima, oblikujući pojedinca koji je moralno dosljedan, pravedan i društveno angažiran.

Ramazana, dakle, nije samo mjesec apstiniranja od hrane i pića, već sveobuhvatna škola socijalne etike, u kojoj se lična duhovna introspektivnost spaja sa praktičnim djelovanjem: briga za siromašne, solidarnost sa zajednicom i poštovanje prava drugih. On pruža okvir u kojem se pojedinačni moralni razvoj ne odvaja od kolektivne odgovornosti, potvrđujući integraciju lične i društvene dimenzije etike. U tom smislu, mjesec posta nije izoliran fenomen - on je pedagoški i moralni instrument, koji vodi ka harmoniji između unutrašnje duhovne discipline i vanjskog društvenog djelovanja. S tim u vezi, duhovno i emotivno prisustvo Ramazana postaje izvor trajne motivacije za pravednost i društvenu odgovornost, uz dovu: Molimo Te, Gospodaru naš, uljepšaj naša srca prisustvom Ramazana, obasjaj naše duše ibadetima ovog mjeseca i učvrsti nas na putu učenja i djelovanja, da shvatimo da je post sredstvo socijalne etike, integrirane u ličnu disciplinu, koja se manifestira kroz brigu i odgovornost prema drugima. Učini nas pravednim, empatičnim i moralno dosljednim u zajednici, te nam pomoz da svaki dan Ramazana bude korak prema ličnoj i društvenoj transformaciji, u skladu sa Tvojim smjernicama i učenjem Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

RAMAZAN I SAMOKONTROLA U SAVREMENOM SVIJETU

Msc. Naida Karasalihović Bulić
AUTOR

U vremenu kada se sloboda često pogrešno shvata kao neograničeno ispunjavanje želja, Ramazan podsjeća da je istinska sloboda sposobnost upravljanja sobom. Kroz samokontrolu čovjek gradi unutarnji mir koji ne zavisi od vanjskih okolnosti.

Ramazan je mjesec posta, ali i mjesec svjesnog oblikovanja ličnosti. Iako se post često posmatra prvenstveno kao tjelesno uzdržavanje od hrane i pića, njegova suština mnogo je dublja. U savremenom svijetu, obilježenom ubrzanim tempom života, stalnom dostupnošću i potrebom da se sve dobije odmah, Ramazan dolazi kao vrijeme usporavanja i povratka unutarnjoj ravnoteži. On postaje prostor učenja samokontrole, strpljenja i odgovornosti prema sebi.

U psihološkom smislu, samokontrola označava sposobnost upravljanja vlastitim impulsima, emocijama i ponašanjem u skladu s dugoročnim ciljevima i vrijednostima. Ona nije osobina s kojom se rađamo, već vještina koja se razvija kroz svakodnevnu praksu. Ramazan upravo to omogućava - jasnu strukturu i ponavljajuće situacije u kojima osoba svjesno bira odricanje. Svaki dan posta predstavlja odluku da se trenutna potreba stavi pod kontrolu i podredi višem smislu.

U praksi rada s ljudima često se vidi koliko je savremenom čovjeku teško tolerirati nelagodu. Glad, umor, nervoza ili dosada doživljavaju se kao stanje koje se mora odmah ukloniti. Okruženi smo

porukama koje podstiču impulsivnost i potrošnju, ostavljajući malo prostora za strpljenje. Ramazan prekida taj obrazac. On uči da nelagoda nije prijetnja, već prolazno stanje koje se može izdržati bez gubitka kontrole.

Post ima snažan psihološki efekat jer razvija toleranciju na frustraciju. Osoba uči da osjeća glad ili žeđ, a da pritom zadrži mir i funkcionalnost. Ova sposobnost direktno je povezana s emocionalnom stabilnošću i otpornošću na stres. Ljudi koji bolje upravljaju impulsima i emocijama lakše se nose s izazovima svakodnevnog života, imaju stabilnije odnose i jasniji osjećaj lične odgovornosti. „Psihološka istraživanja samokontrole potvrđuju značaj odgađanja trenutnog zadovoljstva. U tzv. istraživanju odgođenog zadovoljstva, koje je sproveo psiholog Walter Mischel sa saradnicima, pokazano je da osobe koje su sposobne kontrolirati impuls i sačekati veću nagradu pokazuju bolje dugoročne ishode u emocionalnom funkcioniranju, akademskom uspjehu i socijalnim odnosima.“

Važno je naglasiti da Ramazan ne stavlja akcenat samo na tjelesnu samokontrolu. Posebna pažnja posvećuje se kontroli govora, misli i ponašanja. Suzdržavanje od ogovaranja, vrijeđanja, impulsivne ljutnje i nepravde prema drugima predstavlja viši nivo samodiscipline. U tom smislu, post postaje proces unutarnjeg preispitivanja i moralnog rasta, a ne puko ispunjavanje forme.

U savremenom društvu, gdje su ljudi često emocionalno preopterećeni i izloženi stalnom

prilivu informacija, Ramazan može djelovati i kao period emocionalnog smirivanja. Namaz, učenje Kur'ana, dova i svjesno povlačenje u tišinu pomažu regulaciji emocija i smanjenju unutarnje napetosti. Ove prakse imaju sličan učinak kao psihološke tehnike usmjerene pažnje, jer vraćaju fokus na sadašnji trenutak i dublji smisao. Psihološka literatura također ukazuje na to da je za formiranje novih navika potreban kontinuitet i vrijeme, a u popularnoj psihologiji često se navodi okvir od oko 21 dan kao početni period u kojem se novo ponašanje može stabilizirati, što Ramazan, sa svojim trajanjem i strukturom, čini posebno pogodnim za razvoj trajnih navika samokontrole.

Samokontrola u Ramazanu ne znači potiskivanje emocija niti pretjeranu strogoću prema sebi. Naprotiv, ona podrazumijeva svjesnost, blagost i realno sagledavanje vlastitih granica. Ramazan podsjeća čovjeka da slabost nije suprotnost vjeri, već prilika za rast. Svaki iftar simbolizira ravnotežu između strpljenja i nagrade, potvrđujući važnost umjerenosti.

Najveća vrijednost Ramazana ogleda se u njegovom uticaju nakon što post završi. Navike samokontrole, svjesnosti i strpljenja mogu se prenijeti i u druge aspekte života. U vremenu kada se sloboda često pogrešno shvata kao neograničeno ispunjavanje želja, Ramazan podsjeća da je istinska sloboda sposobnost upravljanja sobom. Kroz samokontrolu čovjek gradi unutarnji mir koji ne zavisi od vanjskih okolnosti.

POLIKLINIKA I LABORATORIJA
Dr Suljović

VAŠE ZDRAVLJE,
NAŠ PRIORITET.

020 311 055
066 311 055

 Poliklinika dr Suljovic
 drsuljovic

 Kej 37. sandžačke divizije,
"Jezero" B

www.poliklinikadrsuljovic.rs

RAMAZAN KAO ŠKOLA STRPLJENJA

Dr. Munafis Hodža
AUTOR

Mjesec Ramazan najbolji je od svih mjeseci u godini. Svaki musliman sa velikom željom i radošću treba dočekati blagoslovljeni mjesec Ramazan i nastojati da ga provede u svemu što ga približava dragom Allahu. Ramazanski post podstiče vjerničku dušu na svako dobro. Ramazan dolazi svake godine kao prilika vjernicima da povećaju svoja dobra djela.

Ramazanski post je škola u kojoj se vjernici odgajaju u svakom smislu i u svakoj sferi svoje ličnosti. Post je posebna škola za popravljavanje našeg duhovnog stanja, jer istinska promjena i preporod počinju iznutra. Ramazan je škola koja nas uči veličanstvenim lekcijama i korisnim poukama.

Ramazanski post jedna je od pet temeljnih islamskih dužnosti na kojima se gradi vjera islam, kao što na to upućuju mnoge predaje od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Evo jedne od tih predaja. Abdullah ibn Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Islam je izgrađen na pet temelja: svjedočenju da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, uspostavljanju namaza, davanju zekata, obavljanju hadža i postu Ramazana.“ (Buhari, br. 8)

Jedna od najvećih blagodati koje nam mjesec Ramazan daruje i čemu uči svakog postača zasigurno je sabur. Mjesec Ramazan nazvan je mjesecom strpljenja. Tokom posta čovjek sputava svoje strasti i prohtjeve, što iziskuje strpljenje, a čime se čini pokornost Allahu i djelo koje nas Njemu približava, čime se postiže Allahova nagrada. Strpljivost je početak svakog dobra, a ujedno je i osobina koja daje čovjeku snagu da nadvlada svoje strasti i da ne čini ružna djela. Sve nam ovo govori o velikoj važnosti sabura i potrebi za njime u životu ljudi.

Strpljenje je posebna osobina vjernika koja se najviše spominje u Kur'anu, čime se ukazuje na vrijednost sabura i na činjenicu da se mnoge druge osobine u životu vjernika upravo postižu strpljenjem. Primjera radi: čednost se postiže strpljenjem na prohtjevima i strastima, strpljenjem na gledanje u zabranjeno; skromnost i zadovoljstvo postiže se strpljenjem u datoj opskrbi; praštanje se postiže strpljenjem na neuzvratanju; blagost se postiže strpljenjem u trenucima srdžbe i takav je slučaj sa svim ostalim pohvalnim osobinama. (Hajrudin Tahir Ahmetović, *Djela srca*, Novi Pazar, 2019, str. 157)

ZNAČENJE STRPLJENJA (SABURA)

Es-sabr u arapskom jeziku ima značenje: zadržavanje, suzdržavanje i zarobljavanje duše od slabosti, jezik od pritužbi i žalbi, organa od zabranjenih radnji i pokreta. Uzvišeni Allah kaže: „Budi strpljiv s onima koji se Gospodaru svome mole...“ (El-Kehf, 28)

Što se tiče terminološkog značenja sabura, islamski učenjaci navode različite definicije.

Neko je upitao Džunejda o značenju strplji-

Post je test strpljenja. Postač dok posti ne pruža ruku za hranom koja je ispred njega, ne govori loše, ne gleda lošim očima. Tokom svog posta strpljivo podnosi glad, žed i sve vrste izazova koje mu mogu smanjiti vrijednost posta.

vosti, pa je rekao: „Strpljivost je dočekivanje bola i iskušenja bez ljutnje i srdžbe.“ (Ibn Kajjim, *Knjiga uputa za strpljive i zahvalne*, Sarajevo, 2005, str. 23)

A Zunun el-Misri je rekao: „Strpljivost znači udaljavati se od prijestupa, biti smiren u srdžbi i prikazivati se bogatim u stanju siromaštva, te ne jadati se ljudima.“ (Ibn Kajjim, *Knjiga uputa za strpljive i zahvalne*, Sarajevo, 2005, str. 23)

Havvas je rekao: „Strpljivost podrazumijeva postojanost na odredbama Kur'ana i Sunneta.“ (Ibn Kajjim, *Knjiga uputa za strpljive i zahvalne*, Sarajevo, 2005, str. 24)

Sabur ili strpljivost označava uzvišena svojstva duše koja čovjeka sprječavaju da čini ono što nije lijepo i umjesno. (Ibn Kajjim, *Knjiga uputa za strpljive i zahvalne*, Sarajevo, 2005, str. 23) Dakle, sabur je raditi ono što je Allah naredio, ostavljati ono što je Allah zabranio i prihvatiti ono što je Allah odredio od sudbine, sve to s ciljem postizanja Allahovog zadovoljstva.

VRSTE STRPLJIVOSTI (SABURA)

U islamskoj literaturi, s obzirom na oblast djelovanja, sabur se uglavnom dijeli na tri vrste:

1. Strpljivost u izvršavanju obaveza i pokornosti Allahu,
2. Strpljivost u ostavljanju zabranjenih stvari i nepokornosti Allahu,
3. Strpljivost u podnošenju Allahovih odredbi.

Covjekov cjelokupni život, zapravo, prolazi kroz ove tri situacije. Treba raditi ono što mu je naredeno, treba ostaviti ono što mu je zabranjeno i treba da bude strpljiv na Božjoj odredbi.

Ulema je kazala da svaki čovjek mora imati stvari koje izvršava, stvari koje ne smije činiti i sudbinu koju mora trpjeti. Zapravo, vjera islam se temelji na ova tri pravila: izvršavanje naredbi, poštovanje zabrana i strpljivost u onome što je čovjeku suđeno.

Lukman, alejhis-selam, o ovim temeljima savjetuje svoga sina na sljedeći način: „O sinko moj, obavljaj molitvu i traži da se čine dobra djela, a odvracaj od hrđavih i strpljivo podnosi ono što te zadesi – dužnost je tako postupiti.“ (Lukman, 17)

Mjesec Ramazan naziva se mjesecom sabura - strpljivosti jer se u njemu vjernici sustežu od jela, pića i intimnog odnosa. Isto tako, mjesec Ramazan nazvan je mjesecom sabura jer on u sebi objedinjuje sve tri vrste sabura.

KUR'AN I SUNNET O STRPLJENJU I NJEGOVOJ VRIJEDNOSTI

Kao što smo i ranije kazali, Uzvišeni Allah je u Kur'anu strpljenje spomenuo na oko desetak mjesta. Strpljivost je početak svakog dobra i osobina koja daje čovjeku snagu da nadvlada svoje strasti i da ne čini ružna djela. Uzvišeni Allah kaže: „O vjernici, budite strpljivi i izdržljivi, na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite!“ (Ali Imran, 200)

Na drugom mjestu, Uzvišeni Allah obavijestio nas je da strpljivost, također, donosi sveobuhvatnu nagradu i veliki sevap, kao što je spomenuto u

Kur'anu: „Doista, samo će strpljivi bez računa biti nagrađeni.“ (Ez-Zumer, 10)

Mnogo je hadisa koji govore o vrijednosti strpljenja. Ovdje ćemo navesti samo jedan hadis kao primjer strpljivosti, koji nam daje dovoljno svijetla na pažnju islama kada je u pitanju post i strpljivost u Ramazanu.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Post je štit. Onaj koji posti neka se kloni bestidnog govora i ružnog postupanja. Ako se neko bude svađao s njim ili ga bude vrijeđao neka kaže: „Zaista, ja postim“ dva puta. Tako mi Onoga koji upravlja mojim životom, zadah iz usta postača draži je Allahu od mirisa miska. „On ostavlja svoju hranu, piće i udovoljavanje strastima zbog Mene. Post Meni pripada i Ja ću za njega nagraditi. A za svako dobro djelo slijedi deseterostruka nagrada.““ (Buhari, br. 1894)

U ovom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poredi post sa štitom. Kao što štit štiti vojnike od strijela i mačeva neprijatelja u borbi, tako i post štiti postača. Stavši, post ne samo da štiti od vanjskih napada, već postača štiti i od samog sebe, tjelesnih prohtjeva, šaputanja šejtana i od svega onoga što bi ga moglo pokvariti i tako njegove sevape umanjiti.

Osoba koja posti sa ovakvim osjećanjem bit će zaštićena od grijeha i zla na ovome svijetu i od džehennemske vatre na budućem svijetu. Postač će prvenstveno ovaj štit koristiti protiv pogrešnih stavova i ponašanja koja mogu proizaći iz njegovih vlastitih ruku i jezika. Stoga se ni prema kome neće grubo ponašati.

Ako ga neko drugi na bilo koji način napadne, postač treba koristiti štit posta protiv njega. Jer, iako je teško, ovo je način da se savlada ljutnja i odgovori na nepravdu ljubaznošću. Postač uvijek treba imati osmijeh na licu, čak i dok je gladan. Sloiniti nečije srce je neprikladno za vjernika, a posebno za muslimana koji posti.

Post je također vrlo važan u smislu sticanja moralnih vrlina kod postača, jer post uči strpljenju, pobožnosti i zahvalnosti. Dok se osoba suzdržava od vlastitih želja iz straha od prekida posta, ona se također trudi pokazati dobre osobine kako bi u pravom smislu ispunio post.

Sa postom razvija se sposobnost kontrole svojih strasti. Tokom ovog mjeseca strpljenje obuhvata cijelo biće vjernika. Duhovna hrana zamjenjuje materijalnu hranu koja je privremeno uskraćena. Post je isto tako i sredstvo osjećaja solidarnosti sa onima koji su žedni i gladni zbog siromaštva, a ne svojom voljom.

Post je test strpljenja. Postač dok posti ne pruža ruku za hranom koja je ispred njega, ne govori loše, ne gleda lošim očima. Tokom svog posta strpljivo podnosi glad, žed i sve vrste izazova koje mu mogu smanjiti vrijednost posta.

Da bismo izbjegli da upadnemo u situaciju onih čija je jedina nagrada od posta glad, moramo postiti očima, usima, rukama, nogama, srcem, ustima i stomakom. Savjeti Allahovog Poslanika trebaju nam biti vodič u svakom segmentu našeg života čak i tokom posta, da bismo bili od strpljivih i na taj način zaradili Allahovo zadovoljstvo.

Džemal ef. Jusović
AUTOR

RAMAZAN I OBNOVA IMANA

Uzvišeni Allah je Ramazan izdvojio kao poseban mjesec, u kojem je objavljen Kur'an, uputa ljudima i jasan dokaz Pravog puta. U tom mjesecu vrata milosti i Dženneta su otvorena, a vrata Džehennema zatvorena. To je mjesec u kojem se čovjeku pruža prilika da se iskreno pokaje, da popravi ono što je narušeno i da započne novu stranicu svog života.

Ramazan je mjesec koji u sebi nosi posebnu snagu, tišinu i dubinu kakvu ne srećemo u drugim mjesecima u toku godine. To je vrijeme kada se srce vjernika budi, kada se pogled okreće prema unutra, a duša traži smiraj u blizini Uzvišenog Allaha. Ramazan nije samo mjesec posta, već prilika za potpunu obnovu imana, povratak iskrenosti u ibadetima i jačanje veze između čovjeka i njegovog Stvoritelja.

U savremenom vremenu, ispunjenom užurbanošću, brigama i neprekidnim pritiscima, iman mnogih vjernika slabi, ne zbog nedostatka vjere, već zbog udaljavanja od suštine. Ramazan dolazi kao milost, kao podsjetnik i nova šansa. On nije teret, već dar, prilika da se vjernik zaustavi, preispita i obnovi svoj odnos s Allahom.

RAMAZAN - MJESEC POVRATKA ALLAHU

Uzvišeni Allah je Ramazan izdvojio kao poseban mjesec, u kojem je objavljen Kur'an, uputa ljudima i jasan dokaz Pravog puta. U tom mjesecu vrata milosti i Dženneta su otvorena, a vrata Džehennema zatvorena. To je mjesec u kojem se čovjeku pruža prilika da se iskreno pokaje, da popravi ono što je narušeno i da započne novu stranicu svog života.

Post nije samo uzdržavanje od hrane i pića. Suština posta je u odgoju duše, u jačanju samokontrole i svijesti o Allahovom prisustvu u svakom trenutku. Kada vjernik posti, on ne ostavlja samo dozvoljene stvari, već se uči ostavljanju grijeha, ružnih riječi, loših navika. Post ga podsjeća da je iman živ proces koji zahtijeva stalnu brigu i obnavljanje.

OBNOVA IMANA KROZ POST

Iman nije statičan - on raste i opada. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jasno je ukazao na ovu činjenicu. Ramazan je vrijeme kada iman ima priliku da raste, da se učvrsti i osnaži. Glad i žeđ koje vjernik osjeća nisu kazna, već sredstvo čišćenja srca od vezanosti za dunjaluk.

Post uči vjernika strpljenju, poniznosti i zahvalnosti. Podsjeća ga na one koji nemaju i budi osjećaj solidarnosti i suosjećanja. Sve to zajedno čini snažan temelj za obnovu imana.

KUR'AN - KLJUČ OBNOVE IMANA

Ramazan je nezamisliv bez Kur'ana. To je mjesec u kojem se vjernik posebno vraća Allahovoj Knjizi, bilo kroz učenje, slušanje ili razmišljanje o njenim porukama. Kur'an je lijek za srce, svjetlo u tami i vodič kroz životne dileme.

Mnogi vjernici tokom godine rijetko uzmu Kur'an u ruke, ali Ramazan im daje priliku da ponovo uspostave tu vezu. Čak i nekoliko ajeta dnevno, proučenih sa razumijevanjem i iskrenošću, može imati snažan uticaj na srce. Kur'an podsjeća čovjeka ko je, odakle dolazi i kuda ide, a upravo ta svijest je osnova jakog imana.

NAMAZ I NOĆNI IBADETI

Jedna od posebnosti Ramazana jesu noćni ibadeti - teravih namaz i noćni namaz. To su trenuci kada se vjernik povlači iz buke svakodnevice i staje pred Allaha u tišini noći. U tim trenucima srce se smiruje, a dova postaje iskrenija.

Namaz u Ramazanu dobija novu dimenziju. On više nije samo obaveza, već potreba duše. Kroz redovan namaz vjernik obnavlja svoju povezanost sa Allahom, jača svijest o odgovornosti i uči disciplinu. Noćni ibadeti posebno čiste srce i ostavljaju dubok trag na iman.

DOVA I ISKRENO POKAJANJE

Ramazan je mjesec dova. To je vrijeme kada Allah posebno prima molbe Svojih robova. Iskrena dova, upućena iz srca, znak je živog imana. Vjernik u Ramazanu uči da se osloni na Allaha, da Mu povjeri svoje brige, strahove i nade.

Tevba je sastavni dio obnove imana. Svaki čovjek griješi, ali najbolji među onima koji griješe jesu oni koji se kaju. Ramazan nudi priliku da se vjernik vrati Allahu, prizna svoje slabosti i odluči da se popravi. Iskrena tevba donosi olakšanje i vraća mir srcu.

RAMAZAN KAO POČETAK, A NE KRAJ

Jedna od najvećih grešaka jeste doživljavanje Ramazana kao izoliranog perioda ibadeta, nakon kojeg se vjernik vraća starim navikama. Prava vrijednost Ramazana ogleda se u njegovom uticaju nakon što on prođe. Ako se iman obnovi u Ramazanu, cilj je da se ta snaga sačuva i tokom ostatka godine.

Ramazan treba da bude početak promjene, temelj na kojem se gradi stabilan odnos s Allahom. Male, ali stalne promjene, redovniji namaz, češće učenje Kur'ana, bolji odnos prema ljudima, znak su da je Ramazan ostavio trag.

Mnogo je razloga da posjetite butik Tam Tam

DJEČIJA KONFEKCIJA

- KOMPLETAN BEBI PROGRAM
- GARDEROBA ZA DJECU DO 15 GODINA
- FARMERKE, TRENERKE, DUKSERICE,
- BADEN MANTILIĆI, HALJINICE ZA CURICE...

Rifata Burdževića 1, zgrada FIS-a. Novi Pazar

vodič kroz djetinjstvo vašeg djeteta

ULOGA DŽAMIJE U RAMAZANSKIM DANIMA

Msc. Samir-ef. Murić
AUTOR

Džamije su Allahove kuće i mjesta koja zauzimaju najznačajniju ulogu i životima svih vjernika koji istinske žele da se pokore svome Gospodaru. Ramazan je vrijeme posvećenosti velikog broja ljudi ibadetima koji se obavljaju u džamijama.

Džamije su mjesta gdje se čini ibadet Allahu, dželle šanuhu, kroz obaljavni namaza u džematu, što je njena primarna funkcija. Pored toga, džamija je još od vremena Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila centar gdje se učilo i podučavalo vjere, gdje su se odgajale generacije koje će ponijeti svjetlo islama. Džamija je kroz čitavu historiju islama imala najznačajniju ulogu kod muslimana. To su mjesta koja su Allahu najdraža, jer se u njima klanja namaz, uči Kur'an, čini zikr - spominjanje Allaha, izučava Allahova vjera, odgajaju ljudi, uče se redu i disciplini, učvršćuju bratski odnosi među džematlijama.

U mjesecu Ramazanu džamija zauzima centralnu ulogu većine ibadeta koji se u njemu obavljaju. Nekoliko dana prije početka Ramazana vjernici čiste i uređuju džamijski prostor, dvorište džamije, obnavlja se rasvjeta i zastava na munari. Svi željno iščekuju dolazak odabranog mjeseca Ramazana. Sa prvom teravijom džamije su prepune džematlija i džematliji koji su došli kako bi obavili teravih namaz i uputili Allahu, dželle šanuhu, dovu da hair i bereket u predstojećem Ramazanu, te da Allah olakša i podari Svoju milost robovima Svojim u izvršavanju posta i svih ostalih ibadeta u Ramazanu.

Kandilji na munarama označavaju svjetlo koje dolazi sa prvom noći Ramazana i koje se samo povećava u toku ovog odabranog mjeseca, kada vjernici nastoje da se što više približe svome Gospodaru izvršavajući ono što je On Uzvišeni naredio, a kloneći se onoga što je zabranio. Kada se završi sehur i začuje ezan za sabah namaz mnogi vjernici krenu prema džamiji kako bi obavili sabah namaz u džematu, koji se klanja u prvo vrijeme nakon nastupanja zore. Vrijeme između sabahskog sunneta i farza u mnogim džamijama imami koriste kako bi uputili džematlijama korisne savjete i prenijeli islamsko znanje, a to vrijeme je posebno i veoma je važno iskoristiti ga za upućivanje dova Allahu, dželle šanuhu.

Kur'an je objavljen u mjesecu Ramazanu i zato se zove mjesec Kur'ana. Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, kaže: „U mjesecu Ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravoga puta i razlikovanja dobra od zla...“ (El-Bekare, 185)

U džamijama se tokom mjeseca Ramazana uče mukabele - učenje Kur'ana naglas pred džematlijama i praćenje učenja, tako da se za vrijeme Ramazana prouči jednom cijeli Kur'an, a što je i sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je pred Džibrilom svake godine u Ramazanu

učio Kur'an, a u godini kada će preseliti dva puta je proučio cijeli Kur'an pred Džibrilom, alejhi selam, u Ramazanu. O tome je zabilježen hadis u Buharijinoj zbirci, kojeg prenosi Aiša, radijallahu anha, koja kazuje: „Došla je Fatima idući hodom, koji je bio veoma sličan hodu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ju je dočekaio riječima dobrodošlice: "Dobro mi došla, kćeri moja", a zatim je posadio da sjedne sa njegove lijeve ili desne strane. Potom joj je nešto tiho ispričao, pa je ona zaplakala. Rekla sam: "Zašto plačeš?" Zatim joj je opet nešto povjerljivo kazao, našta se ona nasmijala. Rekla sam: "Nisam te vidjela kao danas da si istovremeno obveseljena i ožalošćena!" "Ja nisam od onih koji bi odali tajnu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem", odgovorila je. Nakon što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na Ahiret, ponovo sam je upitala, pa mi je kazala: "Tom prilikom Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je u povjerenju rekao: 'Džibril me svake godine po jedanput preslušao Kur'an. Ove godine me je preslušao dva puta. Mislim da je to nagovještaj da je moj edžel (smrt) blizu. Ti si prva od članova moje porodice koja će mi se priključiti.' Na te riječi sam zaplakala. On je potom kazao: 'Jesi li zadovoljna da budeš prvakinja među džennetskim ženama i ženama vjernika?' Kad sam to čula, ja sam se osmjehnula.'" (Buhari)

Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, opisuje vjernike koji uče Kur'an i obećava im neprekidnu nagradu, pa kaže: „Oni koji Allahovu Knjigu čitaju i molitvu obavljaju i od onoga čime ih mi opskrbljujemo udjeljuju i tajno i javno, mogu da se nadaju nagradi koja neće nestati, da ih On prema onome što su radili nagradi i još im iz obilja Svoga da, jer On mnogo prašta i Blagodarani je.“ (Fatir, 29-30)

Prediftrasko vrijeme je poseban trenutak za svakog saima (postača) koji u iščekivanju iftara podigne ruke i skrušeno upućuje dovu svome Gospodaru. Ovi trenuci, za one koji budu u džamijama iščekujući iftar i akšam namaz, ostavljaju dubok trag sreće, radosti i zadovoljstva na vjernike. U džamijama se serviraju hurme i voda, te se postaći iftare prvim izgovaranjem riječi ezana: *Allahu ekber*. Prenosi se od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: „Rekao je Uzvišeni Allah, dželle šanuhu: "Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem...“ Postač ima dvije radosti kojima se veseli: raduje se kad iftari i radovat će se svome postu kada bude susreo svoga Stvoritelja.“ (Buhari, 1904, Muslim, 1151)

Posebno je značajna uloga džamije u podučavanju i odgajanju djece u muktebu, koja u Ramazanu sa velikom željom i ustrajnošću dolaze kako bi učila o vjeri islamu. U toku Ramazana, pored

predviđenih nastavnih jedinica planom i programom koje se obrađuju, priprema se ramazanski program koji bude realiziran pred kraj Ramazana u džamiji. Učešće u programu, koji se sastoji od učenja Kur'ana, dova, ilahija, salavata, recitacija, uzimaju svi mekteblije. Na kraju programa svim mekteblijama se dijele bajramski pokloni, te se time unosi radost u srca djece, a i njihovih roditelja, koji imaju svijest i podstiču svoju djecu na redovno učenje i posjećivanje džamije.

Džamija je mjesto našeg međusobnog okupljanja i radi džematskih iftara koji se organiziraju u džamiji i gdje bude prisutan veliki broj džematlija, a na taj način se širi bratska ljubav i uvažavanje.

U posljednjoj trećini Ramazana vjernici nastoje da izvrše četvrti rukn islama, te svoj zekat i sadakatu-l-fitr donose u džamiju. Zekat se izdvaja i uplaćuje institucionalno u Bejtul-mal (blagajnu) Islamske zajednice, a zatim se dijeli kategorijama koje su spomenute u Kur'anu, kojima pripada zekat. Ovo je jedini ispravan način izvršavanja ovog islamskog rukna, jer je na taj način propisan.

U posljednjoj trećini Ramazana izvršava se još jedan ibadet koji je bio praksa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a to je i'tikaf (boravak u džamiji posljednjih 10 dana Ramazana) i potpuno posvećivanje ibadetu u tom periodu bez izlaska iz džamije. I'tikaf je bio stalna praksa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Bilježi Buharija od Aiše, radijallahu anha, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i'tikafio za vrijeme zadnjih deset dana mjeseca Ramazana sve do svoje smrti, a poslije njega i'tikafile su njegove žene. (Buharija i Muslim) Rekao je Imam Zuhri: „Čudim se muslimanima, ostavili su i'tikaf, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga nije ostavio otkako je došao u Medinu sve do svoje smrti.“ (Fethul-Bari, 4/334)

U posljednjoj trećini Ramazana nalazi se i noć Lejletu-l-kadr koja je spomenuta u ajetima i hadisima i koja je vrednija od hiljadu mjeseci. Vjernici pored redovnih obaveza i ibadeta u ovom periodu posebno se posvete dodatnim ibadetima: noćnom namazu - salatu-l-tehedždud koji se u džamijama obavlja u džematu u posljednjoj trećini noći, zatim zikru, učenju dova, učenju Kur'ana i ostalom.

Džamije su Allahove kuće i mjesta koja zauzimaju najznačajniju ulogu i životima svih vjernika koji istinske žele da se pokore svome Gospodaru. Ramazan je vrijeme posvećenosti velikog broja ljudi ibadetima koji se obavljaju u džamijama. Na osnovu ajeta u kome Allah, dželle šanuhu, kaže: „...i sve dok si živ, Gospodaru svome ibadet čini“ (Hidžr, 99), muslimani ne smiju dozvoliti da nakon Ramazana zapostave islamske propise, a najvažniji od njih jeste obavljanje namaza u džamiji u džematu.

IZAZOVI POSTA U SAVREMENOM SVIJETU

Dr. Mirfat Fijuljanin
AUTOR

Islamski post je kompleksan ibadet koji ima mnoštvo pozitivnih efekata na dušu, um, psihu i tijelo čovjeka. Post je bio propisan u svim Božijim objavama, što nas navodi na zaključak da je neophodan svakom čovjeku koji želi postići ravnotežu između duhovnih i tjelesnih potreba, te ostvariti neophodnu samokontrolu. U čovjeku su spojeni viši (duhovni) i niži (tjelesni) svijet, simbolički rečeno, čovjek je spoj neba i Zemlje, sredina između meleka i životinje, pa mu ibadeti, a posebno post, pomažu da ne zapostavi svoje duhovne potrebe, svoju vezu sa višim svijetom, te da ne zaboravi da je stvoren za vječnost uprkos prolaznosti kojoj svakodnevno svjedoči. Svaki propis koji je Uzvišeni Allah stavio u obavezu ljudima ima mnoštvo mudrosti i koristi za čovjeka, jer naše potrebe najbolje zna Onaj Koji nas je stvorio.

Kada vršimo poređenje između posta i svih ostalih ibadeta, najuočljivija razlika je u tome što svi ibadeti predstavljaju neku aktivnost, konkretnu radnju, dok post gledano sa te strane nema vanjsku manifestaciju - on je posvećen isključivo našoj unutarnjoj strani i predstavlja tajnu između nas i našeg Stvoritelja. Dok posti, čovjek je najbliži svojoj suštini, svojoj duši, on tada podsjeća na meleka, jer ne jede, ne pije, savladava svoju strast i post je jedini ibadet u kome ne može biti licemjerstva. Danas možete na društvenim mrežama vidjeti slike muslimana koji klanjaju, slike ljudi koji obavljaju hadž ili umru, onih koji udjeljuju zekat, ili pomažu neki hairli projekat, ali jedino je nemoguće slikati post - on je nevidljiv, a tako bitan, i zaista je nekada ono skriveno najvrednije što imamo. Zato je Uzvišeni Allah upravo za to djelo posta obećao posebnu nagradu u hadisi-kudsiju koji se često citira i svima je dobro poznat.

Savremeni način života, ubrzani tempo i sve veći zahtjevi koje čovjek sebi nameće, učinili su da mnogi ljudi zaborave da oslušnu šta im to duša njihova šapuće, za čime čezne, a u njihovim umovima je zbrka od mnoštva onoga što su vidjeli i čuli u toku dana, psiha im je opterećena svakodnevnim stresovima kojima su izloženi, dok tijelo pati od viška unesenih kalorija, što zbog količine hrane, što zbog nje-

Postaču nisu potrebni sedativi, antidepresivi, nije mu je potrebno da razgovara sa psihoterapeutom, jer ga ibadet koji prakticira čini neovisnim od svega što vidimo kao uobičajene pojave u svijetu u kojem živimo, gdje su ljudi „zaboravili Boga“, pa je „On učinio da oni sebe zaborave“, odnosno da ne mogu sami sa sobom izaći na kraj, jer su izgubili vezu sa svojom dušom i njenim potrebama.

nog kvaliteta.

Duša savremenog čovjeka je zapostavljena, stavljena u drugi plan, a njene potrebe ne mogu doći do izražaja u vremenu konzumerizma, u kojem većina ljudi misli da se sreća postiže konzumiranjem materijalnih dobara i usluga koje su ponuđene sada više nego ikada prije. Zato post predstavlja predah za dušu, jer čovjek koji posti, dok to čini, odriče se nametnutog tempa savremenog doba. U periodu od zore do zalaska Sunca, u danima Ramazana, musliman je posvećen drugim i drugačijim vrijednostima, a njegova duša nalazi se u plodnoj oazi duhovnih visina i daleko od duhovne pustinje koja karakterizira savremeno doba.

Um koji je Bog darovao čovjeku da njime spozna svijet koji ga okružuje, da spozna samoga sebe i ono najbitnije - svoga Stvoritelja, u današnje vrijeme opterećen je viškom informacija kojim ga zasipa digitalno doba. Mi danas u jednom danu vidimo i čujemo toliko informacija koliko naši preci ne bi vidjeli i čuli za godinu dana. To zavarava savremenog čovjeka i nudi mu lažnu sliku da je on informiran, da je u mnoge stvari upućen, da se nalazi na visokom stepenu znanja, a zapravo ogromna većina informacija koje primamo su štetne, ili u najmanju ruku beskorisne za nas. Svi dostupni mediji imaju za cilj formiranje javnog mnijenja prema interesima vlasnika tih medijskih grupacija i što je najvažnije - da učine čovjeka objektom na koji se utiče, a čovjek bi trebao biti subjekt koji koristi svoj umni potencijal da bi došao do istine, do suštine, do svrhe. Digitalno doba umnogome sputava prirodni potencijal čovjeka, ne podstiče ga da se ostvari lično, dok Kur'an kao Allahova uputa čovjeka podstiče na umnu aktivnost, promišljanje, kontemplaciju i uzimanje pouke. Post pomaže umu da se posveti suštini, da traga za istinom, da pronade smisao svog postojanja i da vidi ono što promiče onima koje je sjaj ovog svijeta zaslijepio, pa o njima Uzvišeni veli: „*Ali nisu slijepi oči, već srca u grudima.*“ Dakle, post budi i to „šesto čulo“, postač vidi svojim umom i vidi dubinu i širinu koju mnogi ne vide, iako nemaju potrebe ići kod oftalmologa, jer su im biološke oči sasvim ispravne.

Psiha savremenog čovjeka pomalo je deformirana stilom i načinom života, a svakako opterećena raznim vrstama stresa, od onog zbog haotičnog saobraćaja, preko raznih kri-

za koje kreiraju svjetski moćnici da bi zadržali privilegirani status koji trenutno imaju, pa do objektivnih životnih problema kojih ima neizostavno svaki čovjek. Stres je jedan od najvećih neprijatelja čovjeka u današnje vrijeme i mnoge fizičke i psihičke tegobe posljedica su stresa. Post umnogome pomaže smanjenju, pa i eliminaciji stresa. Postač drugačije vidi svijet oko sebe, ima više strpljenja, ne ulazi u bespotrebne konfrontacije sa ljudima, ne rješava svjetske probleme, već se fokusira na svoju oblast djelovanja. Postaču nisu potrebni sedativi, antidepresivi, nije mu potrebno da razgovara sa psihoterapeutom, jer ga ibadet koji prakticira čini neovisnim od svega što vidimo kao uobičajene pojave u svijetu u kojem živimo, gdje su ljudi „zaboravili Boga“, pa je „On učinio da oni sebe zaborave“, odnosno da ne mogu sami sa sobom izaći na kraj, jer su izgubili vezu sa svojom dušom i njenim potrebama.

Na kraju, dokazano je da post ima izuzetno pozitivan efekat na tijelo čovjeka. Mnoge fizičke tegobe dolaze zbog viška hrane koja se unese u organizam, ne potroši se zbog nedostatka aktivnosti i onda se javljaju hipertenzija, holesterol i trigliceridi, povišena glukoza i mnoge druge tegobe iz kojih se dalje može razviti niz opasnih bolesti. Post čisti organizam od tih nepotrebnih naslaga, tog viška koji unosimo u organizam u toku godine, tako da Ramazan predstavlja pravi odmor za probavni trakt i pomaže organizmu da normalno funkcionira.

Napomenuo bih da se u mnogim muslimanskim društvima dešava jedan paradoks, da se u Ramazanu proda više hrane nego u drugim mjesecima u toku godine. Čitao sam u jednim egipatskim novinama da je u prosjeku skoro 50% više hrane prodato u toku Ramazana, nego u mjesecima koji mu prethode, ili slijede iza njega. Taj podatak govori da kao društvo radimo suprotno od onoga čemu nas, između ostalog, uči ramazanski post, a to je umjerenost u jelu i piću.

Dakle, iz prethodno rečenog može se zaključiti da je propisivanje posta Božija milost prema čovjeku. Post predstavlja radost za svakoga ko ga prakticira i on jača našu ličnost u svakom pogledu, te nam pomaže da u ovom našem dobu ne izgubimo ispravnu orijentaciju.

PET PORODICA DOBILLO SVOJ DOM

U toku 2025. godine CHR Hajrat uselio je pet porodica u njihov novi dom. Za neke je to samo bila želja i nada, neki ni slutili nisu da će dobiti ono što su dobili, a neke je zadesilo i iskušenje koje je zahtijevalo brzu akciju i reakciju.

PORODICA TOKOVIĆ - VRHSJENICE

Stara kuća osmočlane porodice Toković, koja je godinama unazad prokišnjavala na peštorskoj vjetrometini, zamijenjena je novom, savremeno sagrađenom i opremljenom. Useljenju je, pored direktora Hajrata, Mirsad-ef. Bećirovića, prisustvovala i delegacija Sjeničkog medžlisa predvođena glavnim imamom Berin-ef. Ljajićem i predsjednikom Medžlisa Kemal-ef. Mahmutovićem. Ovom lijepom događaju prisustvovala je i generalni sekretar Mešihata Samir Skrijelj, kao i koordinator Hajrata Mensur-ef. Hamidović te imam Fikret-ef. Fijuljanin.

PORODICA ŠEHOVIĆ – DUGA POLJANA

Hajrat je uselio i porodicu Šehović u njihov novi dom. I ova porodica bila je u potrebi da im se pomogne i obezbijedi novi i siguran dom.

Useljenju i dovi za bereket i lijep život u ovom domu prisustvovali su direktor Hajrata Mirsad-ef. Bećirović, glavni imam Berin-ef. Ljajić, koordinator za Sjenicu Mensur-ef. Hamidović, Fikret-ef. Fijuljanin, Serif-ef. Sačić i Ilhan-ef. Suvodolac. Nastavljamo sa našim djelovanjem u nadi da ćemo biti upisani kao oni koji su olakšavali i ispunjavali Božije amanete na Zemlji.

Kada se sve završi, ostaje duboko urezan osmijeh i oči ispunjene suzama radosnicama porodica koje nas ispraćaju. Riječi dove uvijek se čuju, a to su riječi koje se nikada ne zaboravljaju.

PORODICA BEĆIROVIĆ – KALAFATI

Ključevi novog doma uručeni su sedmočlanoj porodici Bećirović, kojoj je u požaru potpuno izgorjela kuća ostavljajući ih bez krova nad glavom.

Samo četiri mjeseca nakon tragedije, za-

hvaljujući dobroćinstvu naših vakifa i plemenitih ljudi, porodica Bećirović ponovo je dobila svoj dom, toplinu i sigurnost.

Glavni imam Pribojskog medžlisa dr. Harun-ef. Eminagić istakao je da je ovo primjer kako se čine velika djela kada se spoje humani ljudi i predan rad ustanova Islamske zajednice.

„Ovo je upravo dokaz kako plemeniti ljudi kroz svoje institucije mogu da učine čuda. Ovo je, zaista, jedan veliki mubarek i veliko čudo u Priboju. Ako Poslanik a.s. kaže da je vjerniku i osmijeh sadaka, svi oni koji su na bilo koji način učestvovali u ovom projektu i izazvali osmijeh ove porodice i dječice, koji su pravi i živi primjer iskušenja na ovom dunjaluku, neka znaju da su Allahu učinili najdraže djelo“, istakao je dr. Eminagić.

Direktor CHR Hajrat Mirsad-ef. Bećirović, poručuje da su naši ljudi šampioni humanosti u svijetu.

„Napraviti kuću za četiri mjeseca nikako nije lahko, posebno jer su ovo dva sprata. Molim dragog Allaha da nagradi sve one koji su se odazvali ovoj našoj hairli akciji, kako ovdje u Priboju, tako i u dijaspori. Lično sam zvao neke svoje prijatelje iz Sandžaka i iz dijaspore i kada su vidjeli kakva je situacija u pitanju, odmah su svi priskočili u pomoć. Počeli smo sa radom od 2009. godine, a završili smo 139. kuću. Nekada smo pravili po sedam do deset kuća godišnje, ali ne bismo mogli da nije bilo Božije pomoći i podrške naših dobrih ljudi. Često ističem naše ljude, jer malo je takvih insana u svijetu. Kada je u pitanju pomoći nekome, mogu slobodno reći da su naši ljudi šampioni“, kazao je direktor Bećirović.

CHR HAJRAT I HO „BOŠNJACI FRANKFURTA I DIJASPORE“ USELILI JOŠ JEDNU PORODICU

Ovaj put, ključeve toplog doma dobila je šestočlana porodica iz Novog Pazara, Mirsada sa četvoro djece i majkom, koja je do sada živjela u nehumanim uslovima – svi zajedno u jednoj sobi.

Zahvaljujemo se posebno Humanitarnoj organizaciji „Bošnjaci Frankfurta i dijaspore“, kao i dobrotvorima, vakifima i našim ljudima iz dijaspore, što ova porodica danas ima svoj krov nad glavom, sigurnost...

VAKUF U NOVOJ VAROŠI

Mešihat Islamske zajednice i CHR Hajrat, uz podršku Zajednice sandžačke dijaspore Holandije i Humanitarne organizacije „Bošnjaci Frankfurta i dijaspore“, osnovali su još jedan vakuf u Novoj Varoši.

U ovu kuću useljen je Senad Spahić, porijeklom iz Srebrenice, koji je zbog ratnih dešavanja devedesetih godina napustio svoj rodni kraj i doselio se u Novu Varoš, gdje su tada već boravili njegovi roditelji. Od tada, pune tri decenije, Senad je živio kao podstanar, bez adekvatnih uslova, boreći se sa teškim životnim okolnostima koje su ostavile dubok trag.

Ovaj vakuf bit će trajno dobro koje će koristiti u namjenama koje su potrebne.

Hajrat i dalje nastavlja svoju misiju – graditi domove, vraćati dostojanstvo i širiti dobrotu.

PODJELA DRVA I UGLJA ZA OGRJEV

Hladne zime i minusi najbolje nam ukazuju kako je ljudima koji nisu u mogućnosti sebi i svojoj porodici obezbijediti drva za ogrjev. Pričaju nam da im je često hladno, noću koriste dosta čebadi i jorgana, ali nekada to nije dovoljno. Mnogi sebe ne stede, već griju djecu svojim tijelima, dušom, toplim uzdahom koji iz srca dopire. Hladnića boli i to jako. Kada vidimo dijete kako drhti samo na tren – jeza nas hvata, a kako je tek gledati dijete koje stalno zebe. Ne smijemo biti imuni, ne nikako, a posebno ne smijemo biti imuni na one koji ne mogu sami da se brinu o sebi. Hajrat svake godine provodi akciju prikupljanja sredstava za kupovinu drva i uglja za ogrjev.

Ove godine obezbijedeno je 200 porodica ogrjevom. Možemo mirno da spavamo i nadamo se nagradi. Sve ovo je uspjeh Hajrata i donatora koji nesebično daju i pomažu.

Zime su hladne i ledene, ali toplota ljudi i njihova briga tope i najdeblji led.

PODJELA STIPENDIJA

U toku godine Hajrat stipendira veliki broj jetima, učenika, kao i studenata. Cilj je da onima koji uče i žele da štice znanje, a nisu finansijski u mogućnosti, pružimo novčanu podršku.

Jedna od posebnih kategorija jesu jetimi. Hajrat stipendira 250 jetima, a trenutno 50 novih stipendista očekuju odobrenje mjesečne stipendije.

Pozivamo vas da zajedno budemo skrbnici jetima.

SVIJET ISLAMA

UN: ZAPADNA OBALA SUOČAVA SE S NAJGOROM HUMANITARNOM KRIZOM OD 1967.

Okupirana Zapadna obala suočava se s najtežom humanitarnom krizom od 1967. godine, upozorila je Agencija Ujedinjenih nacija za palestinske izbjeglice (UNRWA), navodeći masovno raseljavanje i velika razaranja u izbjegličkim kampovima uslijed izraelskih vojnih operacija.

U objavi na društvenoj mreži X, sa sjedištem u SAD, komesar UNRWA Philippe Lazzarini rekao je da je 33.000 ljudi i dalje prisilno raseljeno iz sjevernih izbjegličkih kampova, godinu dana nakon početka izraelske operacije „Gvozdeni zid“.

Dodao je da timovi UNRWA pomažu novoraseljenim palestinskim izbjeglicama koji su gurnuti u još dublje siromaštvo i koji nemaju održive alternative za zdravstvenu zaštitu, obrazovanje i socijalnu pomoć.

Lazzarini je naglasio da sposobnost agencije da nastavi s radom zavisi od „kontinuirane političke i finansijske podrške država članica“.

Prema navodima palestinskih vlasti, Izrael je od početka genocida u Pojasu Gaze u oktobru 2023. godine intenzivirao aktivnosti s ciljem aneksije Zapadne obale, posebno kroz rušenje objekata, raseljavanje Palestinaca i širenje ilegalnih naselja.

Izraelske snage i ilegalni doseljenici od tada su na Zapadnoj obali, uključujući Istočni Jerusalem, ubili najmanje 1.108 Palestinaca, ranili gotovo 11.000, dok je pritvoreno oko 21.000 osoba.

Odvojeno, ilegalni izraelski doseljenici su vandalizirali jednu džamiju na sjeveru Zapadne obale, što je najnoviji u nizu napada na vjerske objekte i palestinsku imovinu.

Hanani je rekao da su doseljenici također uništili ograde voćnjaka kako bi omogućili ispašu stoke, pri čemu su oštećena pale-

stinska stabla maslina. Napad je opisao kao dio ponovljenih napada na džamiju i vjernike s ciljem sprječavanja stanovnika da se vrate u Khirbet Tanu, nakon što je stanovništvo prisilno protjerano početkom prošle godine.

Prema izraelskoj organizaciji Peace Now, na Zapadnoj obali živi više od 500.000 ilegalnih doseljenika, uz dodatnih više od 250.000 u naseljima izgrađenim na okupiranoj zemlji Istočnog Jerusalema.

Ujedinjene nacije smatraju izraelska naselja na okupiranoj palestinskoj teritoriji nezakonitim prema međunarodnom pravu i upozoravaju da ona podrivaju održivost rješenja o dvije države.

Palestinski zvaničnici više puta su pozvali međunarodnu zajednicu da izvrši pritisak na Izrael kako bi zaustavio aktivnosti izgradnje naselja.

SZO SAOPŠTIO DA VIŠE OD 18.500 LJUDI U GAZI TREBA MEDICINSKU EVAKUACIJU

Više od 18.500 ljudi u Pojasu Gaze, uključujući najmanje 4.000 djece, i dalje čeka evakuaciju zbog medicinskog tretmana koji nije dostupan na toj teritoriji, saopćila je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO).

Generalni direktor SZO Tedros Adhanom Ghebreyesus rekao je da je agencija podržala evakuaciju 21 pacijenta iz Gaze u Jordan 19. januara, u pratnji 36 rođaka, te zahvalio Jordanu na kontinuiranoj saradnji.

Uprkos ograničenim evakuacijama, Tedros je rekao da hiljade pacijenata ostaju zarobljene u Gazi dok zdravstveni sistem enklave i dalje trpi zbog izraelskih stalnih vojnih napada, ozbiljne nestašice lijekova i goriva i velike štete na bolnicama.

Prema izraelskim vojnim podacima, Izrael i dalje kontrolira južnu i istočnu tampon zonu Gaze, kao i velika područja na sjeveru, održavajući kontrolu nad više od polovine teritorije.

Od stupanja na snagu primirja, u izraelskim

napadima ubijena su 483 Palestinca i ranjeno 1.287 drugih, dok je Izrael uveo stroga ograničenja na ulazak hrane, materijala za sklonište i medicinskih potrepština u Gazu. Oko 2,4 miliona Palestinaca živi u sve težim uvjetima.

OSAM ZEMALJA POZDRAVILE TRUMPOV POZIV DA SE PRIDRUŽE ODBORU ZA MIR U GAZI

Više od 20.000 palestinskih učenika ubijeno je, a preko 31.000 ranjeno u izraelskim napadima na Pojas Gaze i Zapadnu obalu od oktobra 2023. godine, saopćilo je palestinsko Ministarstvo obrazovanja.

U saopćenju se navodi da je 19.910 učenika ubijeno u Pojasu Gaze, dok je 148 učenika izgubilo život na okupiranoj Zapadnoj obali.

Izraelska vojska ranila je 30.097 učenika u Gazi i 1.042 učenika na Zapadnoj obali, navodi se u izvještaju.

Prema podacima Ministarstva, 1.037 nastavnika i školskog osoblja je poginulo, 4.740 ih je ranjeno, a više od 228 je pritvoreno od početka izraelskog rata protiv Gaze u oktobru 2023.

Izraelski napadi potpuno su uništili 179 škola i 63 univerzitetske zgrade u Gazi, dok je 118 državnih i 100 škola pod okriljem Ujedinjenih nacija djelimično oštećeno.

Također je navedeno da je 30 škola izbrisano iz zvanične evidencije Ministarstva, zajedno s njihovim učenicima i nastavnicima.

Na Zapadnoj obali su dvije škole potpuno uništene u Hebronu i Tubasu, a osam univerzitetskih objekata djelimično oštećeno tokom ponovljenih izraelskih racija.

Prema podacima Ministarstva zdravstva Gaze, od oktobra 2023. izraelski napadi su ubili više od 68.200 ljudi i ranili više od 170.300.

Okupirana Zapadna obala također je svjedočila naglom porastu napada u istom periodu, s najmanje 1.056 ubijenih Palestinaca, oko 10.300 ranjenih i više od 20.000 pritvorenih, među kojima je 1.600 djece, navode palestinski zvanični izvori.

LED BILBORDI

Uspjeli smo unijeti inovaciju u naš rad i obogatiti našu marketing ponudu tehnologijom nove generacije, odnosno LED bilbordinom. Led displeji se nalaze na najprometnijim mjestima, odnosno mjestima sa najvećom frekvencijom. Pristupačna cijena i visok kvalitet omogućit će vam brz povrat uloženog novca.

 Novi Pazar (NP1) **Strogi centar grada**, pored Opštine Novi Pazar, na zgradi Kulturnog centra, pored kružnog toka.

3x4m

12 sek.

96 sek.

1080x1920px

12.000 din.

30 dana

Novi Pazar (NP2) **Prekoputa Opšte bolnice**, u ulici Generala Živkovića, pored kružnog toka.

4x3m

12 sek.

96 sek.

1080x810px

12.000 din.

30 dana

Novi Pazar (NP3) **Najprometnija raskrsnica u gradu**, u ulici Ruđera Boškovića, prekoputa AD "Ukras".

4x4m

12 sek.

96 sek.

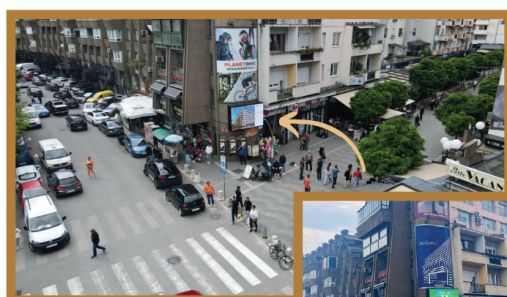
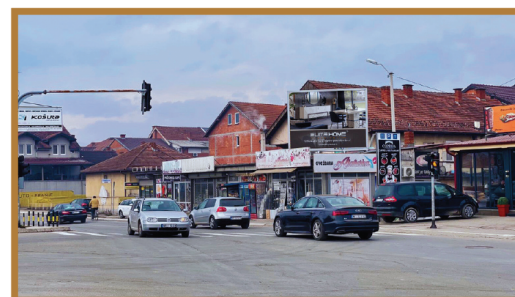
1080x1080px

12.000 din.

30 dana

Novi Pazar (NP4) **Gradsko šetalište u centru grada**, najfrekventnija lokacija, ulica AVNOJ-a.

3x2m

12 sek.

96 sek.

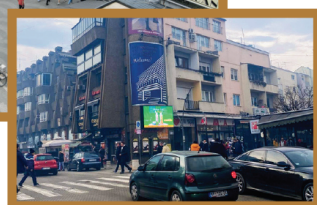
1280x720px

12.000 din.

30 dana

LED bilbordi su izuzetno efikasan način oglašavanja. Evo nekoliko ključnih tačaka o LED bilbordinima:

 Vrste poruka: LED bilbordi omogućavaju prikazivanje različitih vrsta poruka, uključujući video, statičke slike i rotirajuće slajdove.

 Vidljivost: Zbog svijetleće tehnologije, poruke na LED bilbordinima gotovo je nemoguće za ne primijetiti, čak i na velikim udaljenostima.

 Fleksibilnost: Mogućnost brze promene sadržaja omogućava prilagođavanje poruka trenutnim potrebama.

 Efikasnost: LED bilbordi su posebno efikasni za privlačenje pažnje i komuniciranje sa širom publikom.

tel: 0648891848 e-mail: marketing@sandzakmedia.com

Ponuda je aktuelna do 01. 01. 2025. god.